

§ 188

Dnr KS 2022/01196-7.4.1

Beslut - Återrapport av uppdrag, genomför en förstudie för ett kallbadhus

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Återrapporten läggs till handlingarna och uppdraget avslutas.

Ärendebeskrivning

I september 2022 gav kommunfullmäktige tekniska nämnden i uppdrag, att i samråd med nämnden för idrott, fritid och förebyggande, byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden samt miljö- och konsumentnämnden genomföra en förstudie för ett kallbadhus. Förstudien skulle innefatta:

- Lokaliseringsutredning utmed Mälarens strand.
- Förslag på kallbadhusets funktion och innehåll.
- Ekonomiska förutsättningar för investerings- och driftkostnader.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har genomfört en förstudie om kallbadhus i samverkan med berörda förvaltningar och tekniska nämnden behandlade ärendet vid sitt sammanträde i december 2025. I och med att förstudien är genomförd vilken innehåller en lokaliseringsutredning, förslag på kallbadhusets funktion och innehåll samt ekonomiska förutsättningar, bedömer stadsledningskontoret att uppdraget är genomfört och kan avslutas.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Återrapporten läggs till handlingarna och uppdraget avslutas.

Yrkanden

Anna Maria Romlid (V) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det endast finns ett förslag till beslut, stadsledningskontorets förslag, och att kommunstyrelsen därmed beslutar i enlighet med detta.

Beslutet ska skickas till

Tekniska nämnden, nämnden för idrott, fritid och förebyggande, byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden, miljö- och konsumentnämnden

Stadsledningskontoret
Lina Dahlström
Epost: lina2.dahlstrom@vasteras.se

Kopia till
Tekniska nämnden, nämnden för idrott, fritid och
förebyggande, byggnadsnämnden, fastighetsnämnden,
kulturnämnden, miljö- och konsumentnämnden

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande - Återrapport av uppdrag - Förstudie för ett kallbadhus

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Återrapporten läggs till handlingarna och uppdraget avslutas.

Ärendebeskrivning

I september 2022 gav kommunfullmäktige tekniska nämnden i uppdrag, att i samråd med nämnden för idrott, fritid och förebyggande, byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden samt miljö- och konsumentnämnden genomföra en förstudie för ett kallbadhus. Förstudien skulle innefatta:

- Lokaliseringsutredning utmed Mälarens strand.
- Förslag på kallbadhusets funktion och innehåll.
- Ekonomiska förutsättningar för investerings- och driftkostnader.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har genomfört en förstudie om kallbadhus i samverkan med berörda förvaltningar och tekniska nämnden behandlade ärendet vid sitt sammanträde i december 2025. I och med att förstudien är genomförd vilken innehåller en lokaliseringsutredning, förslag på kallbadhusets funktion och innehåll samt ekonomiska förutsättningar, bedömer stadsledningskontoret att uppdraget är genomfört och kan avslutas.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Återrapporten läggs till handlingarna och uppdraget avslutas.

Beslutsmotivering

Förstudiens lokaliseringsutredning har undersökt flera möjliga placeringar vilka ger olika förutsättningar. De mest lämpade platserna för ett kommunalt kallbadhus är Svartåns mynning och Björnöbron, men mindre anläggningar kan även etableras vid Johannisberg/Lövudden, Lögarängen, Framnäs och Björnön.

Gällande funktion och innehåll så visar undersökningar att olika grupper har olika prioriteringar. Nybörjare efterfrågar centralt läge, låga avgifter och kompletterande service som café, medan mer erfarna kallbadare prioriterar avskildhet, högre standard på bastu- och hygienutrymmen samt är beredda att resa

längre och betala mer. Dessa skillnader ger viktiga insikter för det fortsatta arbetet med att utreda kallbadhusets utformning, placering och innehåll.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslut i enlighet med reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Enligt förstudien blir de ekonomiska konsekvenserna för staden blir olika beroende på vilken typ av anläggning, ägandeskap och driftform som väljs.

Hållbarhets- och näringslivsbedömning

Kallbadhus kan bidra till positiva fysiska och psykiska hälsoeffekter för invånarna. Ett kallbadhus skulle ge förutsättningar för en hälsosam livsstil genom möjlighet till fysisk aktivitet året runt, vilket kan motverka olika former av hälsohot.

Bedömning av barnets bästa

Barn och unga har rätt till lek, vila och fritid och ett kallbadhus kan bidra till att uppfylla detta genom rekreation och fritidsaktiviteter. Det blir viktigt att säkerställa att kallbadhuset blir tillgängligt för alla barn oavsett ekonomiska förutsättningar, funktionsnedsättning eller vilket område de bor i.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Katarina Thorsell
Administrativ direktör

Västerås, 2025-09-05

Bilaga Omvärldsspaning

white

Omvärldsspaning
Kallbadhus
Västerås

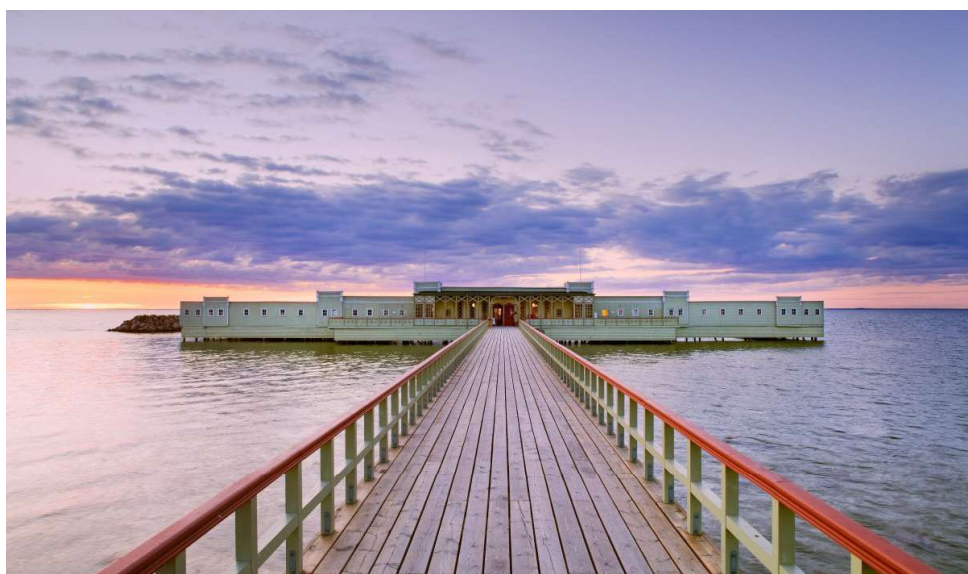
Sverige

Ribersborgs Kallbadhus, Malmö

1898 (renoverades 2009)

white

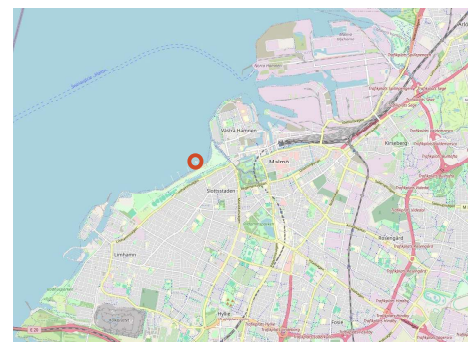
Sex olika bastur, separata avdelningar och gemensama.
Restaurang. Soldäck och trappa till vattnet.

Placering i Öresund, byggd på vattnet.

Ägare: Stadsfastigheter Malmö (kommunal)
Drift: Hekajo AB (privat)

Entré:	
Dagskort vuxen	90 kr
Halvårskort	1 700 kr
Helårskort	3 200 kr

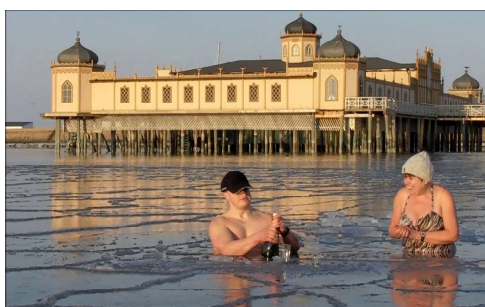
Besöksantal: 210 000 (2019)
Bastukapacitet: 60 personer

Kallbadhuset Varberg

1903 (renoverades 1997)

white

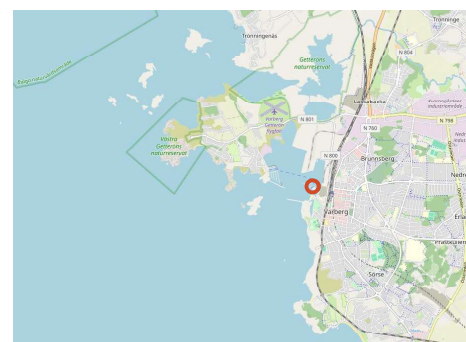

Två bastuavdelningar. Servering och bageri. Soldäck och trap-
pa till vattnet.

Placering i Kattegatt, byggd på vattnet.

Ägare: **Varbergs Fastighets AB (Kommunal)**
Drift: **Handelsbolag Kallbadhuset i Varberg (Privat)**

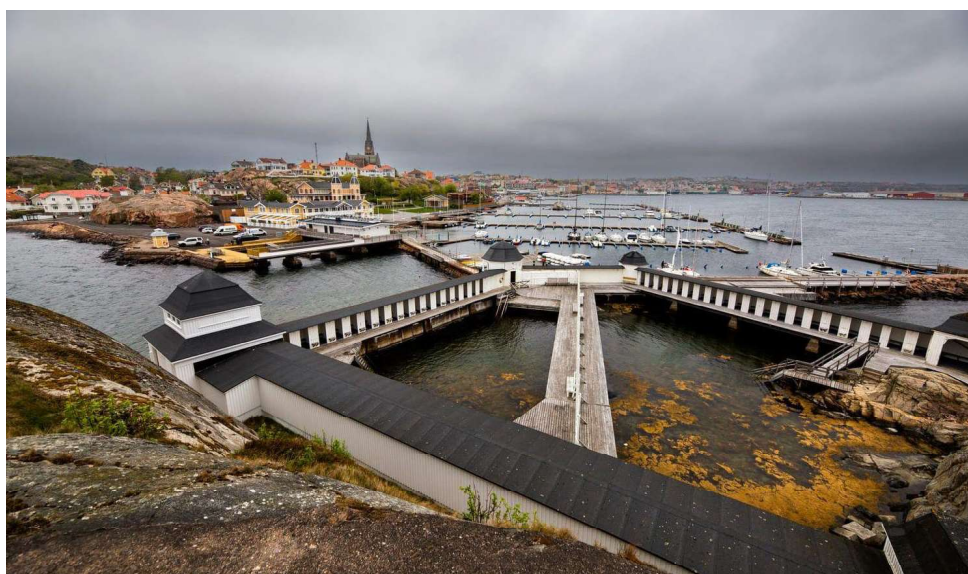
Entré:	
Dagskort barn -15 år	75 kr
Dagskort vuxen	100 kr
Halvårskort bara bada	2 000 kr
Halvårskort	2 600 kr
Helårskort	5 200 kr

Lysekils Kallbadhus

1906

white

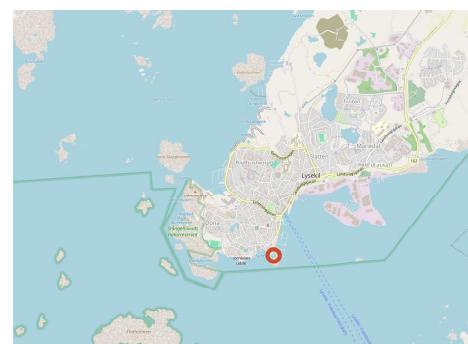

Två bastuavdelningar. Soldäck och trappa till vattnet.

Placering i Skagerrak, byggd på landet.

Ägare: Lysekils Kommun
Drift: Föreningen Kallbadhusets Vänner i Lysekil

Entré: kod	
Bada (15 juni - 31 augusti)	gratis
Dagskort bastu	100 kr
Bastu (2 timmar, max 12 pers)	300 kr
Bastumedlem	400 kr

Nynäs Havsbad, Nynäshamn

1907 (renoverades 2003)

white

Spa anläggning, tio olika bastu, behandlingar, bryggbad

Placering i Östersjön, byggd på landet.

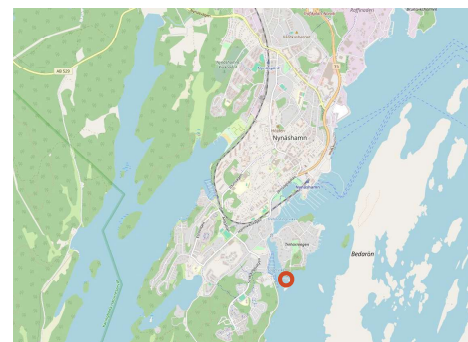
Ägare och drift: **Sodexo (Fr)**

Bara i kombination med hotell (73 rum), konferens och varmbad

Vilka besökare: Gäster som bo på hotellet

Extra: **Hotell, restaurang, konferens**

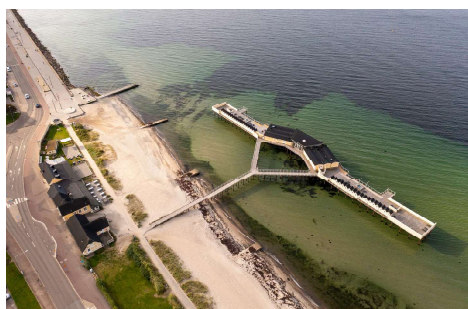
Bastukapacitet: 36 personer

Pålsjöbaden, Helsingborg

+/- 1915 (renoverades 2015)

white

Två bastuavdelningar med fukt- och torrbastu och inglaat café
Soldäck och trappa till vattnet.

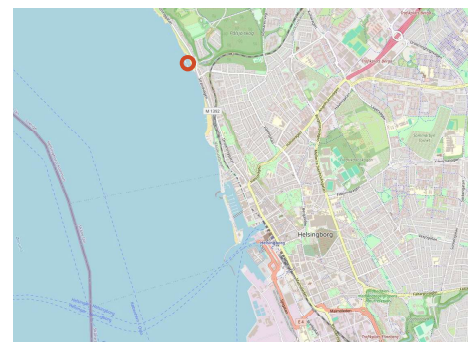
Placering i Öresund, byggd på vattnet.

Ägare och drift: **Helsingborg stad**

Entré:	
Dagskort barn 13-15 år	40 kr
Dagskort vuxen	85 kr
Halvårskort	1 600 kr
Helårskort	2 600 kr

Besökarsantal: **34 000** (2018)

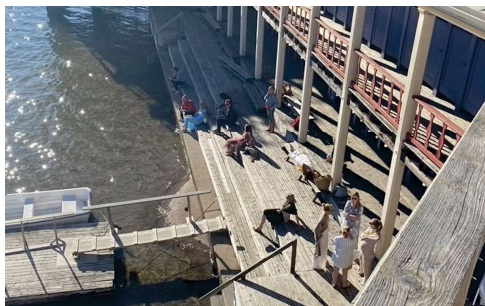
Bastukapacitet: **48** personer

Saltsjöbadens friluftsbad, Stockholm

1925 (renoverades 2006)

white

Två separata byggnader för män och kvinnor.

Placering i Saltsäcken, byggd på landet.

Ägare och drift: **Föreningen Saltsjöbadens Friluftsbad**

Entré:
Dagskort vuxen 90 kr
Helårskort 1 500 kr

Besöksantal: **5000 till 8000**

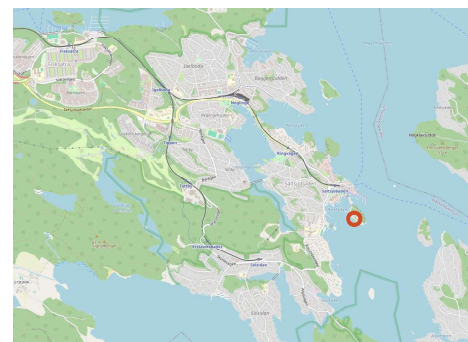
Storlek: **600 + 250 kvm**

Årsomsättning: **1,5 Mkr**

Driftskostnader: **1,5 Mkr**

Renoveringskostnader: **1,8 + 2,3 Mkr**

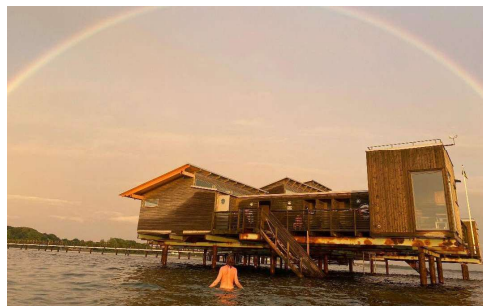
Extra: **Restaurang**

Bjerreds Saltsjöbad

2004 - Oliver Lühr / Dreem Arkitekter

white

Kök, servering, två bastuavdelningar och en mindre relaxdel.
Soldäck och trappa till vattnet.

Placering i Öresund, byggd på vattnet vid en 500 m lång brygga.

Ägare och drift: Föreningen Bjerreds Saltsjöbad

Entré:
Dagskort vuxen 100 kr
Helårskort 1 500 kr

Besöksantal: 55 558 (2024)

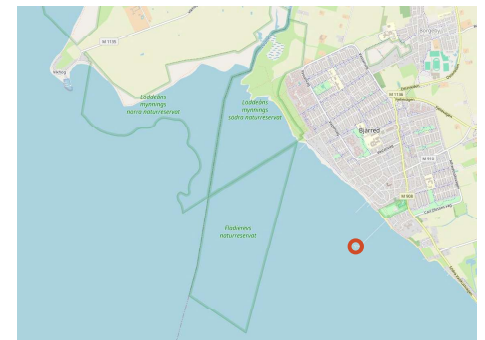
Årsomsättning: 4,0 Mkr

Driftskostnader: 1,1 Mkr

Byggkostnader: 5,0 Mkr

Storlek: 200 kvm

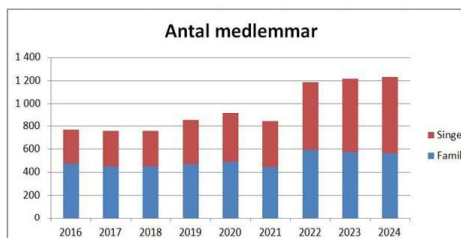
Extra: Restaurang och konferens
Bastukapacitet: 16 personer

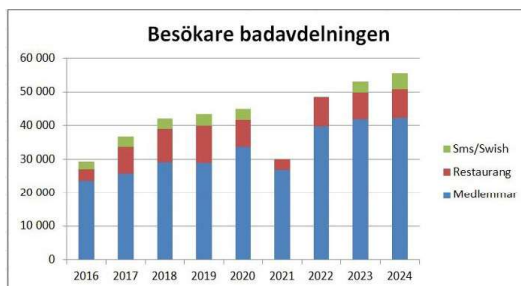
Bjerreds Saltsjöbad

2004 - Oliver Lühr / Dreem Arkitekter

white

Utbyggnad pågår. Bastus kapacitet ööker från 16 till 30 pers / bastu och extra relaxrum för var sin sida.

Kök, servering, två bastuavdelningar och en mindre relaxdel. Soldäck och trappa till vattnet.

Placering i Öresund, byggd på vattnet vid en 500 m lång brygga.

Ägare och drift: Föreningen Bjerreds Saltsjöbad

Entré:
Dagskort vuxen 100 kr
Helårskort 1 500 kr

Besöksantal: 55 558 (2024)

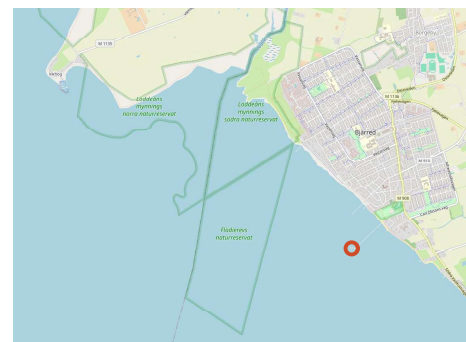
Årsomsättning: 4,0 Mkr

Driftskostnader: 1,1 Mkr

Byggbkostnader: 5,0 Mkr

Storlek: 200 kvm

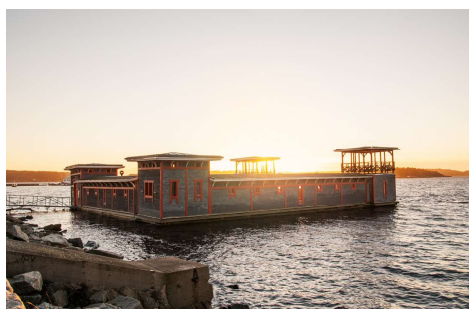
Extra: Restaurang och konferens
Bastukapacitet: 16 personer

Strömstads Kallbadhus

2005

white

Två bastuavdelningar och omklädningsrum
Soldäck och trappor till vattnet.

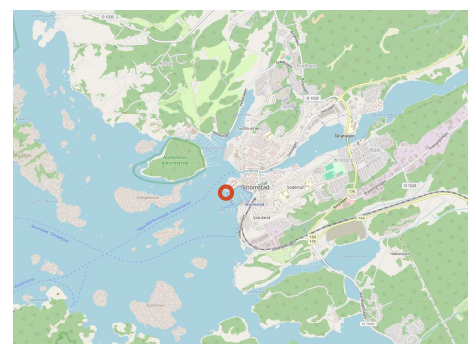
Placering i Kosterhavet, flyttande.

Ägare: **Strömstadslokaler (kommunal)**
Drift: **Strömstads Badanstalt (kommunal)**

Entré:
Dagskort vuxen 60 kr
Helårskort 1 050 kr

Besöksantal: **100 000** (varm- och kallbadhus!)

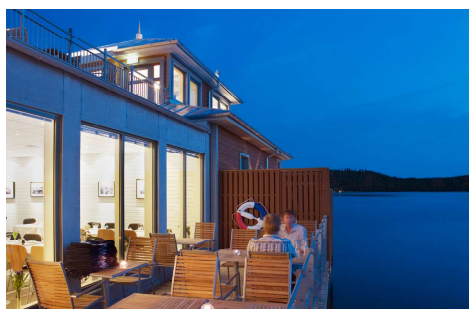
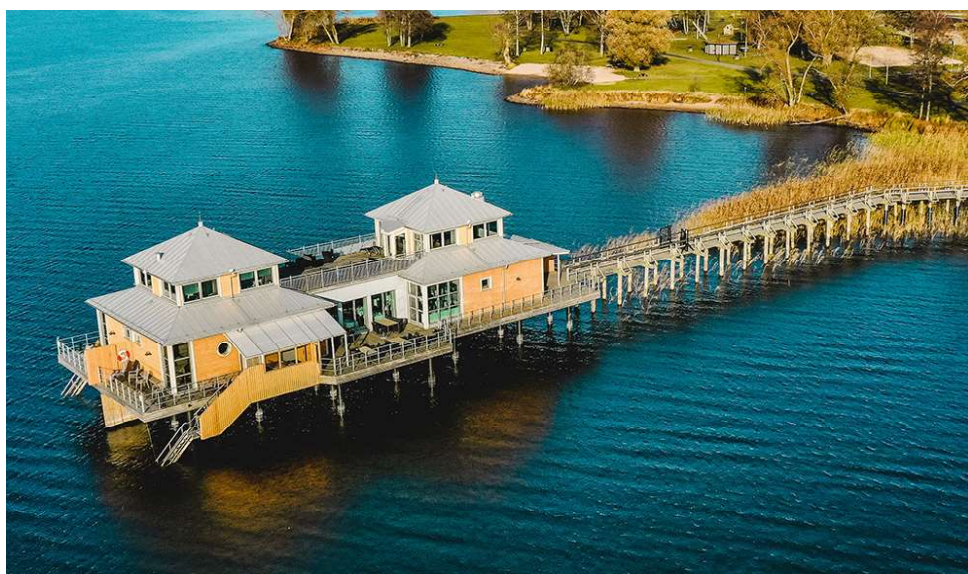
Extra: Det finns också ett varmbadhus.

Ulricehamns Kallbadhus

2008 - Torbjörn Isaksson

white

Två bastuavdelningar, massageavdelning och en lounge.
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i Åsunden, byggd på vattnet vid en brygga.

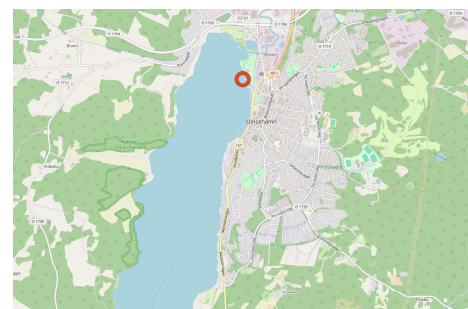
Ägare och drift: **Ulricehamns Kallbadhusförening**
(500 medlemmer)

Entré: Bankkort vid dörren	
Dagskort vuxen	85 kr
Helårskort	1 300 kr

Besöksantal: **16 300**
Beställare: **Ulricehamns Kallbadhusförening**
Årsomsättning: **1,06 Mkr**
Kostnad: **13 Mkr**
Storlek: **434 kvm**

Extra: Extern företag för friskvård och massage, och en restaurang
Bastukapacitet: **24 personer**

"Av våra intäkter utgör försäljning av årskort 250 000 kr och engångsbad 300 000 kr. Därutöver bl a hyresintäkter med 250 000 kr och sponsorbidrag med 130 000 kr. Föreningen har god ekonomi – f n finns ca 1,7 Mkr på kontot."

Kallbadhuset Båstad

2009 - Bjäre Bygg Konsult

white

Två bastuavdelningar, massageavdelning och en lounge.
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i Kattegatt, byggd på vattnet vid en 60 m lång brygga.

Ägare och drift: Båstad Tennis & Hotell AB (privat)

Entré: Gratis för boende på hotell med spapaket. Boende som har bara boende och frukost: 95 kr

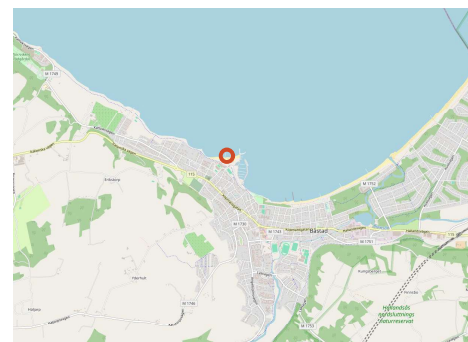
Dagskort vuxen	130/175 kr
Halvårskort	1 700 kr
Helårskort	2 800 kr

Beställare: Skansen Båstad

Kostnad: **8 Mkr**

Storlek: **200 kvm**

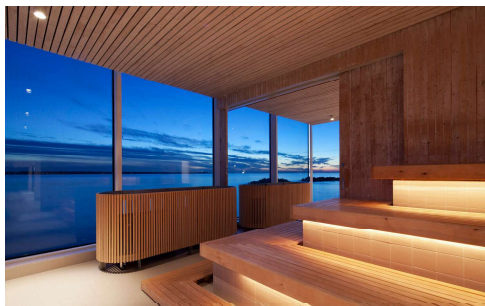
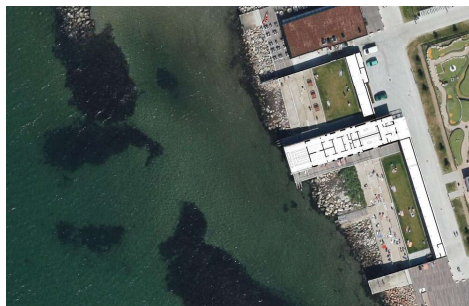
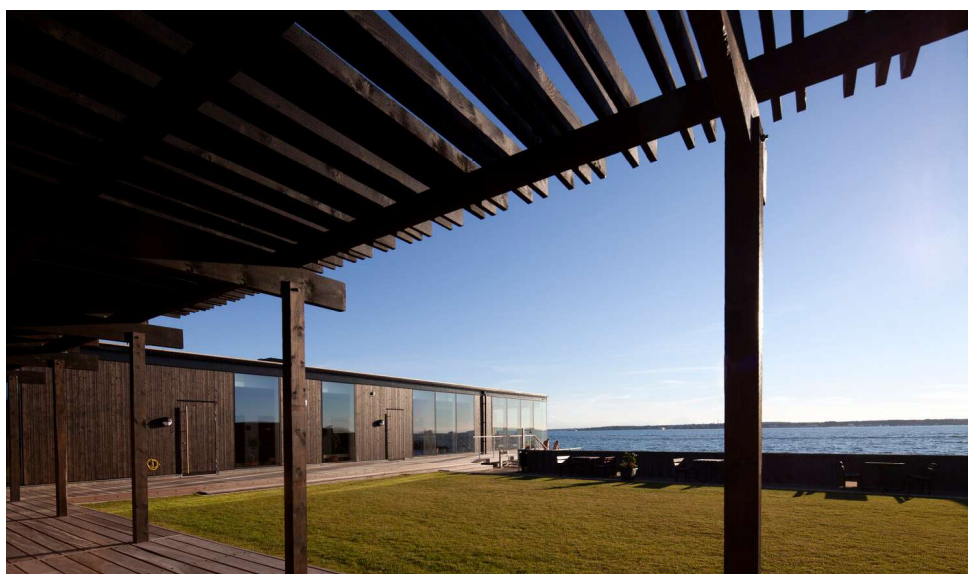
Extra: Hotell, konferens, tennis centercourt, spa,
Bastukapacitet: **30 personer**

Kallis, Helsingborg

2012 - Horisont

white

Två bastuavdelningar och en mindre relaxdel.
Soldäck och trappa till vattnet.

Placering i Öresund, byggd på landet.

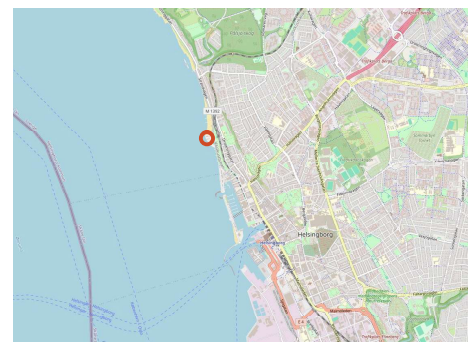
Ägare och drift: **Helsingborg stad**

Entré:
Dagskort barn 13-15 år 40 kr
Dagskort vuxen 85 kr
Halvårskort 1 600 kr
Helårskort 2 600 kr

Besöksantal: **30 000** (2018)

Beställare: **Kärnfastigheter** (Kommunal)

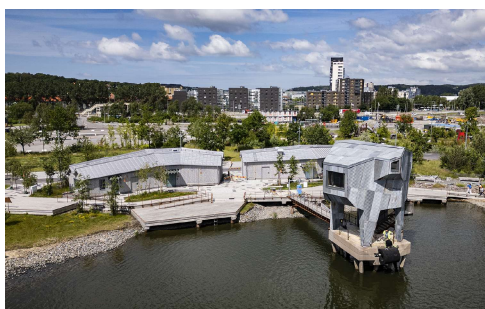
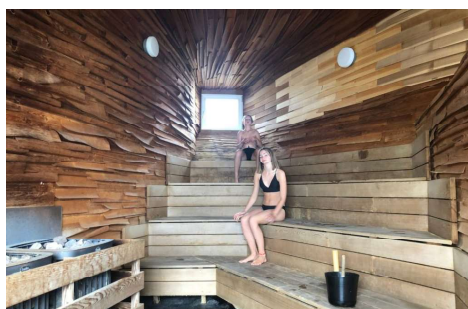
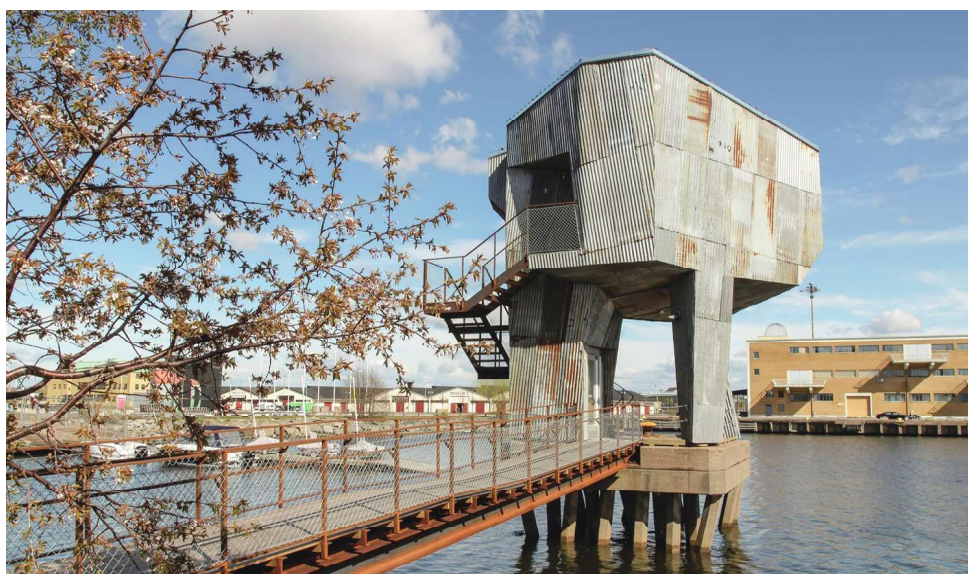
Kostnad: **14 Mkr**

Bastun i Jubileumsparken, Göteborg

2014 - raumlabor

white

En bastu med omklädningsrum, flytande pool i älven
Först temporär, nu ersatt med en permanent som ser likadant ut.

Placering i Göta älv, byggd på vattnet

Ägare och drift: **Göteborg Stad**

Entré: Gratis att boka på hemsidan

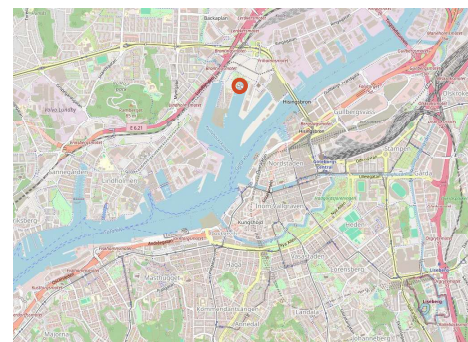
Besöksantal: **7100**

Bastukapacitet: **25** personer

Beställare: **Älvstranden Utveckling AB**

Kostnad: **7 Mkr** (Den nya permanenta)

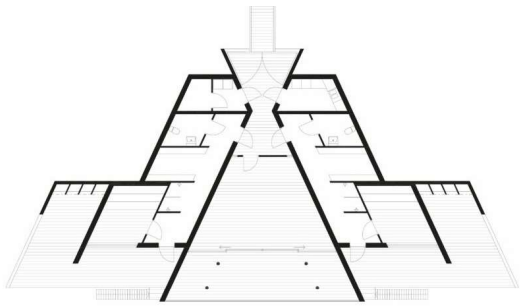
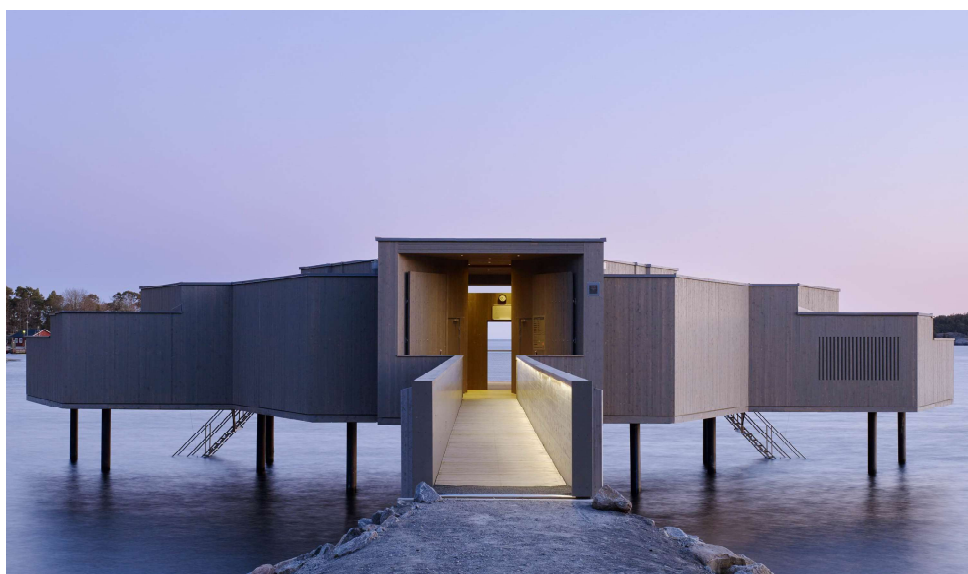
Driftskostnader: 15 Mkr för hela parken inkl. bastu

Kallbadhuset Karlshamn

2015 - White arkitekter

white

Två bastuavdelningar och en lounge.
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i Karlshamnsfjorden, byggd på vattnet

Ägare och drift: **Förening Kallbadhusets vänner (450 medlemmer) + olika partners**

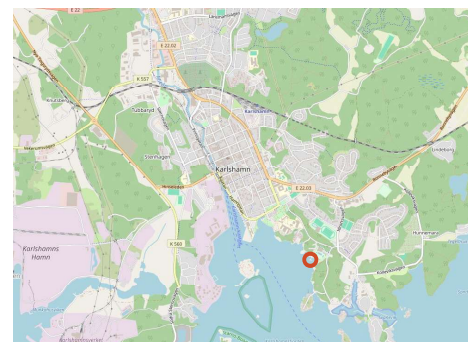
Entré: Engång med tagg	
Dagsbiljet	100 kr
Halvårskort	1 000 kr
Helårskort	1 400 kr

Beställare: **Kallbadhusets Vänner**

Kostnad: **8 Mkr**

Storlek: **200 kvm**

Bastukapacitet: **20 personer**

Arctic Bath, Harads

2018 - Bertil Harström och Johan Kauppi

white

Olika bastur, spa treatment rum, lounge, shop, bar, restaurang

Placering i Lule älv, flyttande.

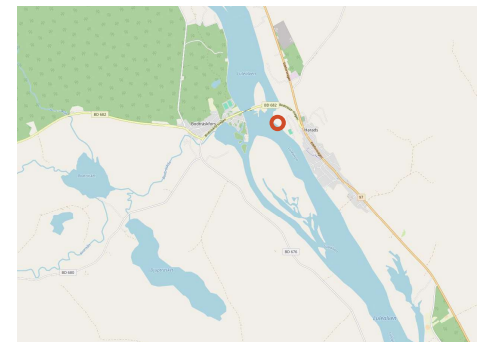
Ägare och drift: **Arctic Bath AB**

Entré: Egentligen bara för hotellgäster. Bara spa är möjligt, men bara när hotellet är inte fullbokat för att garantera lugnet. Hotellet har 12 rum.

Beställare: **Arctic Bath AB**

Besöksantal: **4000**

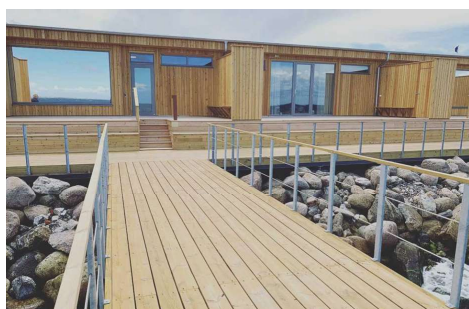
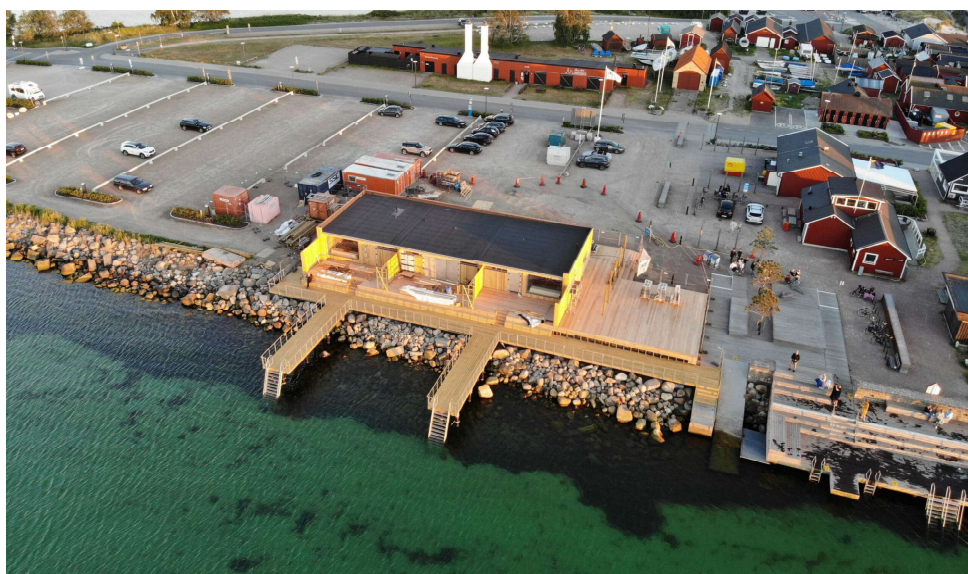
Storlek: **500 kvm**

Skanör Falsterbo Kallbadhus

2020 - New Line Arkitekter

white

Två bastuavdelningar och en mindre relaxdel.
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i Arkonahavet, byggd på kuststråket

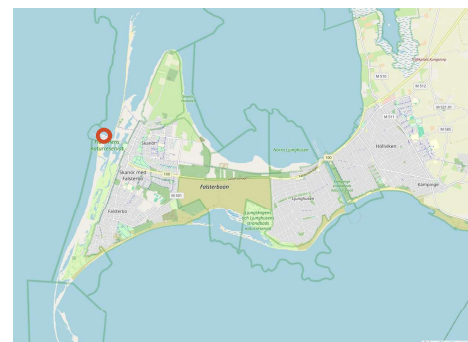
Ägare och drift: **Skanör Falsterbo Kallbadhus AB med några partners (privat)**

Entré: Engångskoden genom mail eller sms
Dagskort vuxen 195 kr
Helårskort 2 495 kr

Beställare: **Skanör Falsterbo Kallbadhus**

Årsomsättning: **1,7 Mkr**

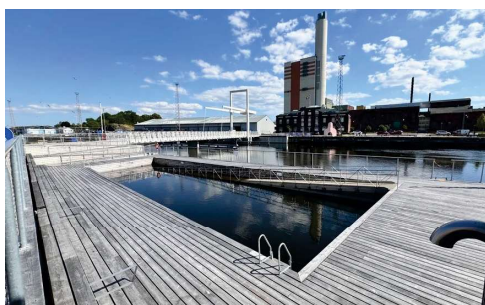
Extra: **Separat restaurang i samma byggnad**

Stålbad, Inre Hamnen, Norrköping

2023 - Nyréns Arkitektkontor

white

En bastu, tre bassänger. Soldäck och trappor till vattnet.

Placering vid Motala ström.

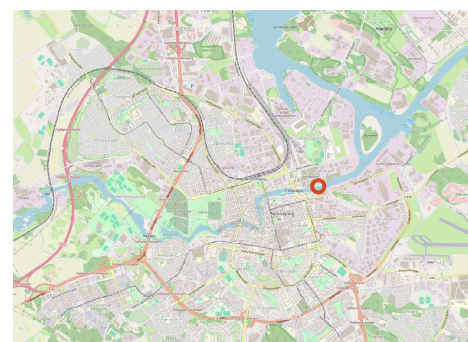
Ägare: **Norrköping Kommun**
Drift: **Klätterhallen i Norrköping AB (privat)**

Entré:
Dagskort vuxen 170 kr

Besöksantal: **70/dygn**

Storlek: **135 + 178 kvm**

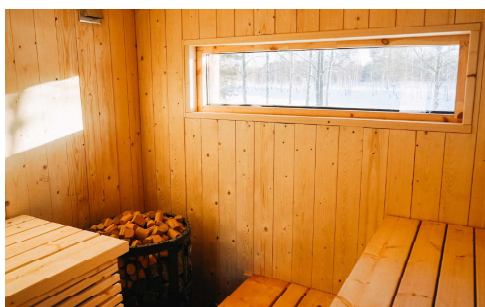
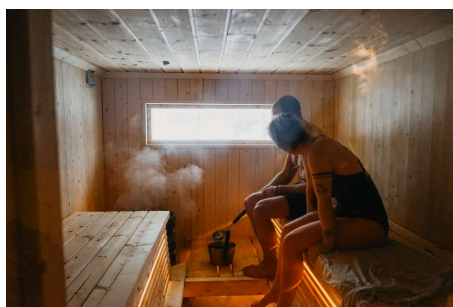
Bastukapacitet: **30 personer**

Umeå Kallbad

2025

white

Bastu med omklädningsrum och trappa till vattnet.

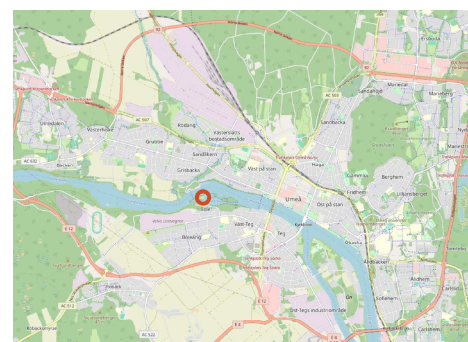
Placering vid Umeälven, byggd på en vagn.

Ägare och drift: **Förening Massvis**

Entré:
Dagskort vuxen 200 kr
Årskort 3000 kr

Besöksantal: öppnad i februari 2025

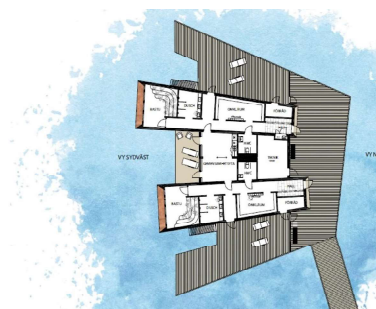
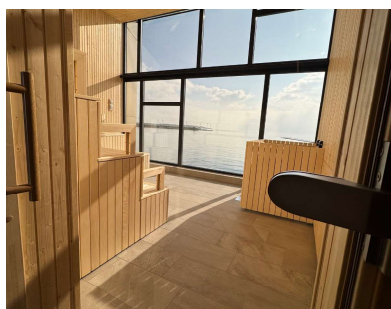
Bastukapacitet: 10 personer

Kallbadhus Landskrona

2025 - Magasin A

white

**Två bastuavdelningar och en mindre relaxdel.
Soldäck och trappa till vattnet.**

Placering i Öresund, byggd på vattnet vid en 300 m lång brygga.

Ägare och drift: **Landskrona stad**

Entré: Engångskoden genom app eller tag
Dagskort barn 13-17 år 40 kr
Dagskort vuxen 85 kr
Halvårskort 1 600 kr
Helårskort 2 500 kr

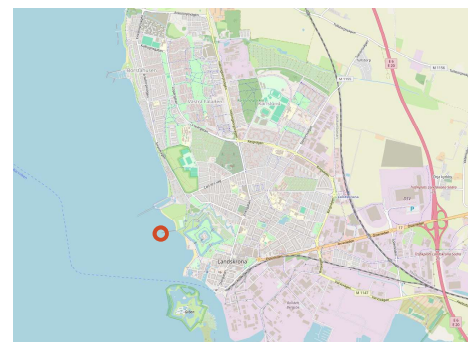
Besöksantal: öppnad i mars 2025

Bastukapacitet: 30 personer

Beställare: **Landskrona Stad och Treano Bygg AB**

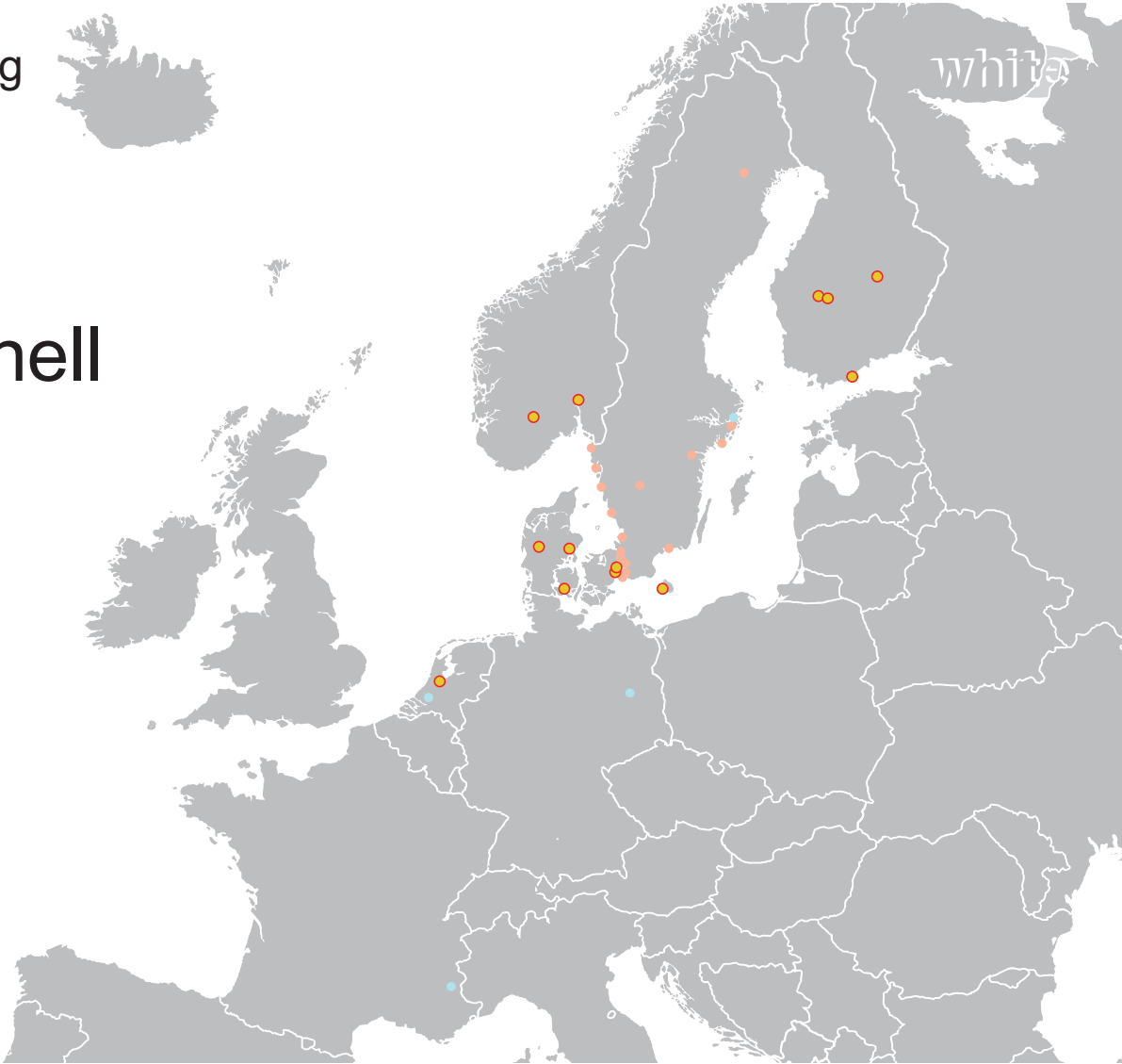
Kostnad: uppskatad i 2021: **37 Mkr (varav brygga 10Mkr)**

Storlek: **244 kvm**

Omvärldsspaning
Kallbadhus
Västerås

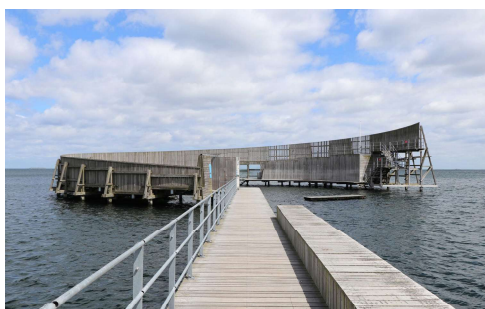
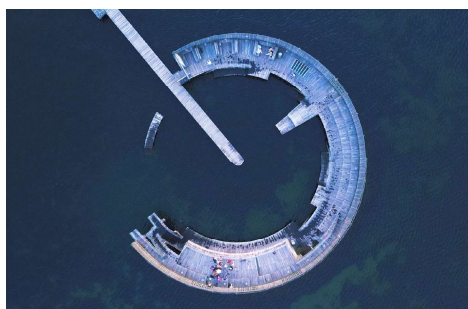
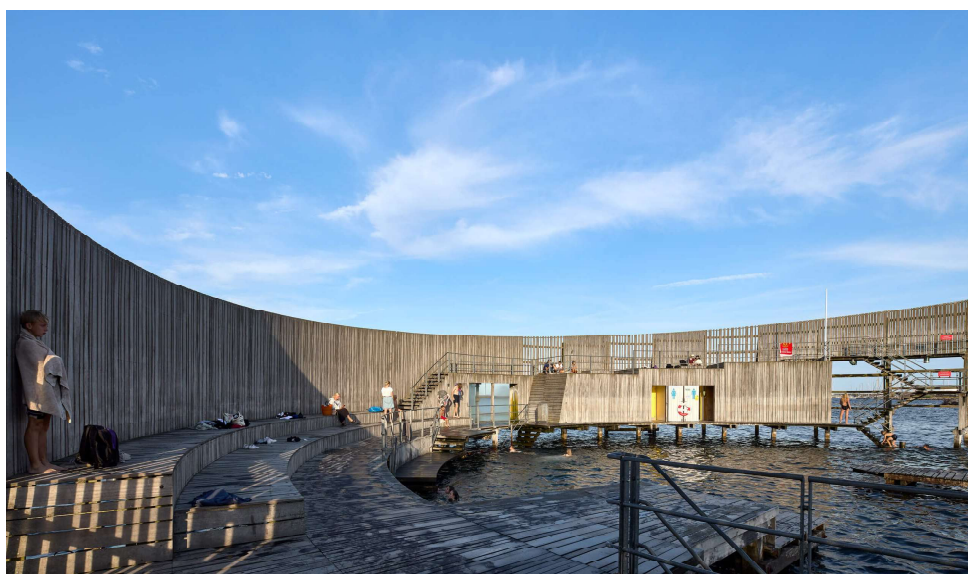
Internationell

Kastrup Havsbad, Köpenhamn, Danmark

2005 - White Arkitekter

white

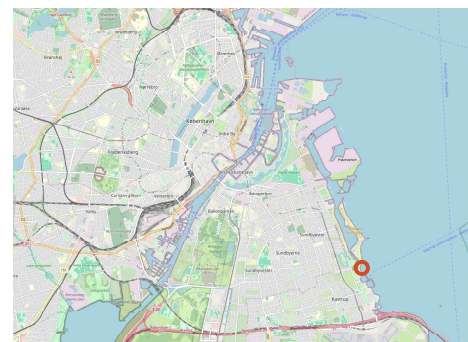
Omklädningsrum, duschar, toaletter och hopptorn
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i Öresund, byggd på vattnet vid en brygga.

Ägare och drift: **Tårnby Kommun**

Beställare: **Tårnby Kommun**

Storlek: 1100 kvm

Hasle Havsbad, Bornholm, Danmark

2013 - White Arkitekter

white

Omklädningsrum, bastu, duschar, toaletter och hoppbom
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i Arkonahavet, flyttande konstruktion

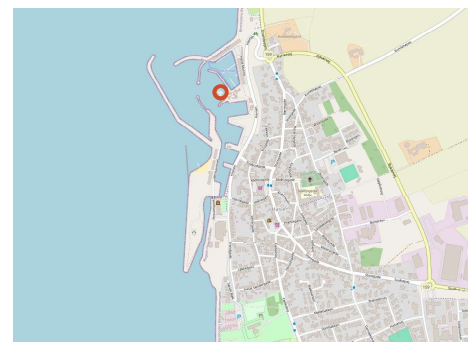
Ägare och drift: **Hasle Badeklub**

Entré: Hasle badeklub driver bastun. Bara för medlemmer + event.
gäst (DDK 50)

Helårskort 5 000 DKK (7 404 SEK)

Beställare: **Bornholm Regionkommune**

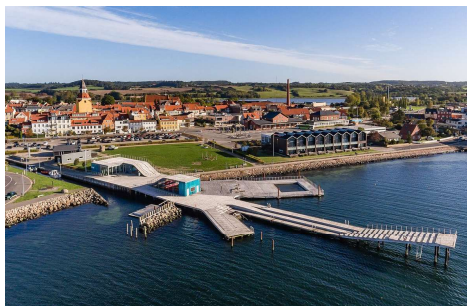
Storlek: 960 kvm

Fåborg Havnebad, Fåborg, Denmark

2015 - CREO ARKITEKTER A_S, JDS, URBAN AGENCY

white

Bastur, duschar, toaletter, gemenskapsrum och hopptorn
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i Bälthavet, flyttande konstruktion

Ägare och drift: **Faaborg Municipality**

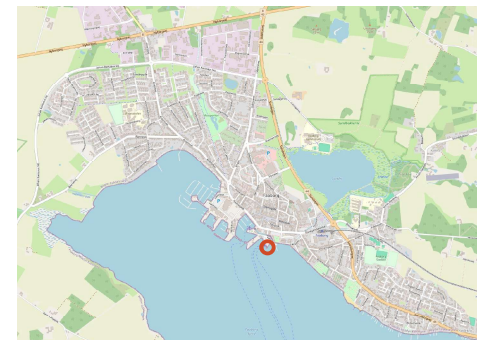
Entré: Bada gratis
Omklädningsrum + Dusch + Toalet + Kök: 100 DKK
Gemenskapsrum + Bastu + omkl. 40 DKK

Beställare: **Faaborg Municipality**

Kostnad: 19,6 mln DKK

Storlek: 2100 kvm

Extra: **Kajak uthyrning**

Sørengas Badstue- og Helårs badeanstalt, Oslo, Norge

2015 -

white

24 bastur, duschar, toaletter, gemenskapsrum och hopptorn
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i Oslofjord, flyttande konstruktion

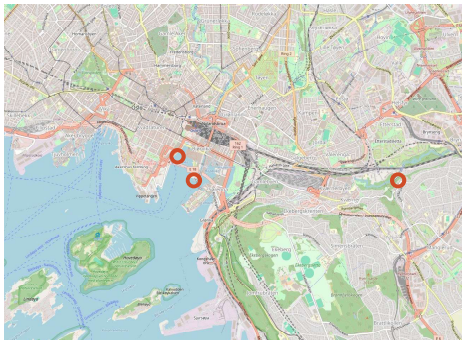
Ägare och drift: Oslo Badstuforening

Entré:		
Dagskort icke-medlem	NOK 220/260	(203-240 SEK)
Medlemskap	NOK 400	(370 SEK)
Dagskort medlemmer	NOK 125/150	(115-139 SEK)

Besöksersantal: 260 000 (2024)

Storlek: olika

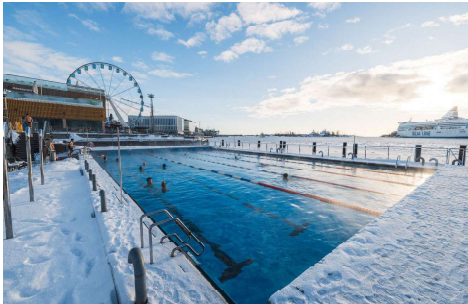
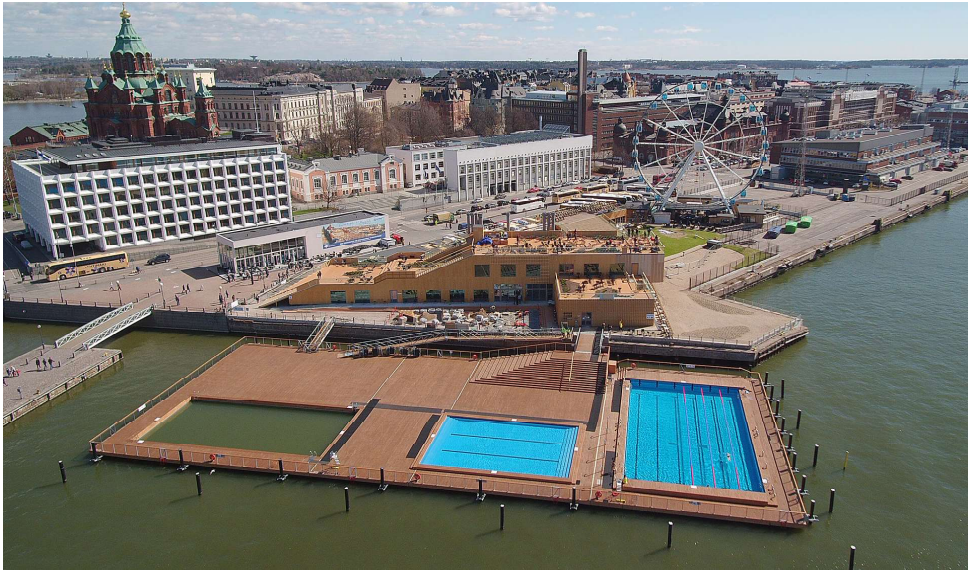
Extra: Tre olika platser i Oslo

Allas Sea Pool, Helsingfors, Finland

2016 - Huttunen-Lipasti-Pakkanen Arkitekter

white

fem bastus, inomhuspool, utomhus pool, café, restaurang, konferens.
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i Östersjön, byggd på land och flyttande bassänger.

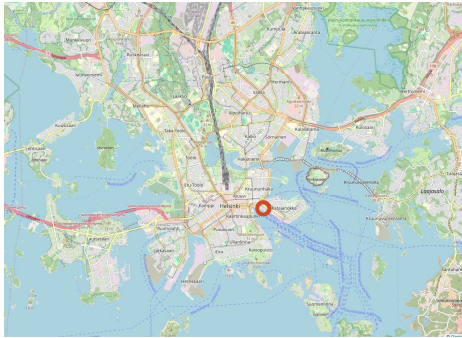
Ägare och drift: **Helsinki Allas Oy (privat)**

Entré:		
Dagskort	18 Euro	(199 SEK)
Helårskort	696 Euro	(7 700 SEK)

Besöksantal: **750 000** (2024)

Kostnad: **9 mln Euro**

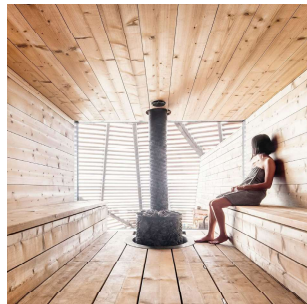
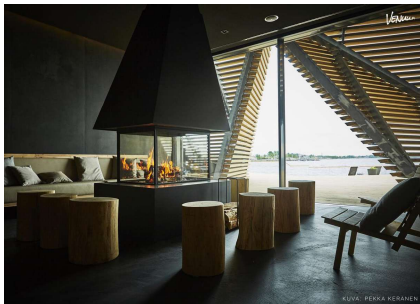
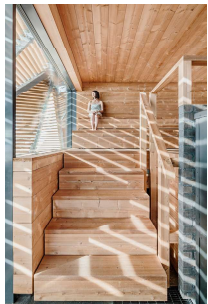
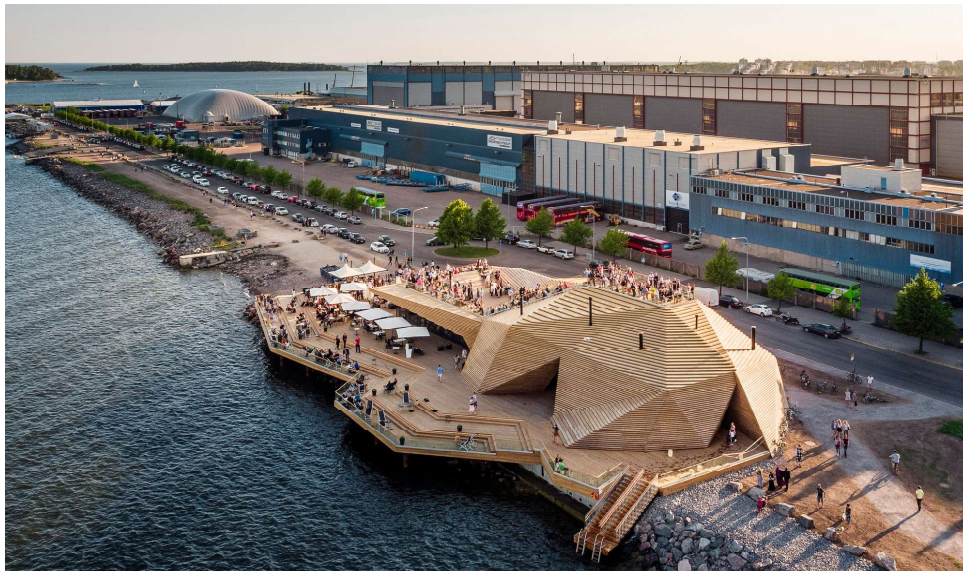
Storlek: **1800 kvm**

Löyly, Helsingfors, Finland

2016 - avanto architects

white

Bastu och restaurang
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i Östersjön, byggd på land

Ägare och drift: **Löyly (privat)**

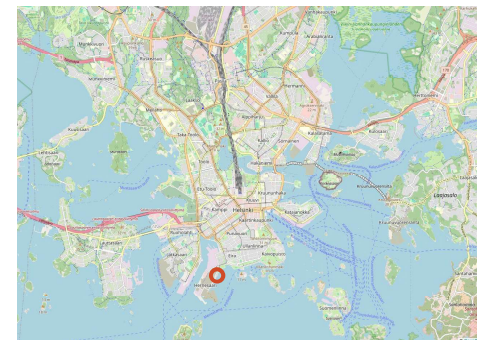
Entré:
Dagskort 26 Euro (288 SEK)

Besöksantal: **200 000 (2018)**

Bastukapacitet: **40 personer**

Kostnad: **6 mln Euro**

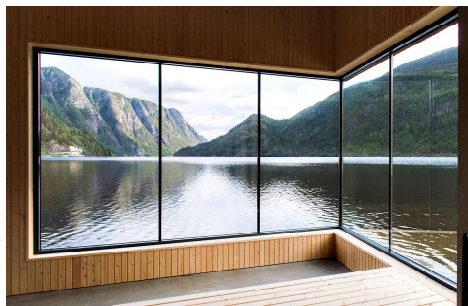
Storlek: **1071 kvm**

Soria Moria Sauna, Dalen, Norge

2018 - Feste Landscape • Architecture

white

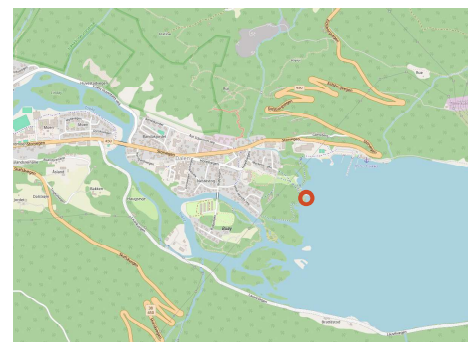

En bastu, omklådningsrum. Toaletter på fastland
Soldäck och trappa till vattnet.

Placering i Bandak flodet, bygd på vattnet vid en brygga.

Ägare och drift: Telemarkskanalen regionalpark i samarbete
med Tokke kommune

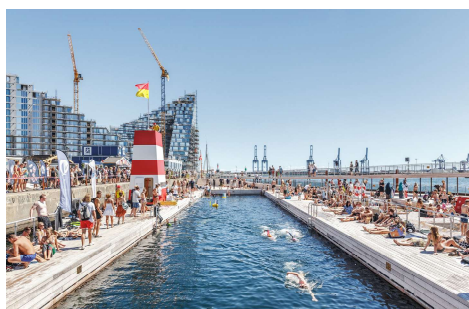
Entré:
1-5 pers: NOK 400 (370 SEK)
6-10 pers: NOK 700 (647 SEK)
11-15 pers: NOK 1000 (925 SEK)
Medlemskap: NOK 100/månad (92 SEK)

Århus Havnebadet, Århus, Denmark

2018 - Bjarke Ingels Group

white

Olika utomhuspool, två bastur, toaletter, omklädningsrum.
Soldäck och trappa till vattnet.

Placering i Århus bukt, byggd på vattnet.

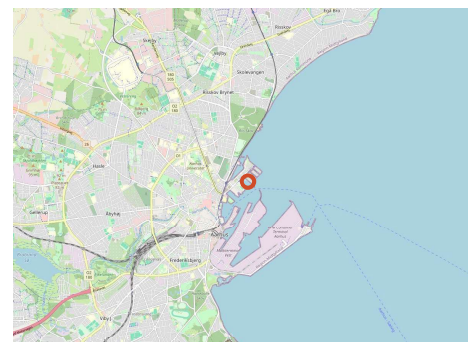
Ägare och drift: **Århus Kommun**

Entré: Gratis
Bastu för medlemmer.
Medlemskap: 600 DKK
Gästbiljet: 40 DKK

Beställare: **Århus Kommun**

Kostnad: **40 mln DKK**

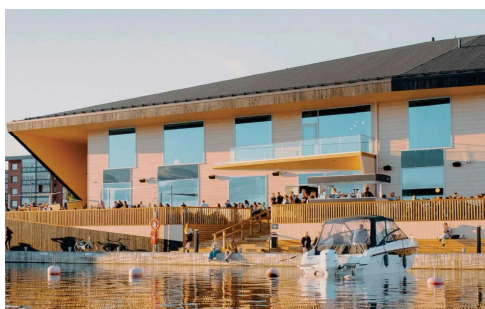
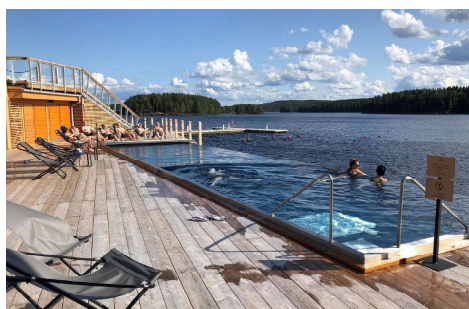
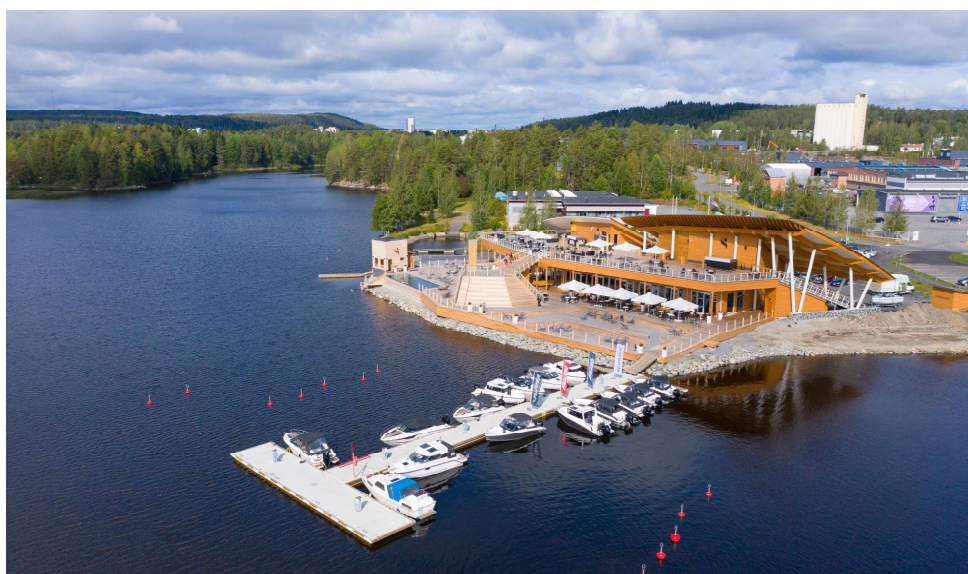
Storlek: **2600 kvm**

Saana Sauna & Spa, Kuopio, Finland

2019 - QVIM Arkkitechdit

white

Olika bastur och pool, restauranger, omklädningsrum. Soldäck och trappa till vattnet.

Placering i Kallavesi sjö, byggd på land.

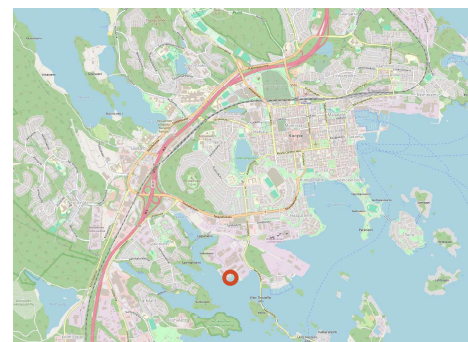
Ägare och drift: **Kuopion Saana Oy (privat)**

Entré:
Dagsbiljet från 13 euro

Kostnad: **4 mln Euro**

Storlek: **1 000 kvm**

Bastukapacitet: **38 personer**

Isfuglen Winter Bathing House, Hvidovre, Denmark

2020 - Matters architects

white

Omklädningsrum, bastu, duschar, toaletter och kök/relax
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i Køgebukten, bygget på landet

Ägare: Brøndby Kommune
Drift: Bifrost winter bathing club (600 medlemmer)

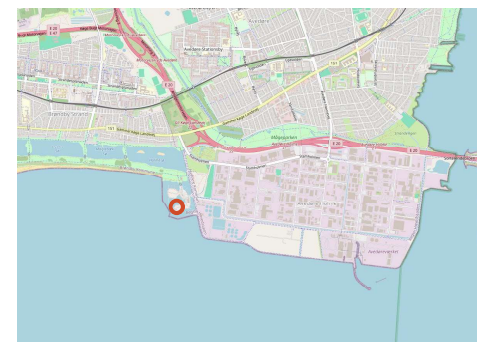
Entré: Bifrost Vinterbadelaug driver bastun. Bara för medlemmer
+ event. gäst
Helårskort 500 DKK

Vilka besökare: medlemmer och eventuella gäster

Beställare: Brøndby kommune

Kostnad: DKK 5.400.000

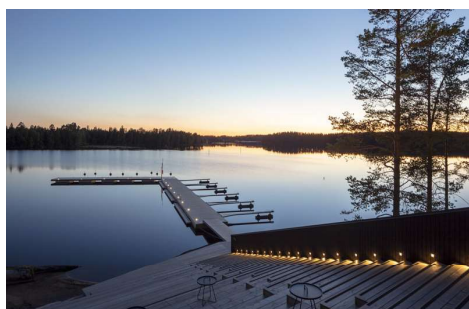
Storlek: 110 kvm

Saunaravintola Kiulu Wellness, Etseri, Finland

2020 - Studio Puisto

white

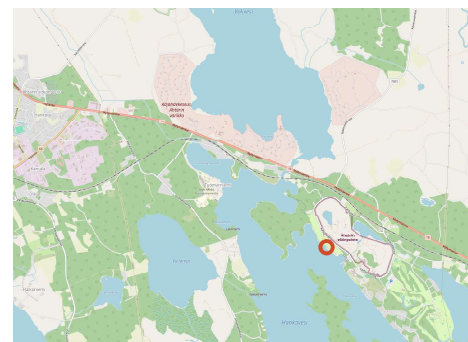
Två bastuavdelningar och restaurang. Soldäck och trappa till vattnet.

Placering i Pilkkaselkä sjö, byggd på landet

Ägare och drift: **Ravintola Kiulu Oy**

Entré:
Dagsbiljet: 10 Euro

Storlek: 325 kvm

Det Blå Rum, Herning, Danmark

2021 - Sweco Architects

white

Tre byggnader med kök, gemensamhetslokal, omklädningsrum och toaletter. Bastu för 15 personer, eldstad, utekök, Sub uthyrning. Förråd för kayakker

Placering i Fuglsang sjö, byggd på landet och vattnet

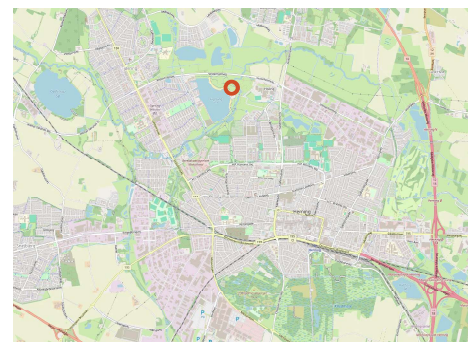
Ägare och drift: **Herning kommun**

Entré:
Bastubiljet: 50 DKK

Kostnad: **16,3 mln DKK**

Storlek: **250 + 300 kvm**

Bastukapacitet: **15 personer**

Serlachiusmuseernas Art Sauna, Mänttä, Finland

2022 - Héctor Mendoza, Mara Partida and Boris Bežan

white

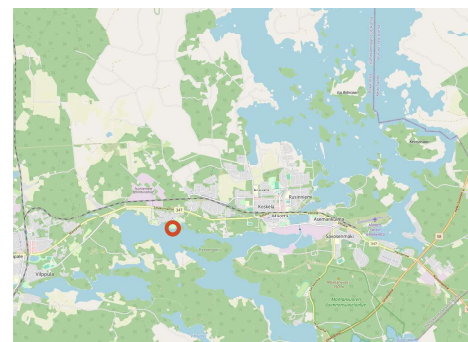
Bastuavdelning, lounge och restaurang. Soldäck och trappa till vattnet.

Placering i Melasjärvi sjö, byggd på landet

Ägare och drift: Gösta Serlachius Konststiftelse

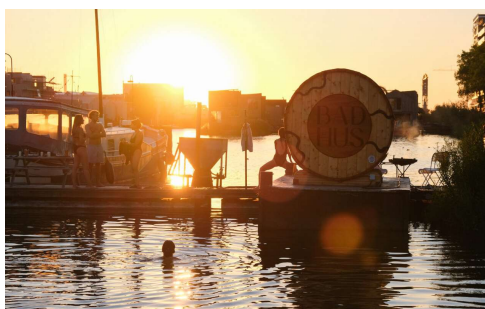
Entré:
Dagsbiljet: 14 Euro

Storlek: 310 kvm

Badhus, Amsterdam, Nederländerna

white

Omklädningsrum, två bastur, duschar, toaletter och lounge
Soldäck och trappor till vattnet.

Placering i het IJ, byggd på land

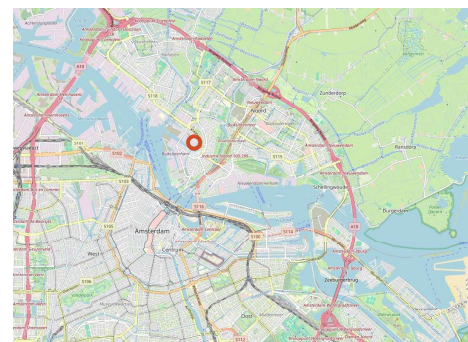
Ägare: **Badhus (privat)**

Entré:

Dagbiljet 20 euro

Medlemskap 60 euro/månad

Bastukapacitet: **12+8** personer

Omvärldsspaning
Kallbadhus
Västerås

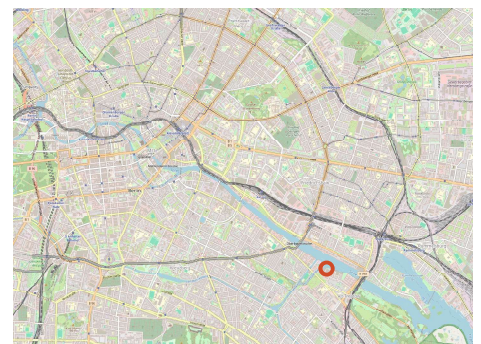
Flyttande byggnader

Badeschiff, Berlin, Tyskland

2005 - Wilk-Salinas Architekten

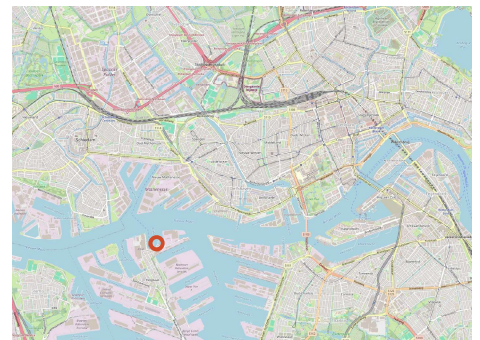
white

Self-sustainable Floating Pavilion, Rotterdam, Nederländerna

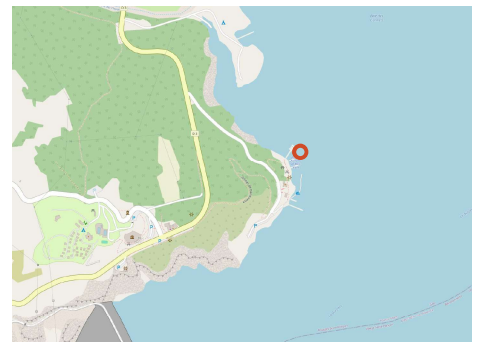
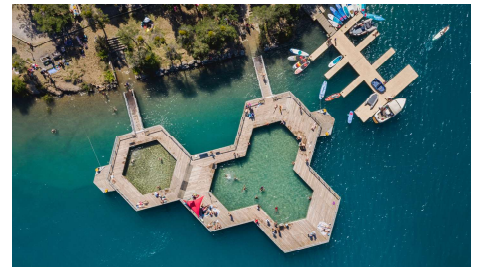
2009 - Deltasync

white

Bois-Vieux beach and floating pool, Serre-Ponçon, France 2015

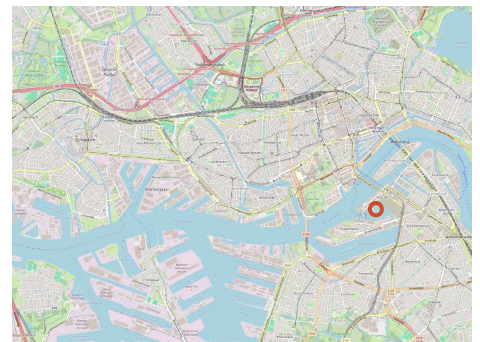
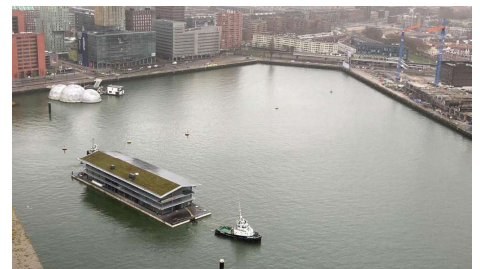
white

Floating Office, Rotterdam, Nederländerna

2021 - Powerhouse Company

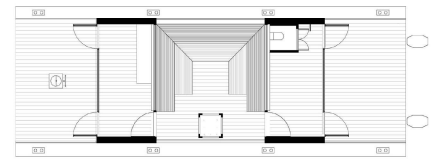
white

Big Branzino Sauna, Stockholm

2022 - Sandellsandberg

white

white

Extra:

Gratis för alla badst

Bara i kombination med hotell (73 rum)

Det finns även ett varmbadhus

En av våra intäktar utgör försäljning av årskort 25000 kr och engångsbud 300 000kr i. Därutöver är a
nyheterstidning med 250 000 kr och sponsring med 130 000 kr. Föreningen har god ekonomisk
Tillförlitlighet med 172 rum

Hälsbaddis, efter badstun. Bara för medlemmar o
event, alltså endast 2000 kr

För tillfället, nu ersatt med en planering som ser
till att: Baskenstall bara från hösten 2001

De olika platser i Oulu

Omklädkabinerna = Dusch + Toalet + Kök. 100 DKR.
Gästbadstun = Badstun + oinl. 40 DKR

Bara i kombination med hotell (12rum)

Badstun för medlemmar: Medlemskap: 600 DKR,
Gästbadstun: 40 DKR

Västerås, 2025-09-05

Bilaga Platsanalys

white

Platsanalys Kallbadhus Västerås

white

Johannisberg

white

Johannisberg

white

Johannisberg

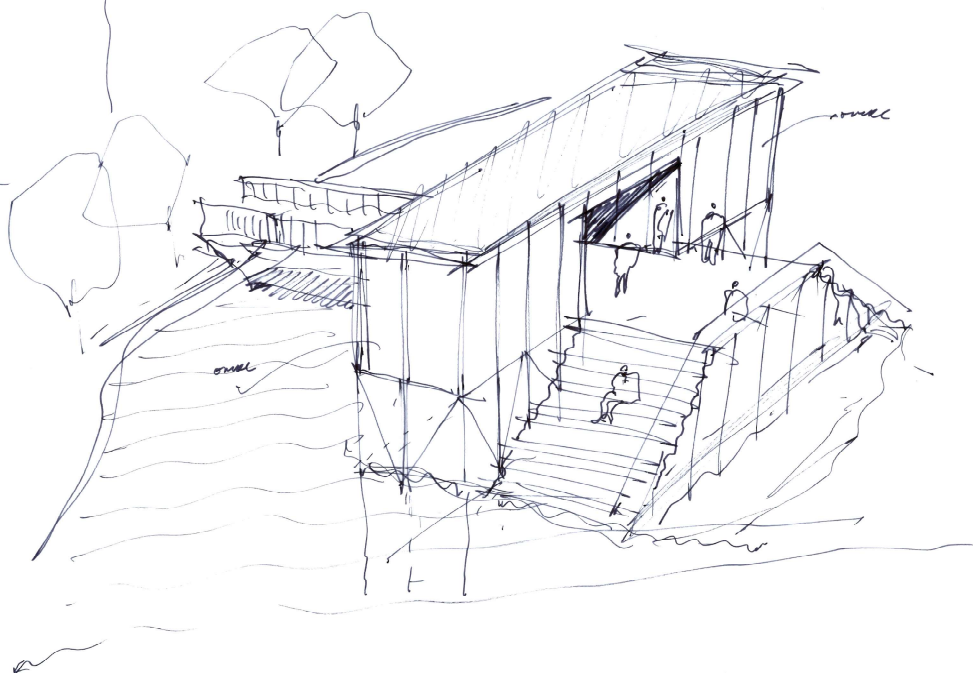
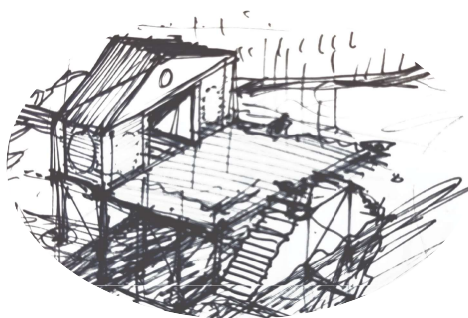
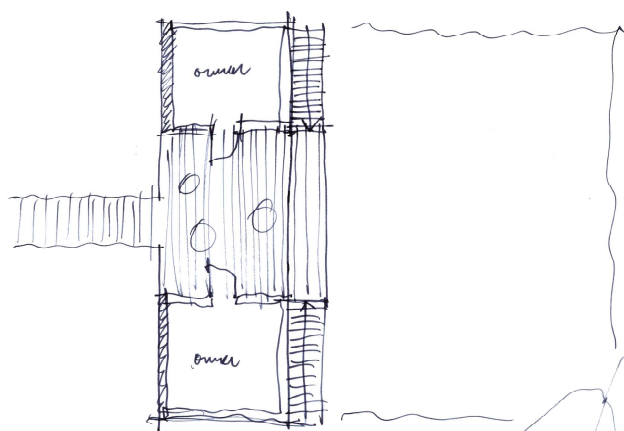
white

- **Naturskönt läge vid naturreservatet.**
- **Existerande brygga och sandstrand som granne.**
- **Grillplatser och toaletter finns tillgängliga.**
- **Mindre trängsel än vid mer centrala badplatser.**
- **Möjlighet till samarbete med campingplatsen.**
- **Goda P- möjligheter inom närområdet.**
- **Vacker vy över Västerås.**
- **Otrygg cykelväg genom hamnområde på kvällstid.**
- **Tillträde till stranden genom campingen känns som intrång.**
- **Vattenkvaliteten har tidigare visat "tjänligt med anmärkning".**
- **Delvis begränsad kollektivtrafik.**
- **Ingen egentlig närliggande restaurang eller café.**
- **Delvis väldigt lugnt – kan upplevas som isolerat, lever upp på sommartid.**
- **Omöjlig utan samarbete med campingen.**

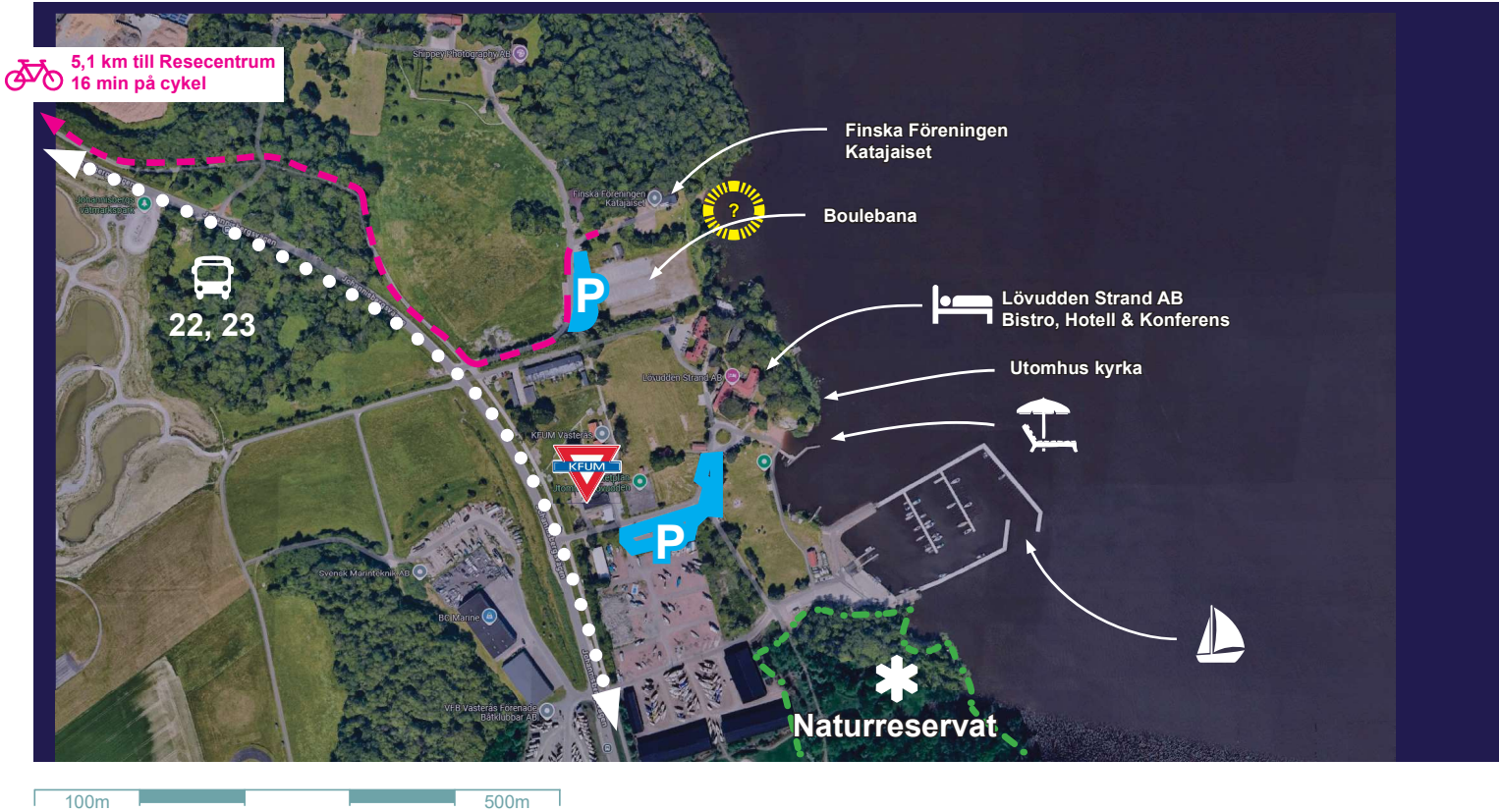
Skiss Small / Medium

white

Lövudden Strand

white

Lövudden Strand

white

Lövudden Strand

white

✓

- **Naturskönt läge vid Västeråsfjärden med närhet till rekreation.**
- Vacker kulturmiljö vid platsen kring Finska Föreningen.
- Existerande brygga och sandstrand som granne.
- Grillplatser och toaletter finns tillgängliga.
- Mindre trängsel än vid mer centrala badplatser.
- Möjlighet till samarbete med Lövudden Strand Bistro, Hotell & Konferens.
- Närhet till hotell och vandrarhem.
- Goda P- möjligheter inom närområdet.

✗

- Otrygg cykelväg genom hamnområde på kvällstid.
- Byggnaden av Finska Föreningen har många stora lås, känns som en otrygg ställe på kvällarna.
- Vattenkvaliteten har tidigare visat "tjänligt med anmärkning".
- Delvis begränsad kollektivtrafik.
- Risk för påverkan från närliggande småbåtshamn.
- Delvis väldigt lugnt – kan upplevas som isolerat, lever upp på sommartid.

S/M

Lögarängen

white

1,4 km till Resecentrum
5 min på cykel

100m 500m

Lögarängen

white

Lögarängen

white

- **Centralt läge med god tillgång till kollektivtrafik och gångavstånd från centrum.**
- Tradition och historia med badverksamhet.
- Närhet till Nya moderna Lögarängsbadet.
- Stora grönytor och promenadstråk längs Mälaren.
- **Stor möjlighet till ökat utbud av caféer och restauranger.**
- Flera evenemang hålls här, vilket kan locka besökare.
- Möjlighet till samarbete med befintliga faciliteter.
- Goda möjligheter till samordning av P-platser.

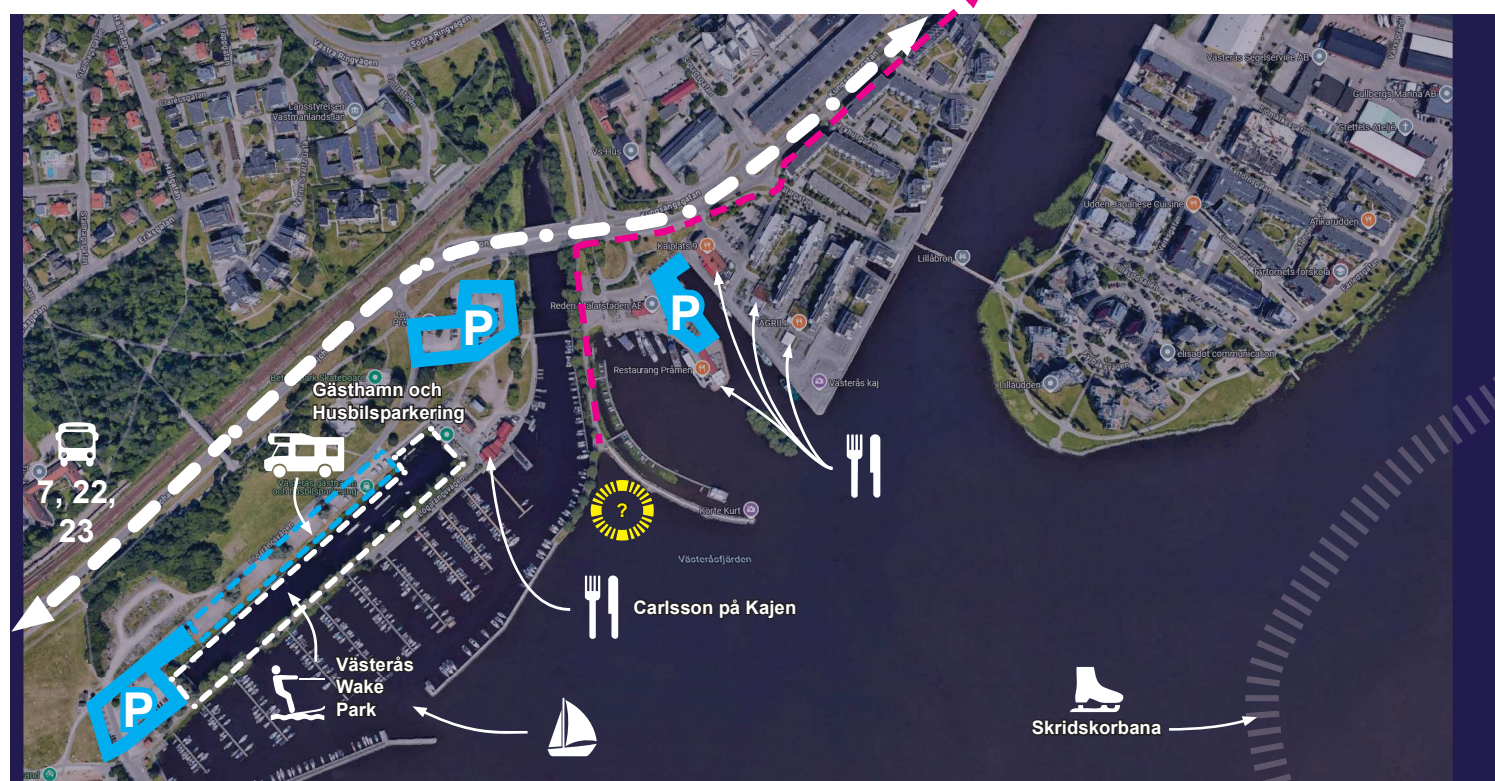
- **Redan många olika badmöjligheter. Kallbadhus blir bara en facilitet till.**
- **Tidigare rapporter om dålig vattenkvalitet.**
- Hög efterfrågan på området.
- Risk för trängsel under evenemang och högsäsong.
- Möjlig negativ påverkan från närliggande småbåtshamn och hamnverksamheter.

S/M

Svartåns Mynning

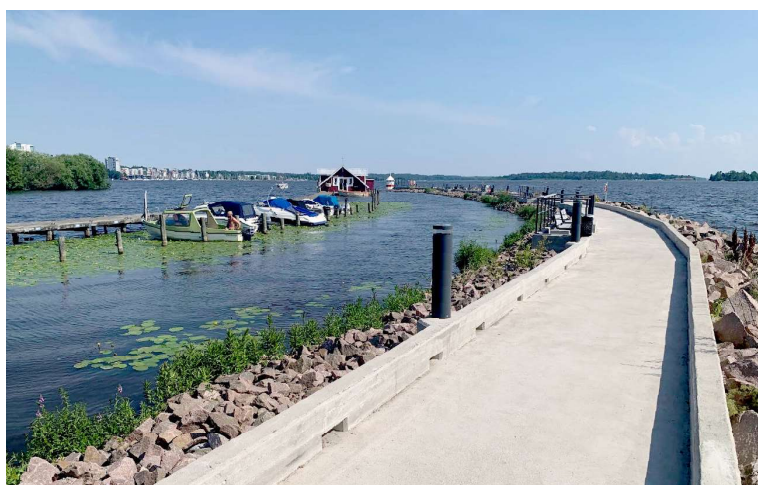
white

0,6 km till Resecentrum
3 min på cykel

Svartåns Mynning

white

Svartåns Mynning

white

✓

- **Historisk betydelsefull plats där det fanns kallbadhus mellan 1853 och 1948.**
- **Spännande och vackert läge vid svartåns utlopp.**
- **Centralt, kan samla många.**
- **Stor möjlighet till ökat utbud av caféer och restauranger.**
- **Flera evenemang hålls här, vilket kan locka besökare.**
- **Möjlighet till samarbete med befintliga faciliteter.**
- **Goda möjligheter till samordning av P-platser.**
- **Strategiskt läge i Västerås stadsbyggnadsutveckling.**
- **Utmärkt plats för ett ikonsikt smycke.**

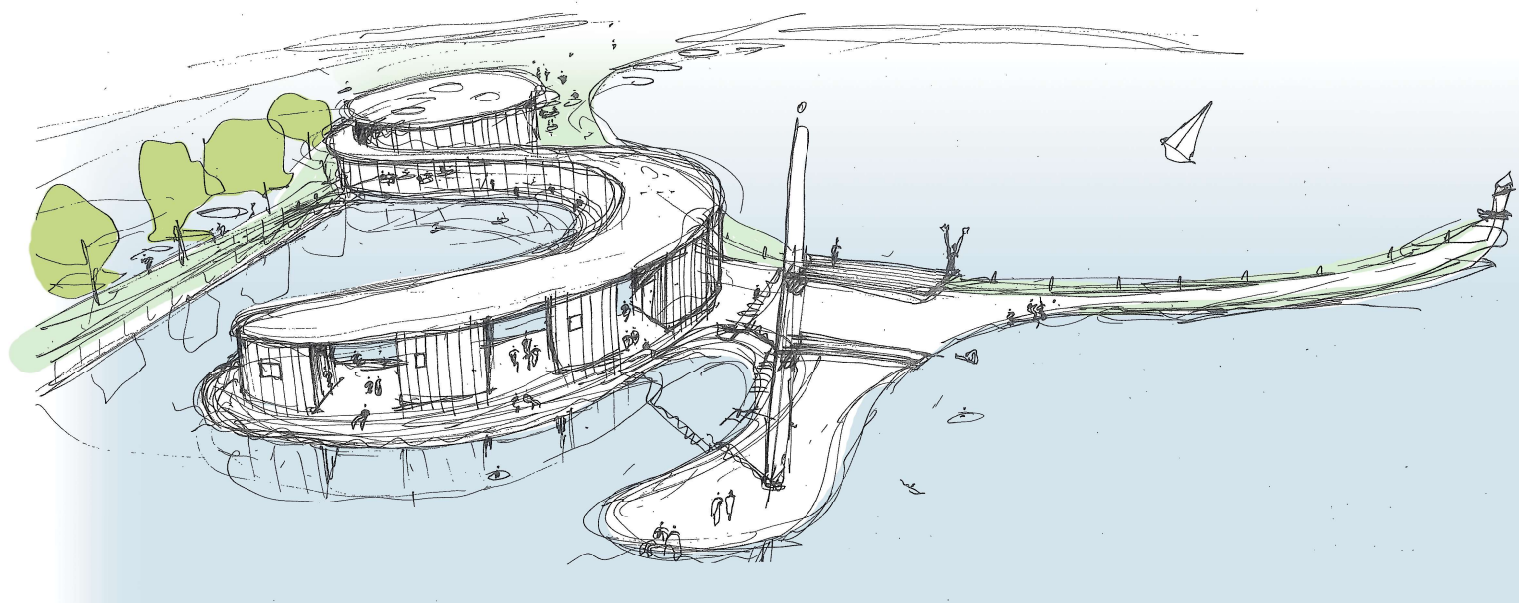
✗

- **Tidigare rapporter om dålig vattenkvalitet, särskild i Svartån mynning själv.**
- **Tidigare kallbadhus brann ned.**
- **Hög efterfrågan på området.**
- **Risk för trängsel under evenemang och högsäsong.**
- **Möjlig negativ påverkan från närliggande hamnar.**

M/L

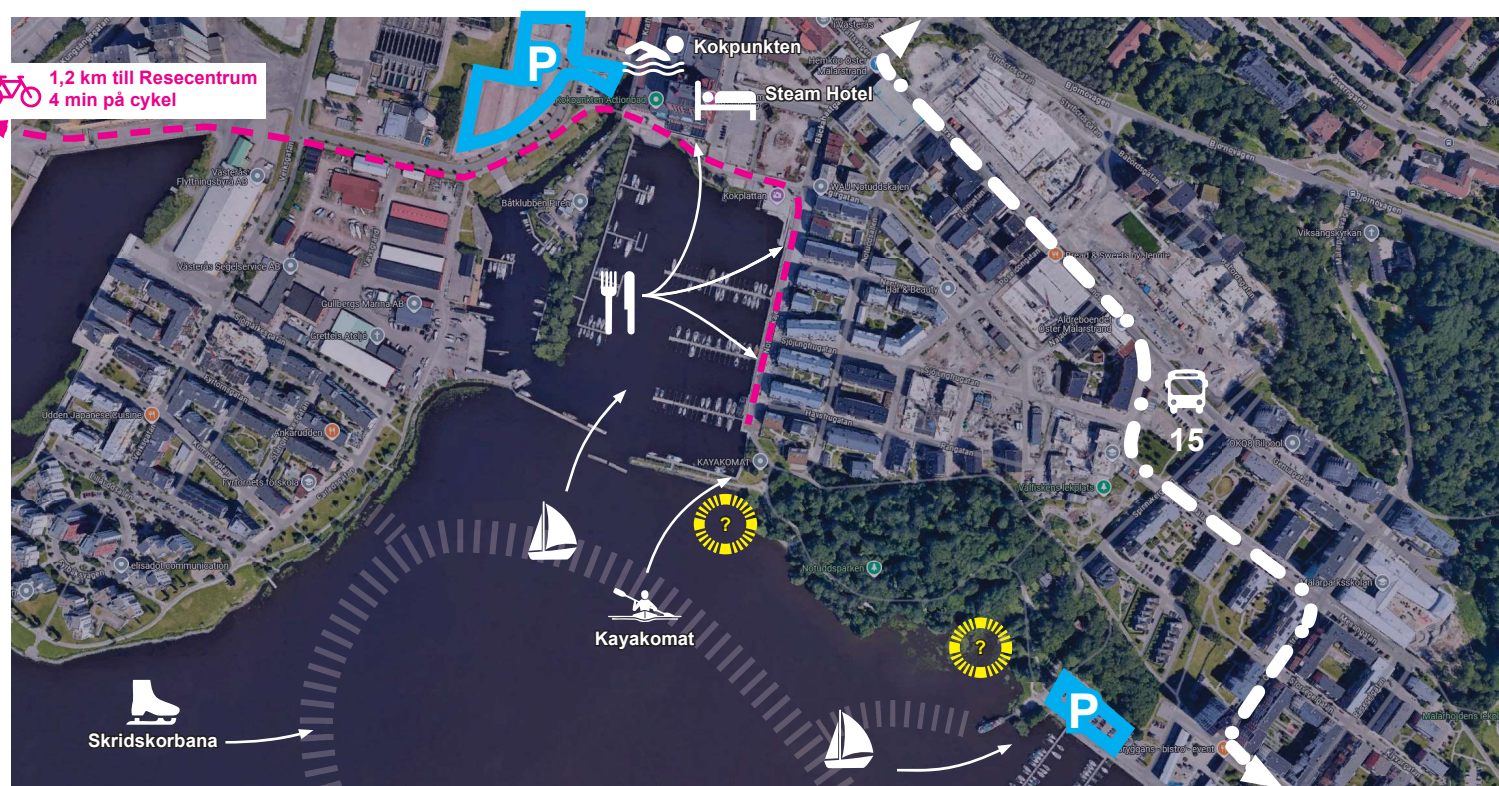
Svartåns Mynning

white

Notuddsparken

white

100m 500m

Notuddsparken

white

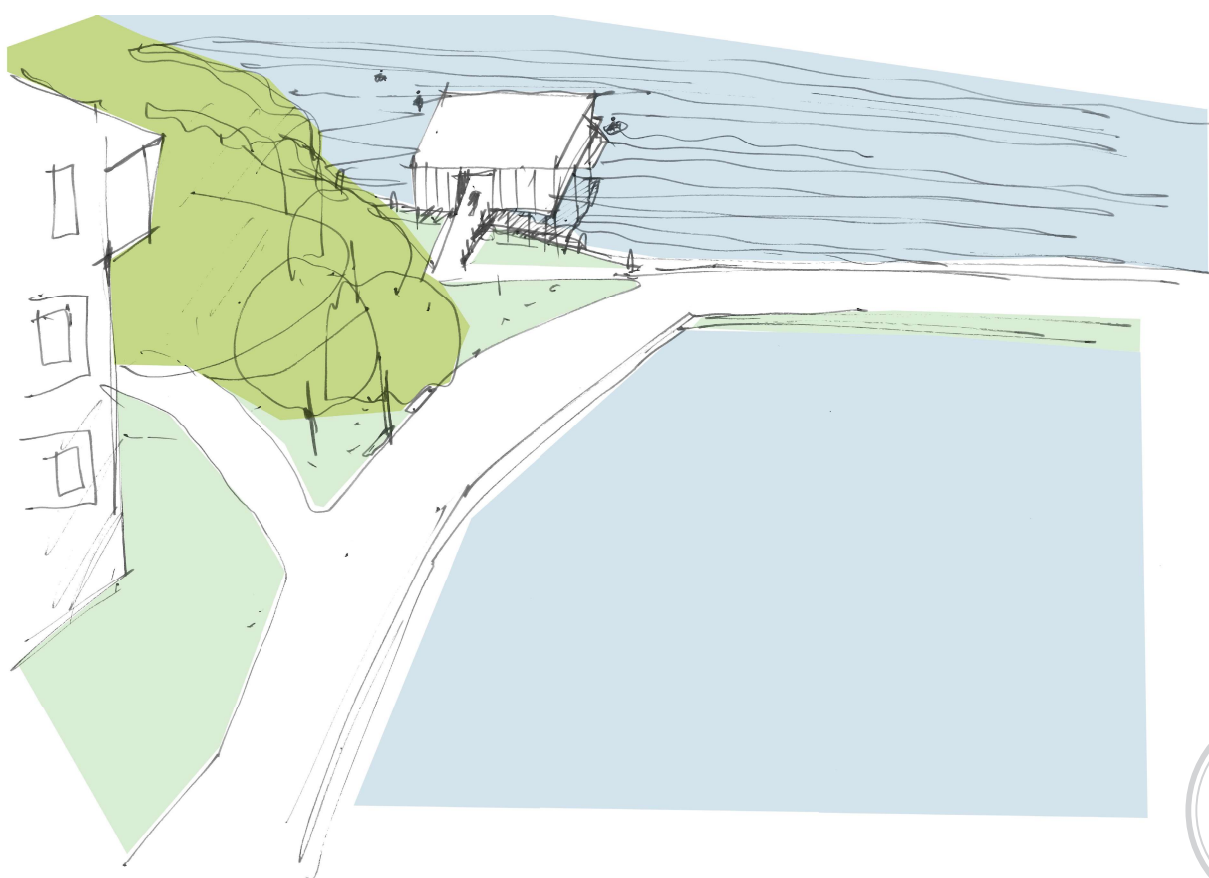
Notuddsparken

white

Notuddsparken

white

Vågholmen

white

Vågholmen

white

Vågholmen

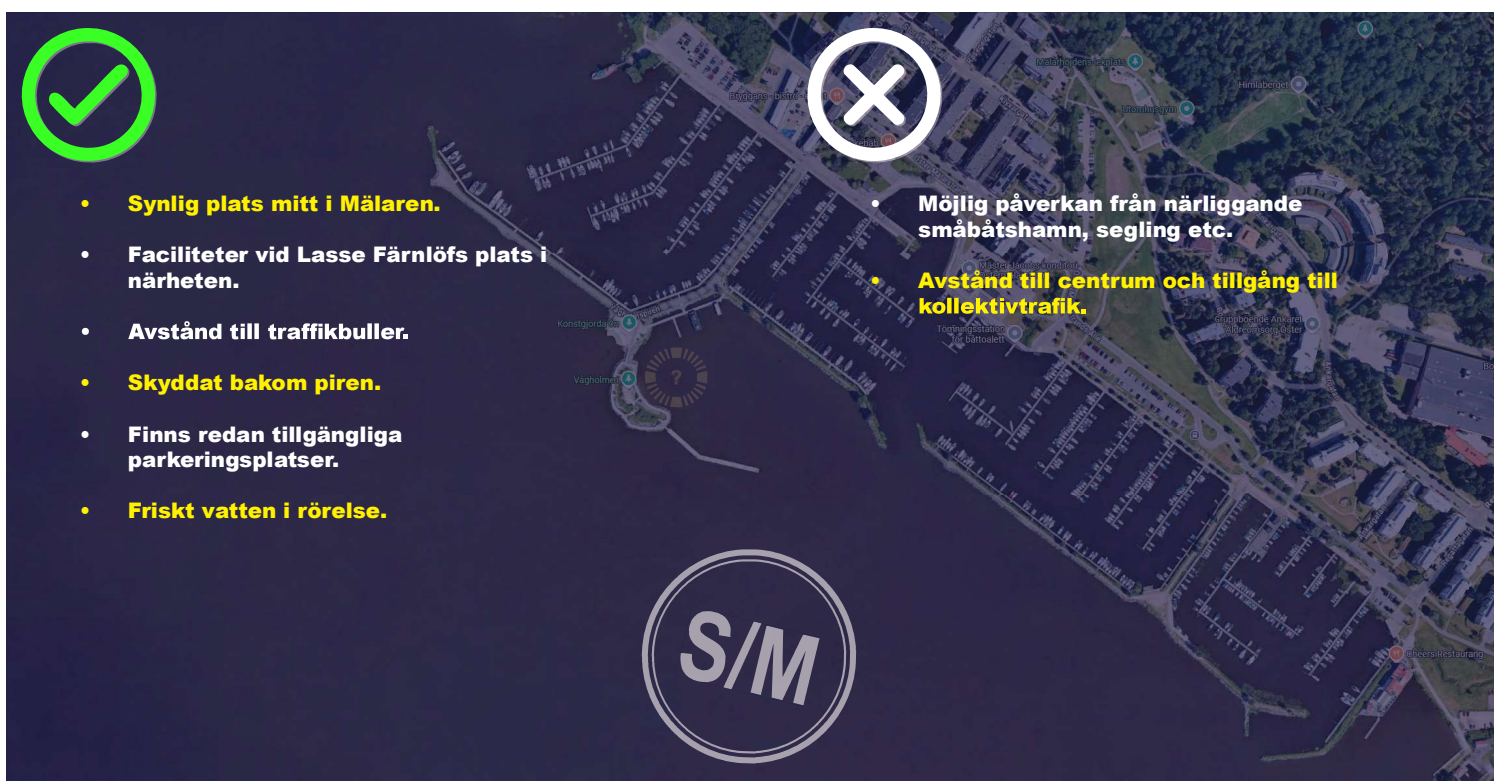
white

- **Synlig plats mitt i Mälaren.**
- **Faciliteter vid Lasse Färnlöfs plats i närheten.**
- **Avstånd till trafikbuller.**
- **Skyddat bakom piren.**
- **Finns redan tillgängliga parkeringsplatser.**
- **Friskt vatten i rörelse.**

- **Möjlig påverkan från närliggande småbåtshamn, segling etc.**
- **Avstånd till centrum och tillgång till kollektivtrafik.**

Framnäs

white

 3,1 km till Resecentrum
10 min på cykel

100m

500m

Framnäs

white

- Brygga, sandstrand och omklädningsbås finns tillgängliga.
- Hundbad finns i närheten.
- Grillplats med sittbänkar finns tillgänglig.
- Mindre trängsel än vid mer centrala badplatser.
- Skulle kunna kopplas till närliggande infrastruktur (café, restaurang, toaletter).
- **Stort upptagningsområde och tradition med Mälarnära fritidsaktivitet.**
- Bygga om ekonomisksvår restaurang till kallbadhus?
- **Ideell plats för att kombinera kallbadhus med Vatten Arena.**

- Möjlig påverkan från närliggande småbåtshamn, segling etc. (Trevligt också)
- **Avstånd till centrum och tillgång till kollektivtrafik.**
- **Stängd område behövs öppnas upp.**

Björnöbron

white

Björnöbron

white

Björnöbron

white

- Bra kollektivtrafik även om det är en bit bort.
- Kanotklubben med faciliteter etc. kan samverka.
- Hög synlighet och tillgänglighet kopplat till friluftslivet i området.
- Bra bilparkering
- **Ideell plats för att kombinera kallbadhus med Vatten Arena.**
- **Vacker vy över Västerås.**
- **Entré till Björnö.**

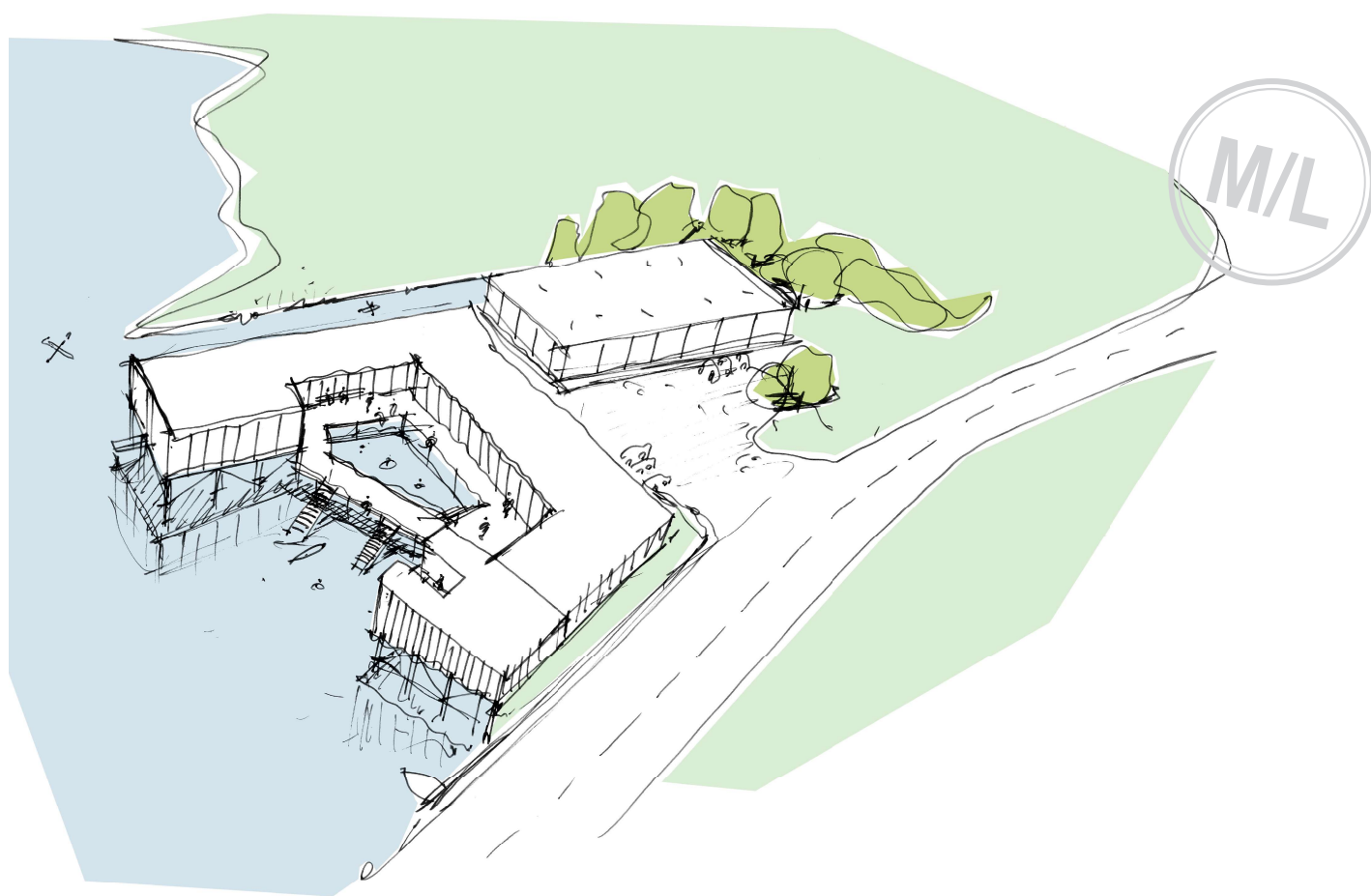

- **Begränsad tillgång till naturliga badmöjligheter, mycket vass och dy.**
- Möjlig påverkan på närliggande ekosystem.
- Begränsad infrastruktur; inga toaletter eller kiosker i direkt anslutning.
- Avstånd till centrum och tillgång till kollektivtrafik.
- Nära Granbo bastun, men den är för grupper, inte samma målgrupp.

Björnöbron

white

Norra Björnö

white

Norra Björnö

white

Norra Björnö

white

- Bra kollektivtrafik även om det är en bit bort.
- **Naturskönt läge med klippor och en liten sandstrand.**
- Mindre trångt än Björnöbadet, vilket kan ge en mer avskild upplevelse.
- Närhet till Björnögården och dess faciliteter.
- Bra bilparkering
- **Vacker vy över Västerås.**
- **Friskt vatten**

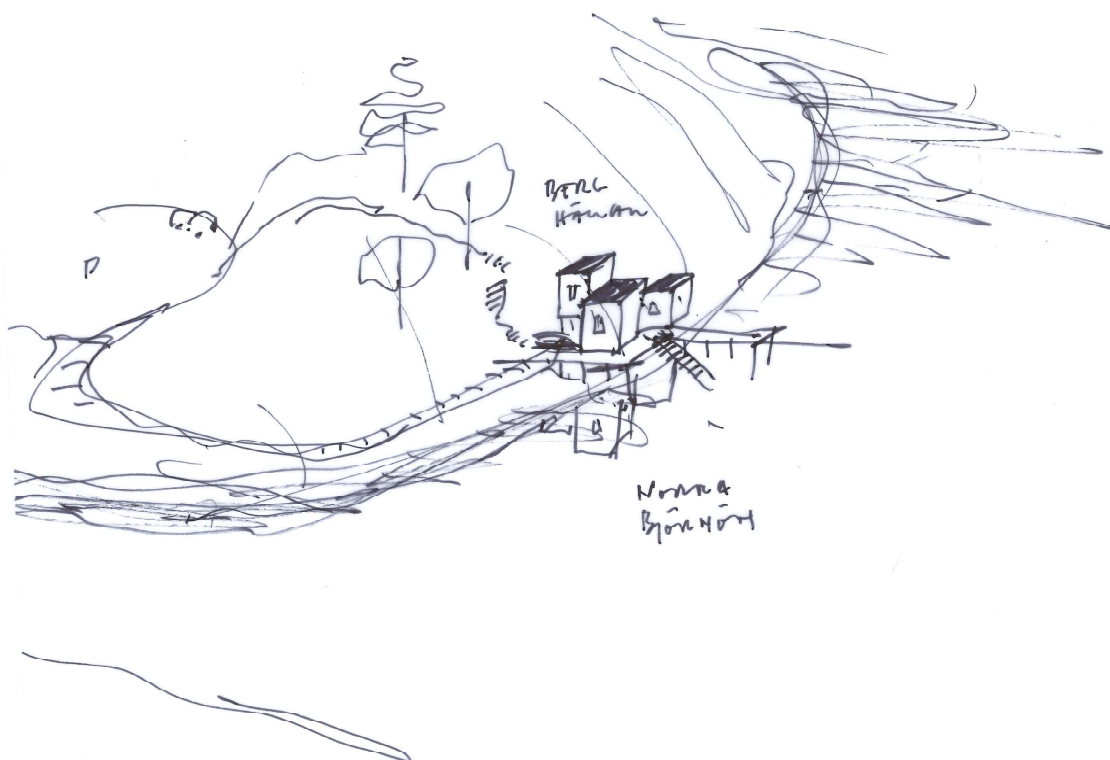

- Klippor kan innebära utmaningar för tillgänglighet och säkerhet.
- Möjlig påverkan på närliggande ekosystem.
- Begränsad infrastruktur; inga toaletter eller kiosker i direkt anslutning.
- **Promenad med viss svårtilgänglighet i närmiljön.**
- **Avstånd till centrum och tillgång till kollektivtrafik.**
- **Nära Granbo bastun, men den är för grupper, inte samma målgrupp.**

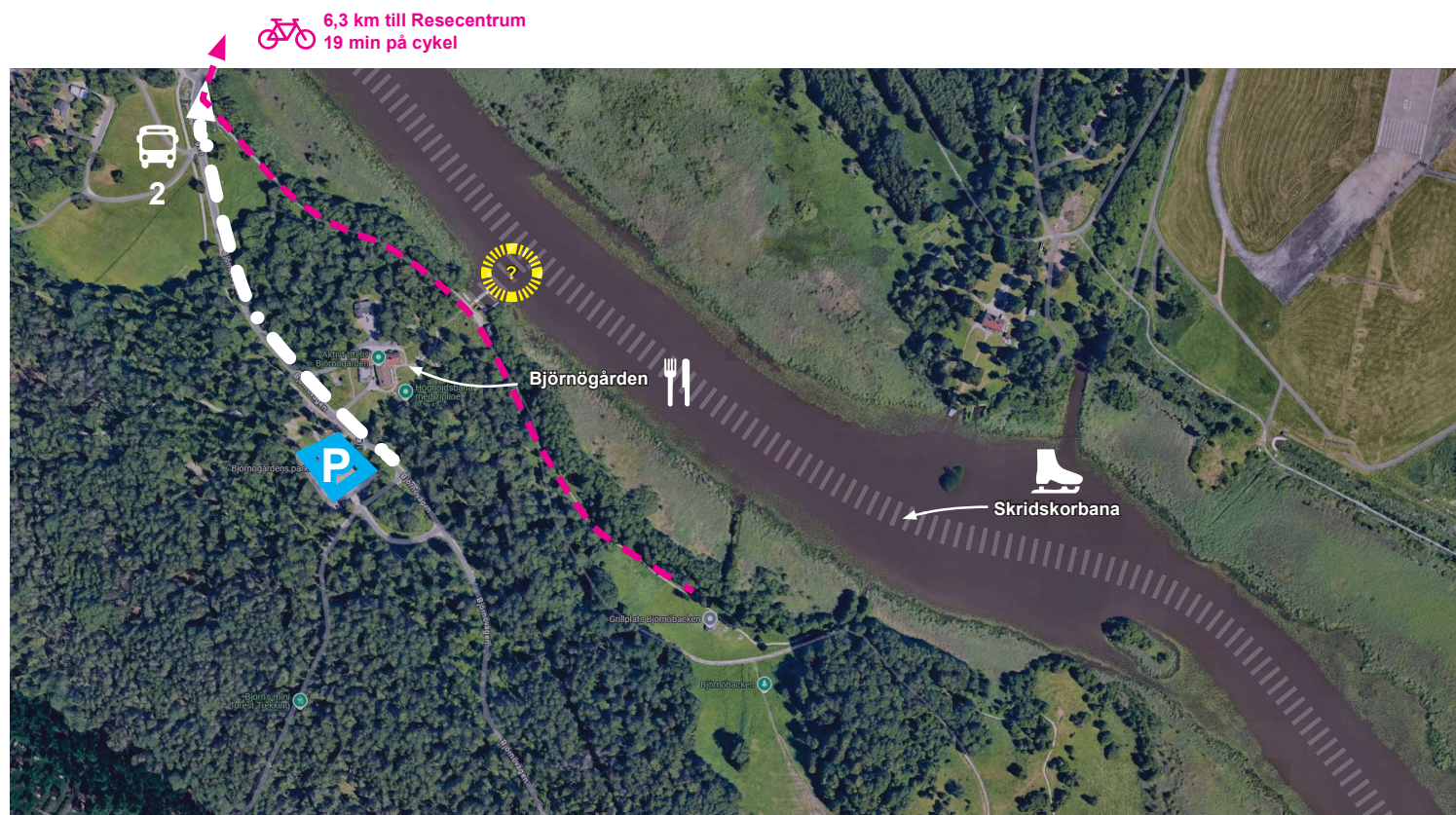
Norra Björnö

white

Björnösundet

white

100m

500m

Björnösundet

white

Björnösundet

white

- Lugnt och skyddat vattenområde, vilket kan vara fördelaktigt för kallbad.
- Möjlig koppling till Björnögården.
- Naturskönt läge med rik växtlighet och fågelliv.

- Begränsad allmän tillgång; området är inte utvecklat.
- Ingen direkt infrastruktur såsom toaletter eller parkering.
- Avstånd till centrum och tillgång till kollektivtrafik.
- Mycket alg och insekter.
- Vattnet är väldigt grunt.
- Stor höjdskillnad till Björnögården.
- Riktat till norr.

Björnösundet

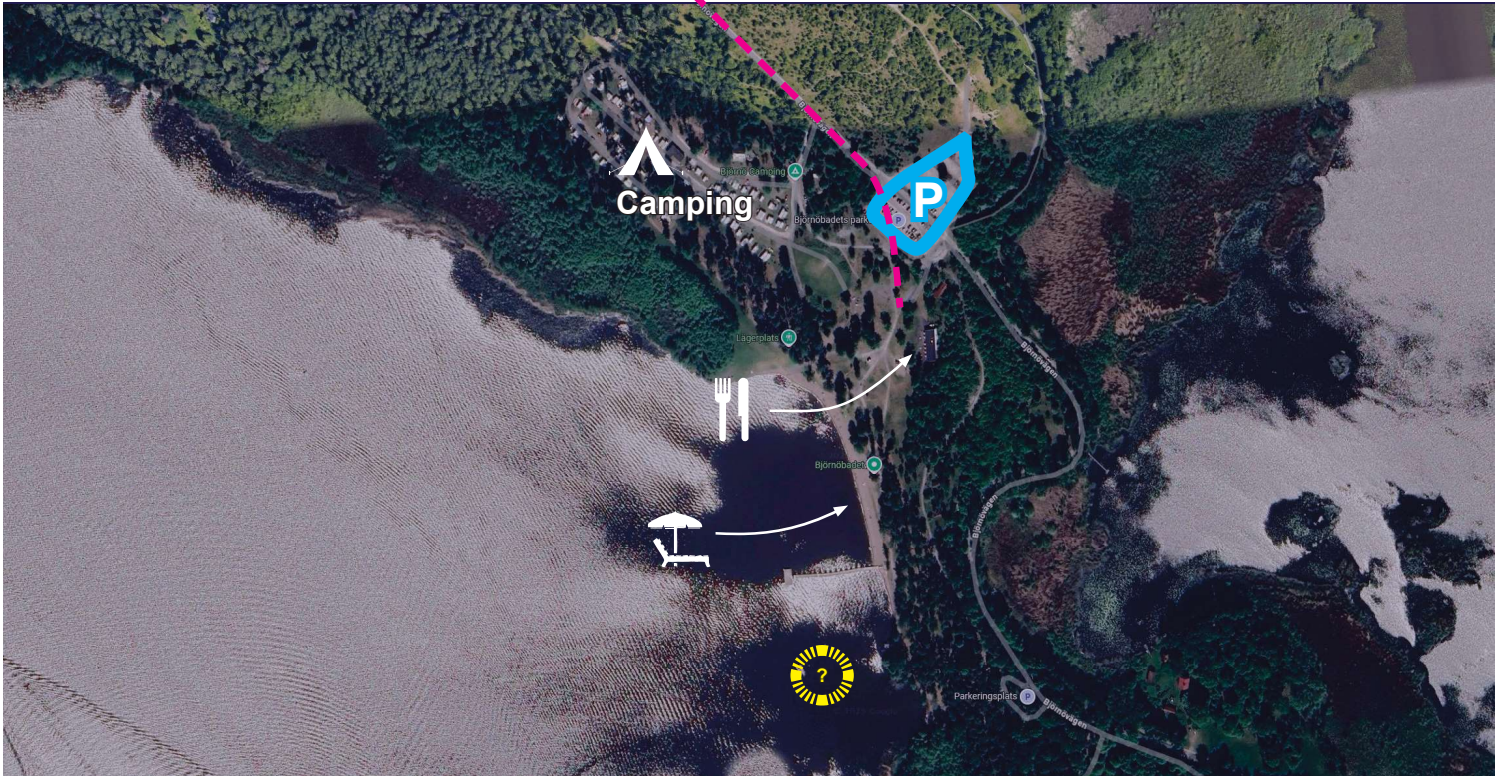
white

Björnöbadet

white

 7,2 km till Resecentrum
23 min på cykel

100m 500m

Björnöbadet

white

Björnöbadet

white

- Väletablerad badplats med 350 meter lång sandstrand, brygga, toaletter, lekplats och kiosk.
- EU-klassificerat bad med utmärkt vattenkvalitet.
- Hög besöksfrekvens, vilket kan bidra till ökad synlighet och intäkter.
- Bra P och busskommunikation
- Camping blir friluftscamping med stugor.
- Naturresevat

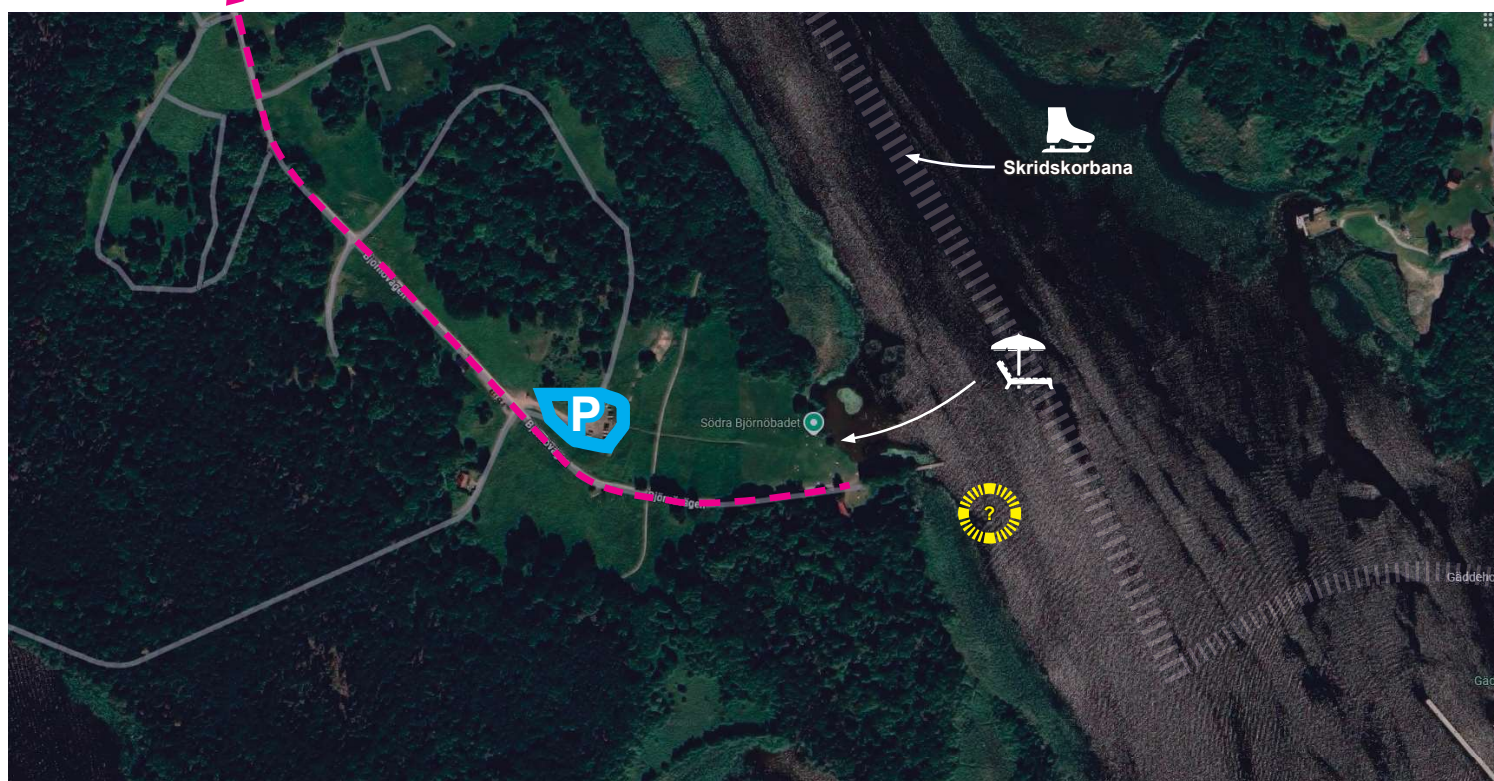
- Hög trängsel under sommarmånaderna, vilket kan påverka upplevelsen.
- Konkurrens med andra etablerade verksamheter i området.
- Avstånd till centrum
- Camping blir friluftscamping med stugor och egen bastu.

Södra Björnöbadet

white

10,7 km till Resecentrum
33 min på cykel

100m 500m

Södra Björnöbadet

white

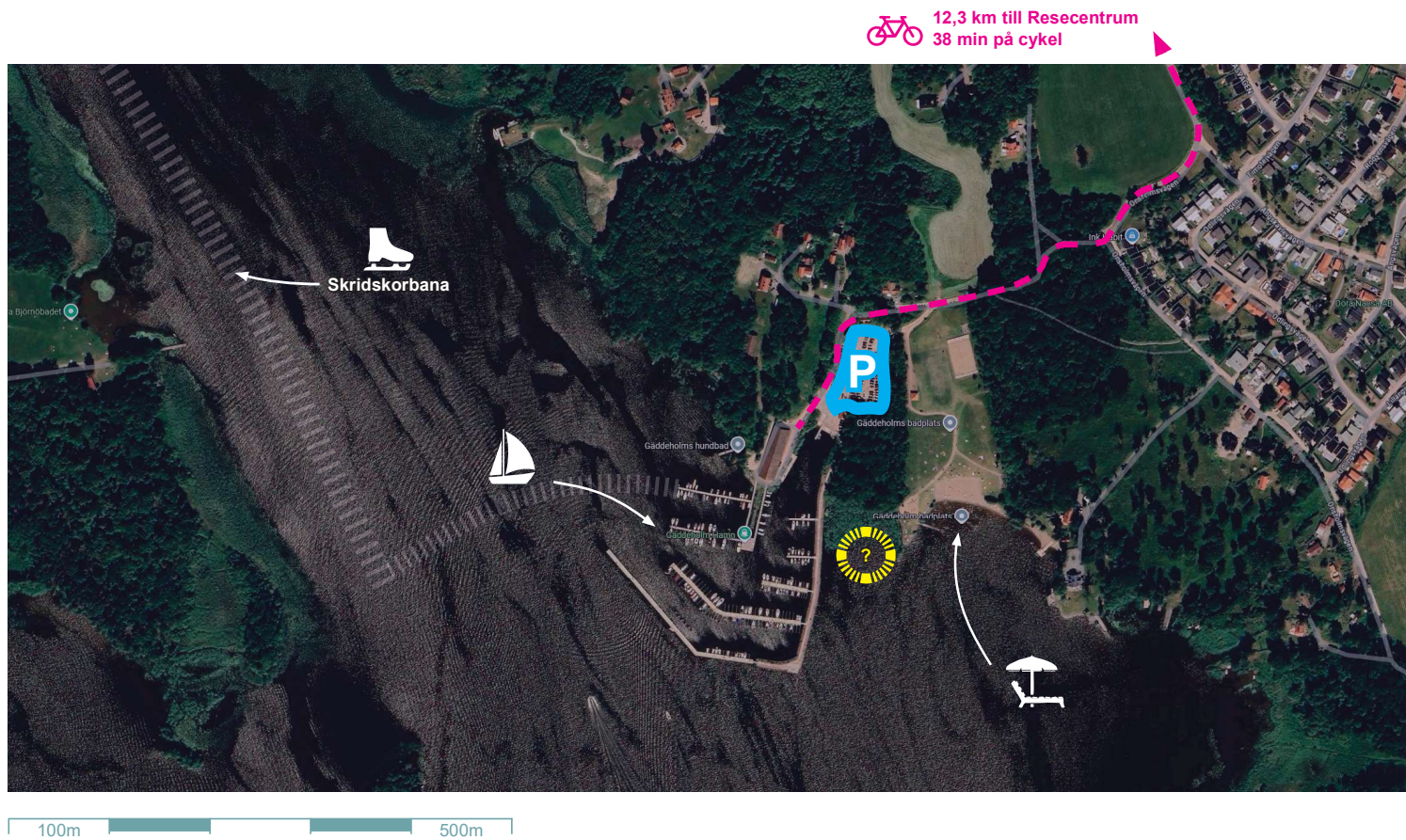
Södra Björnöbadet

white

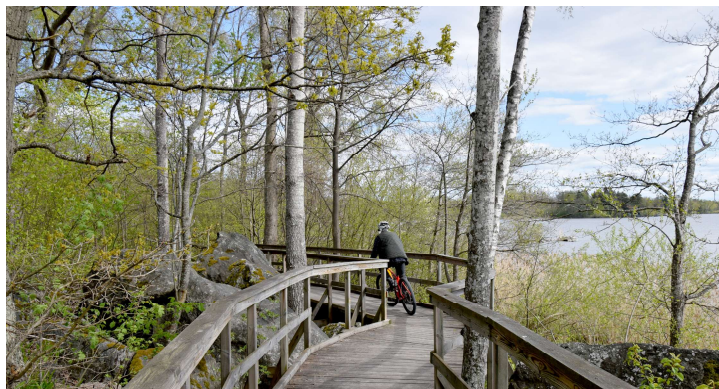
Gäddeholm

white

Gäddeholm

white

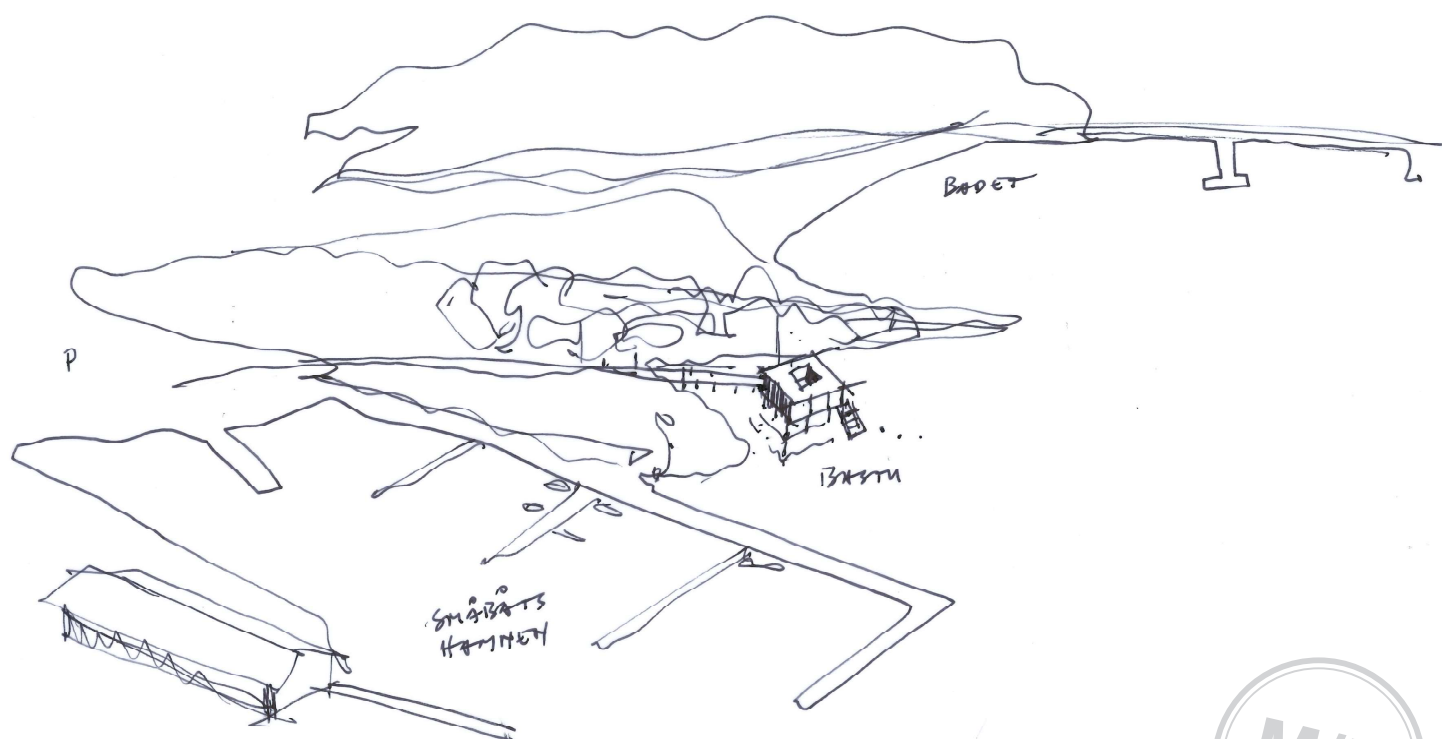
Gäddeholm

white

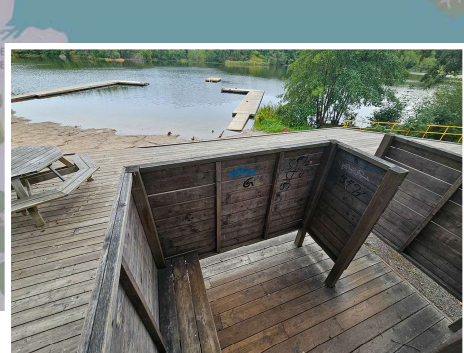
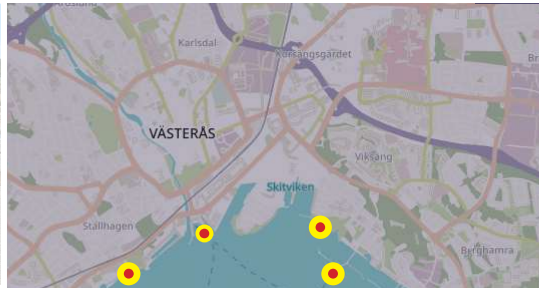

Gäddeholm

white

Placeringsförslag Variant Omklädningsbås

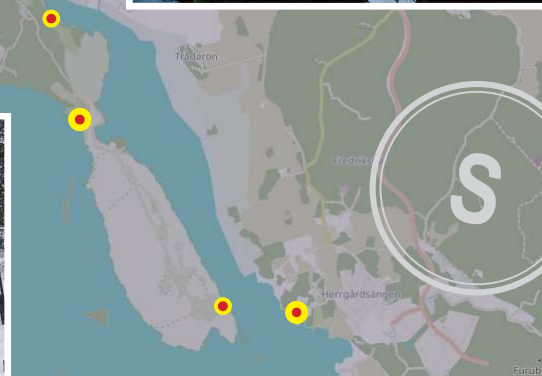
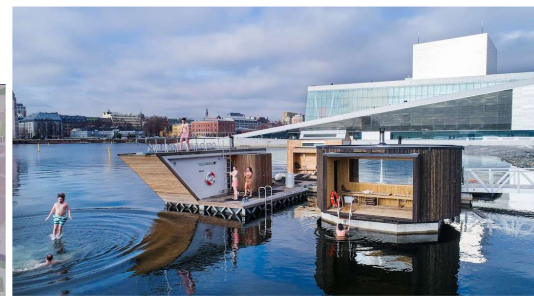

Placeringsförslag Variant Small

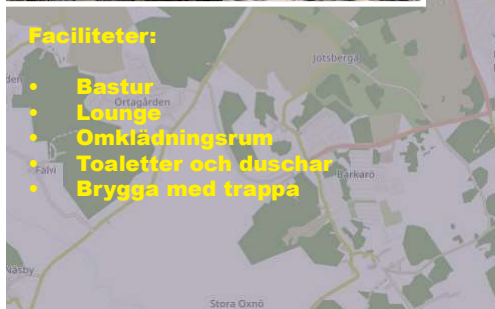
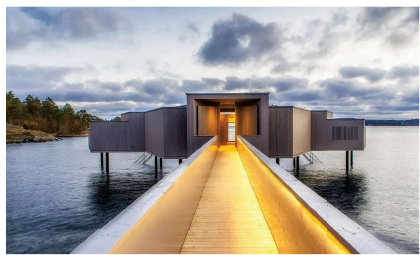

Faciliteter:

- Bastur
- Omklädningsrum
- Toaletter och duschar
- Brygga med trappa

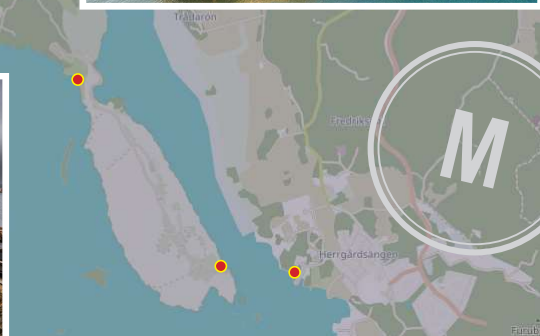
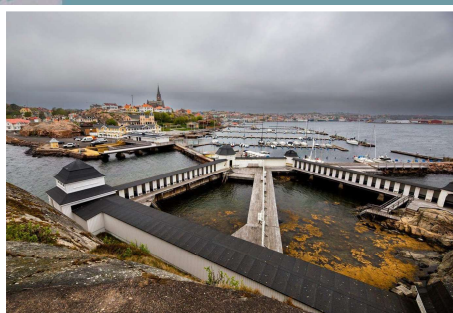
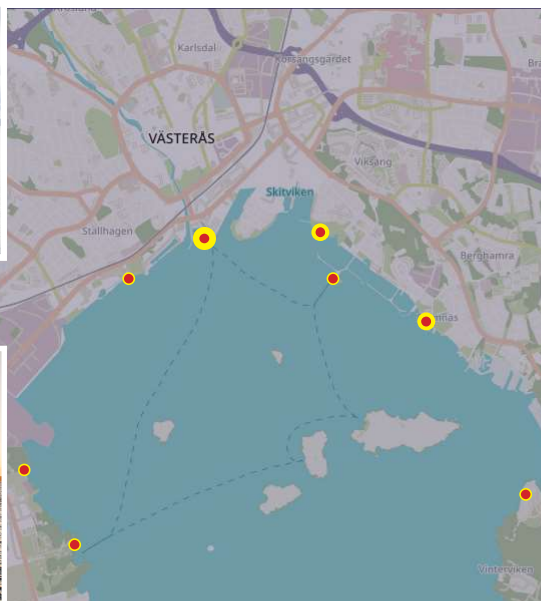

Placeringsförslag Variant Medium

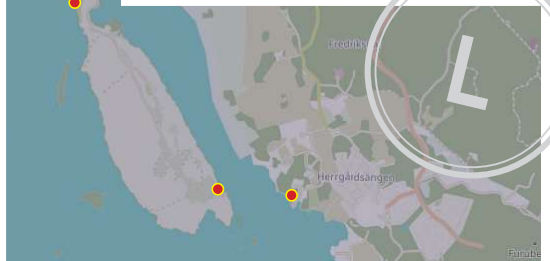
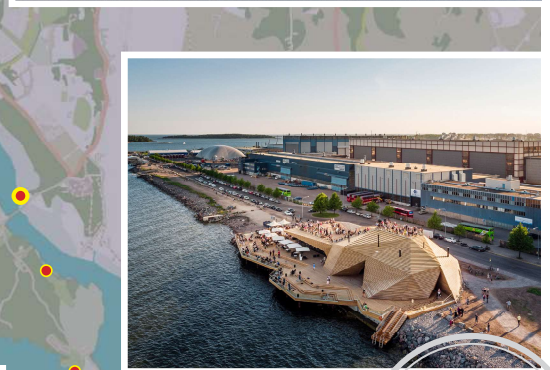
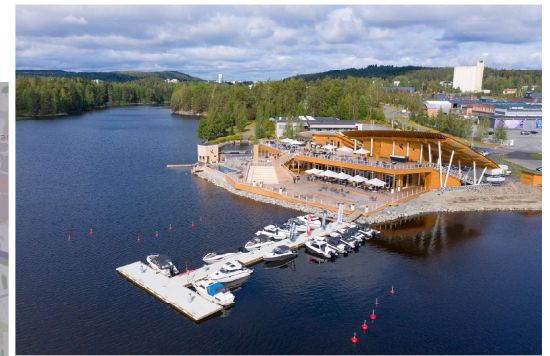
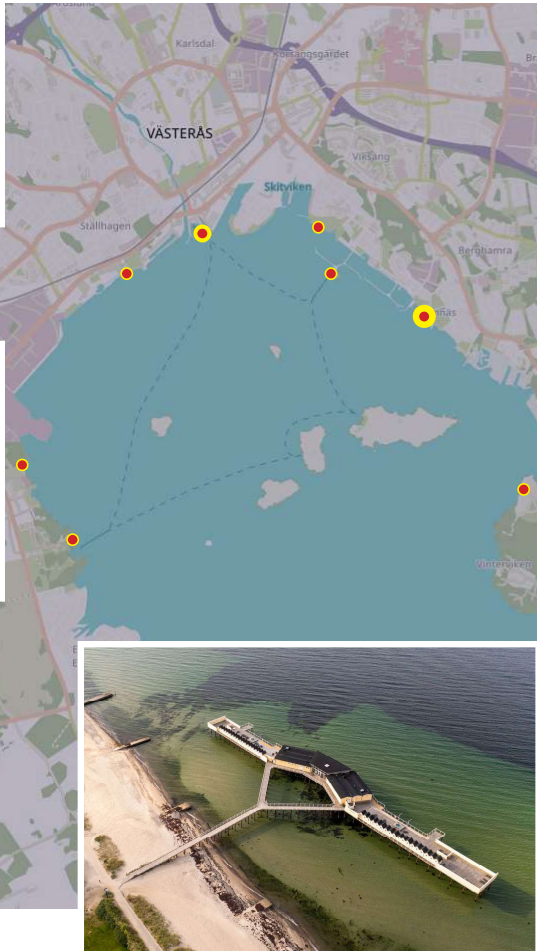
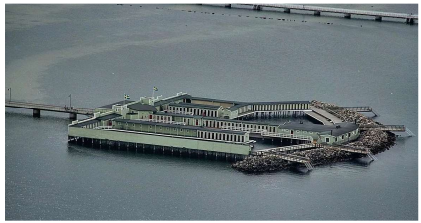

Faciliteter:

- Bastur
- Lounge
- Omklädningsrum
- Toaletter och duschar
- Brygga med trappa

Placeringsförslag Variant Large

Bilaga 1. – Enkät svar om kallbadhus i Västerås

Som en del av förstudien genomfördes under våren 2025 en enkätundersökning riktad till invånare i Västerås kommun. Syftet med enkäten var att skapa en fördjupad förståelse för invånarnas intresse för kallbad, deras erfarenheter, preferenser kring placering och funktioner samt betalningsvilja för ett framtida kallbadhus. Enkäten genererade omkring 400 svar, vilket ger ett robust underlag för analys och ger en mångsidig bild av målgruppen.

Erfarenhet av kallbad

Resultaten visar att deltagarnas erfarenheter varierar stort. Ungefär hälften har kallbadat i upp till tre år, vilket tyder på en relativt ny men växande grupp av utövare. Ungefär en fjärdedel har fyra till tio års erfarenhet, medan cirka tio procent har mer än tio års vana. Samtidigt uppger nästan en fjärdedel att de aldrig provat kallbad tidigare. Denna spridning innebär att svarmaterialet fångar in både etablerade kallbadare och individer som är nyfikna på att börja.

Betalningsvilja och föredragna betalningsformer

De mest uppskattade betalningsformerna är engångsavgift per besök och klippkort om tio tillfällen. Dessa alternativ efterfrågas av samtliga grupper oavsett erfarenhet. Analysen visar dock att betalningsviljan generellt ökar med erfarenhetsnivå: personer som kallbadat i många år är mer benägna att betala för högre kvalitet eller mer omfattande utbud, inklusive årsmedlemskap. Respondenter med kortare erfarenhet föredrar lägre kostnader och mer flexibla betalningslösningar.

Önskad placering och tillgänglighet

Önskemål om platsens karaktär visar tydliga skillnader mellan erfarenhetsgrupperna.

- **Nya eller oerfarna kallbadare:** Föredrar en central placering med närhet till stadens puls. De anger oftare att de kan ta sig till anläggningen till fots eller med cykel.
- **Mer erfarna kallbadare:** Prioriterar en mer avskild miljö, gärna i nära anslutning till natur. För denna grupp är bilen ett mer vanligt färdssätt, och de mest erfarna accepterar även längre restider, upp till cirka 30 minuter enkel väg.

Dessa skillnader tyder på att kallbad upplevs av nya utövare som en aktivitet kopplad till vardagsliv och enkel tillgänglighet, medan erfarna kallbadare söker en mer rofylld och naturnära upplevelse.

Funktioner och faciliteter

Bastun är det mest efterfrågade inslaget och betraktas av de flesta som en central del av upplevelsen. Därtill efterfrågas omklädningsrum, toaletter och duschar.

Kommentarerna visar också på tydliga preferenser kring utformningen av bastun, såsom önskemål om vedeldning, separata avdelningar (dam, herr och mix), möjlighet till nakenbad samt tillgång till isvak under vinterhalvåret.

Stegar ned i vattnet lyfts fram som en grundläggande funktion oavsett anläggningens ambitionsnivå. För enklare och mer öppna anläggningar efterfrågas dessutom vindskyddade ytor för ombyte.

Hopptorn är den funktion som flest uppger att de inte vill se i anslutning till ett kallbadhus.

Kompletterande utbud

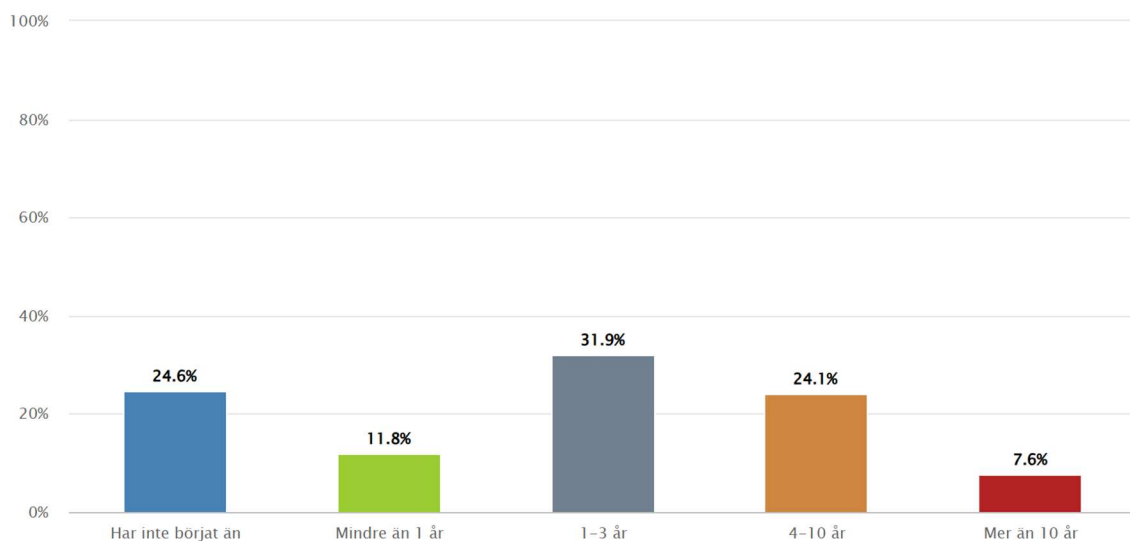
Generellt sett är café eller enklare servering inget prioriterat inslag. Däremot är intresset tydligt större bland dem som ännu inte provat kallbad. Detta kan indikera att ett café kan sänka tröskeln för nya besökare, som kan se värdet i att kombinera aktivitet och socialt umgänge, medan mer vana kallbadare har ett mer renodlat fokus på bastu och bad.

Sammanfattande slutsatser

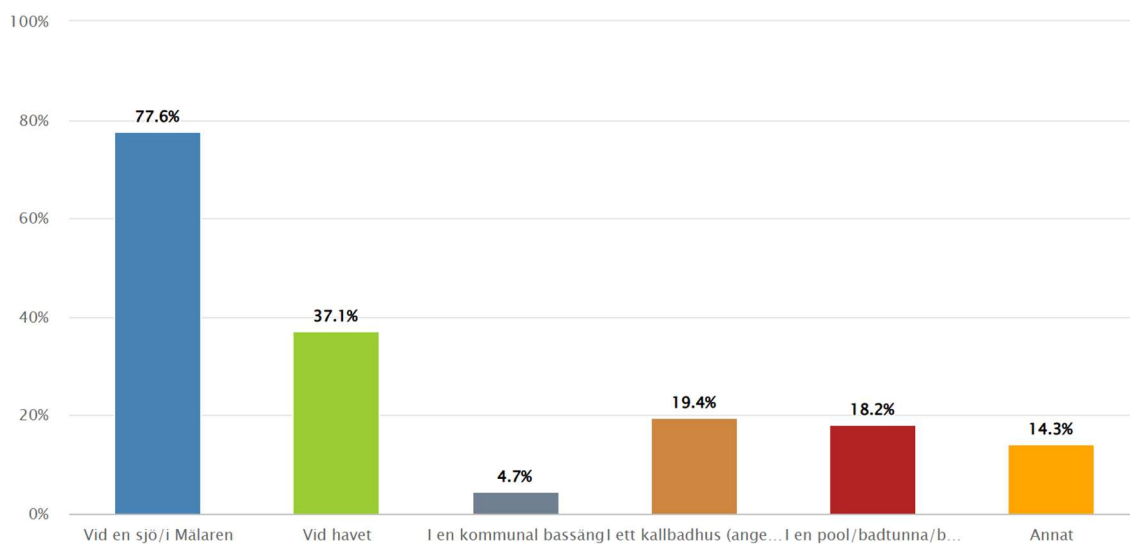
Enkätsvaren visar att det finns ett brett och växande intresse för kallbad i Västerås, men också att behoven varierar mellan olika grupper av utövare. Nybörjare efterfrågar centralt läge, låg kostnad och kompletterande service, medan erfarna kallbadare prioriterar avskildhet, naturmiljö, välutrustade bastu- och hygienutrymmen samt är beredda att betala mer och resa längre.

Dessa variationer ger ett viktigt beslutsunderlag inför det fortsatta arbetet med att utreda möjlig lokalisering, utbudsnivå och driftmodell för ett framtida kallbadhus.

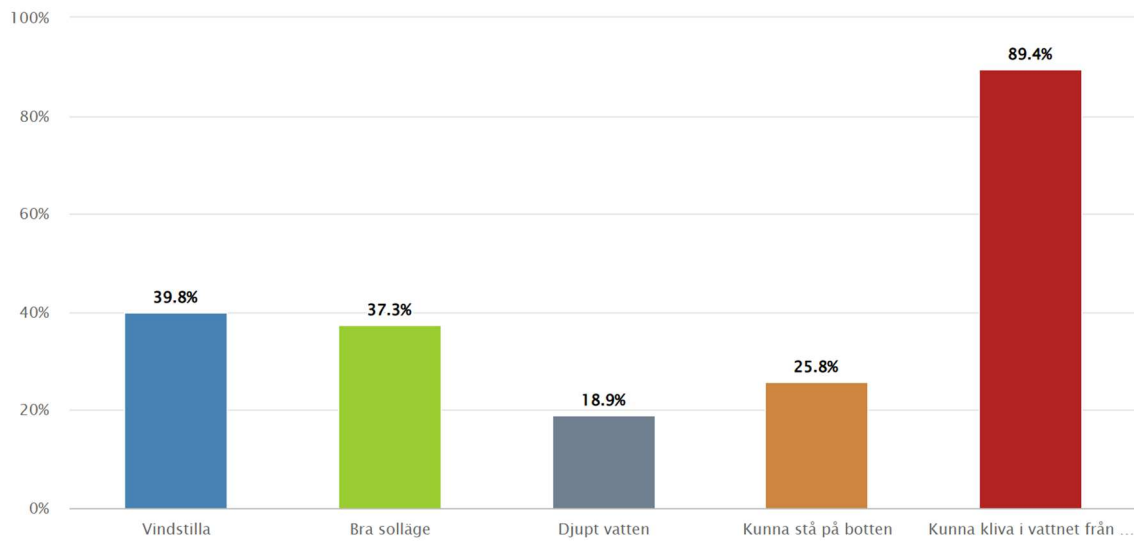
Hur länge har du sysslat med kallbad?

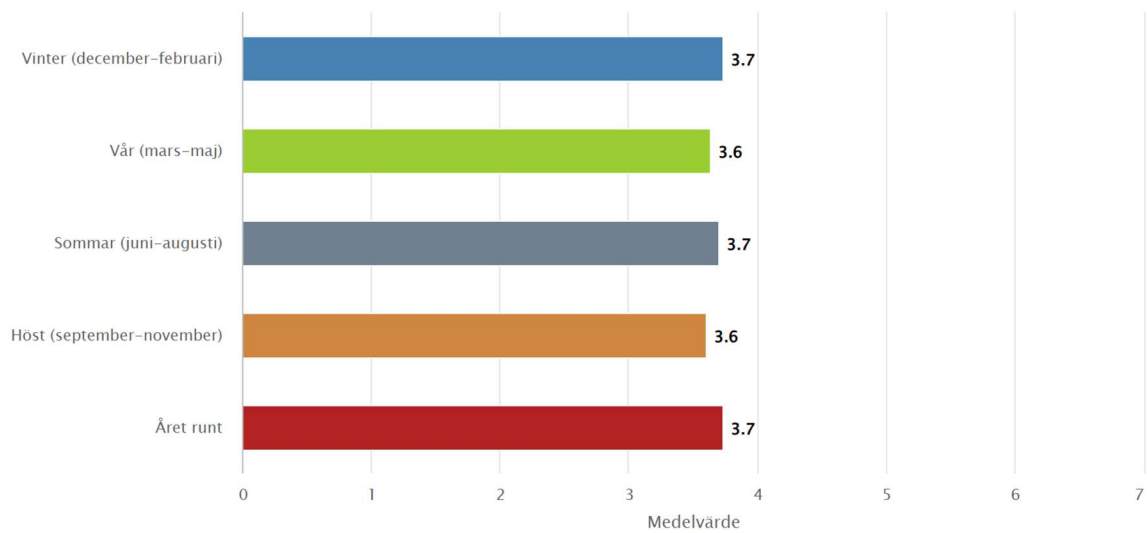
Om du provat på kallbad, var skedde det? (Välj ett eller flera alternativ)

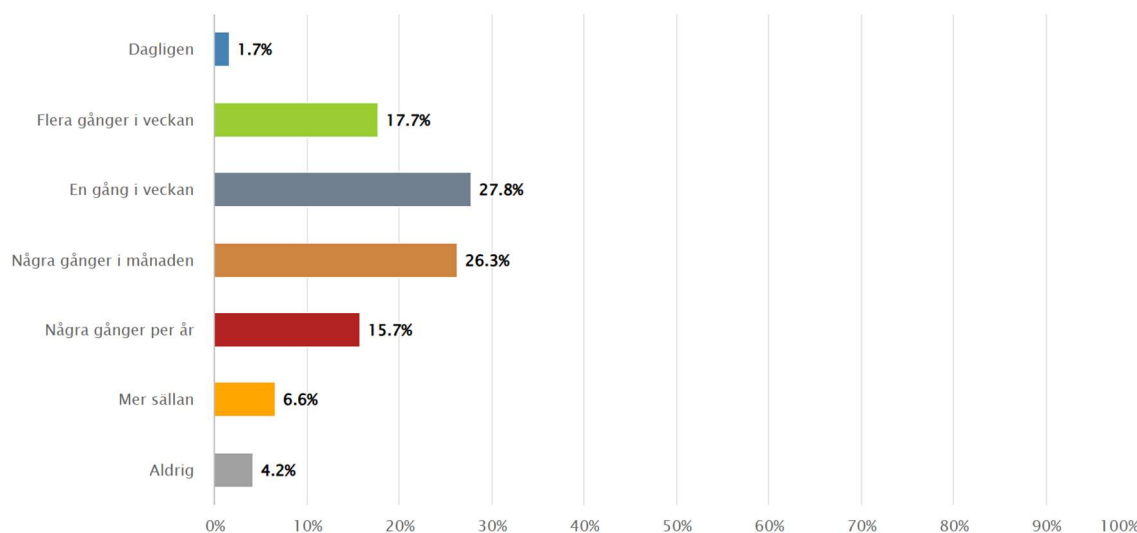
Vad är viktigt för dig när du kallbadar? (Välj max tre alternativ)

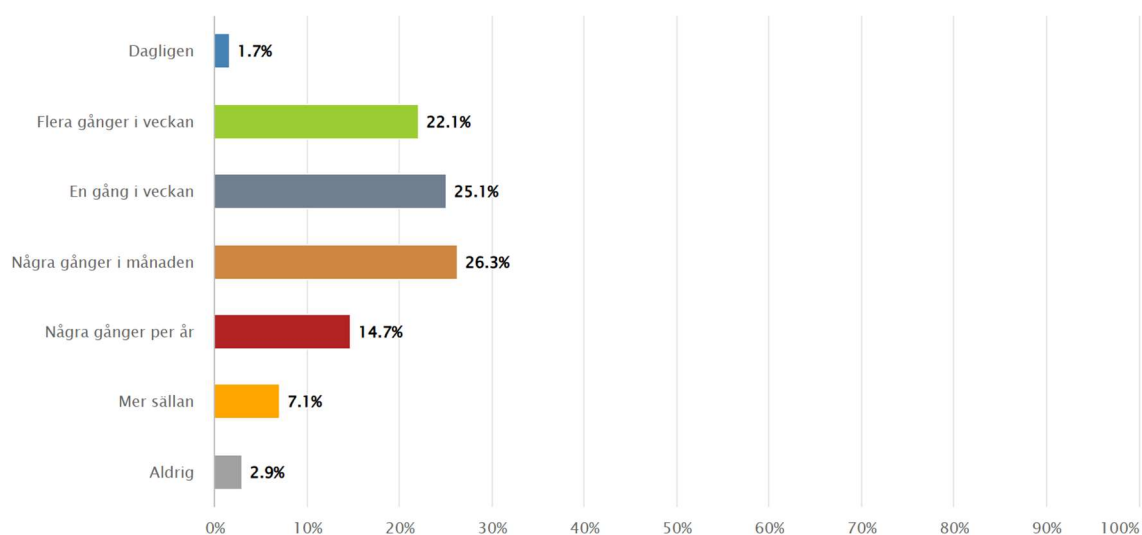
Under vilka säsonger och hur ofta skulle du använda ett kallbadhus om det fanns ett sådant i Västerås?

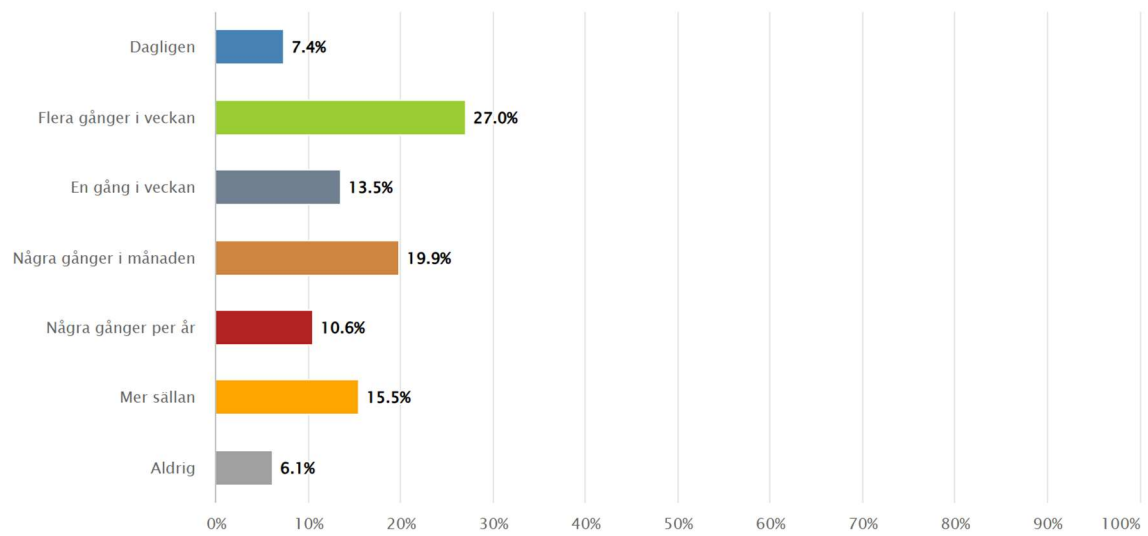
Vinter (december-februari)

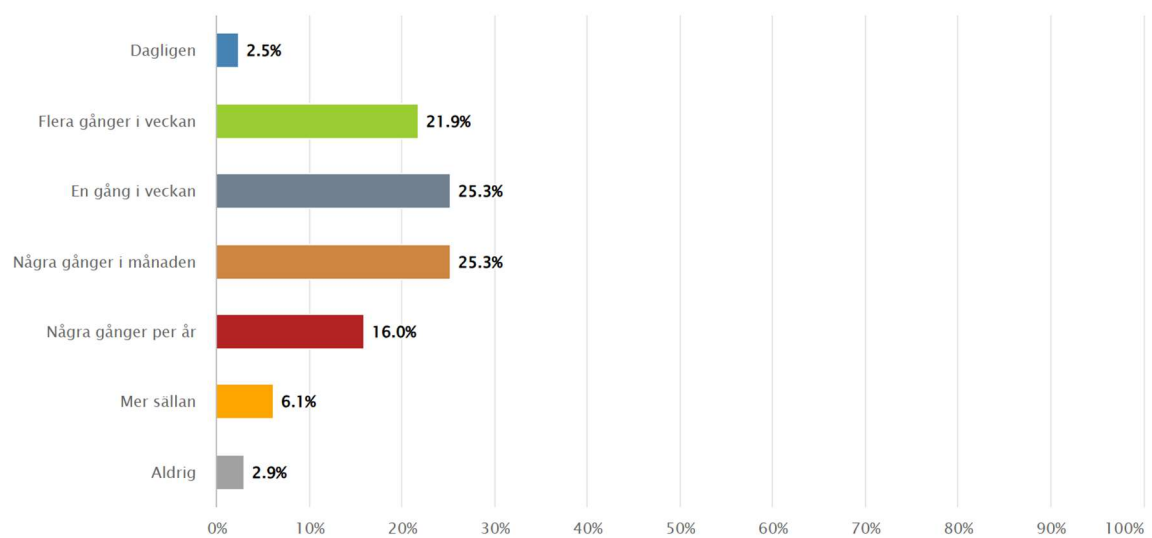
Vår (mars-maj)

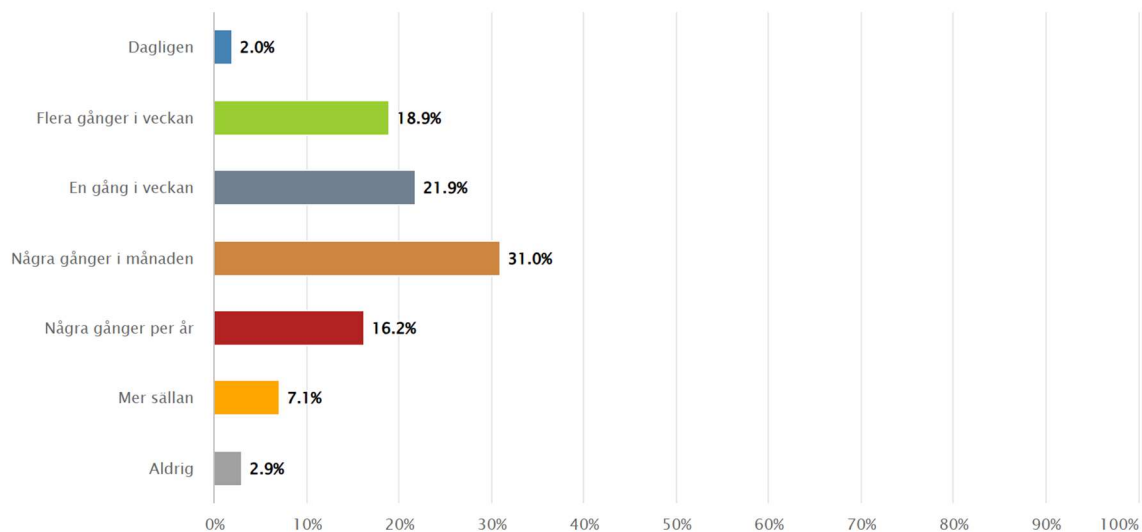
Sommar (juni-augusti)

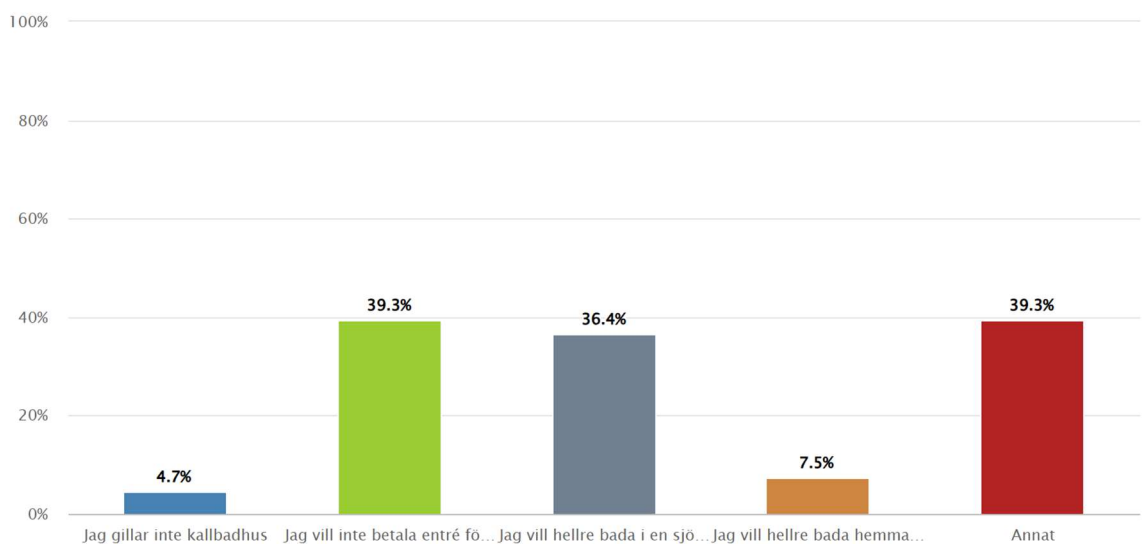
Höst (september-november)

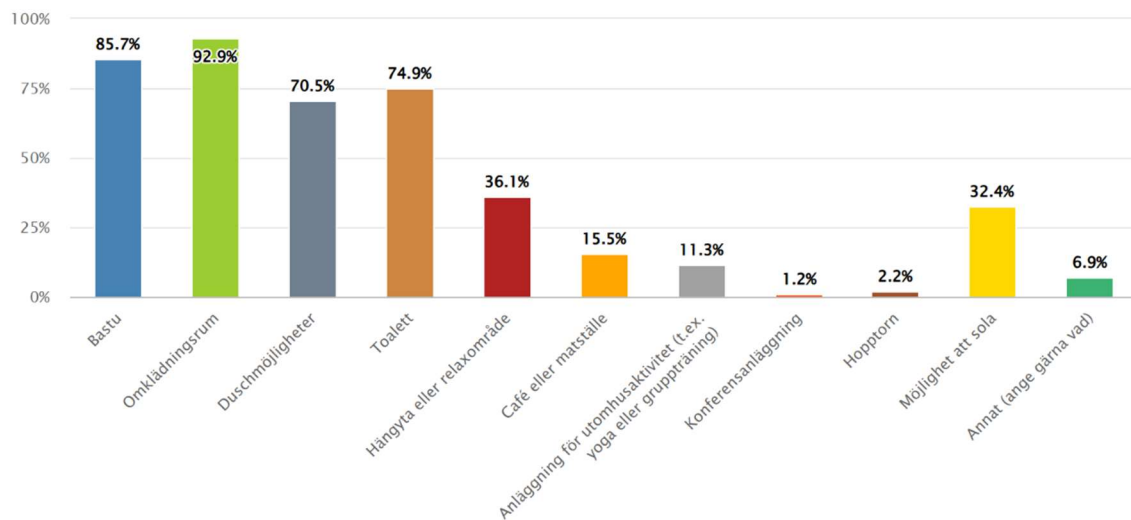
Året runt

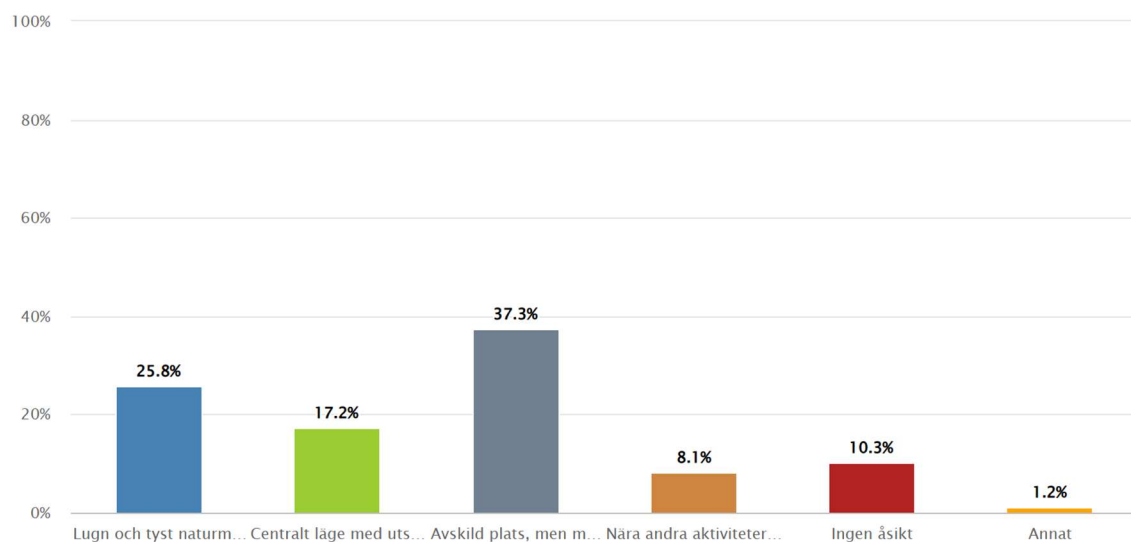
Om du angivit sällan eller aldrig i fråga ovan, vad är skälet? (Ange ett eller flera val)

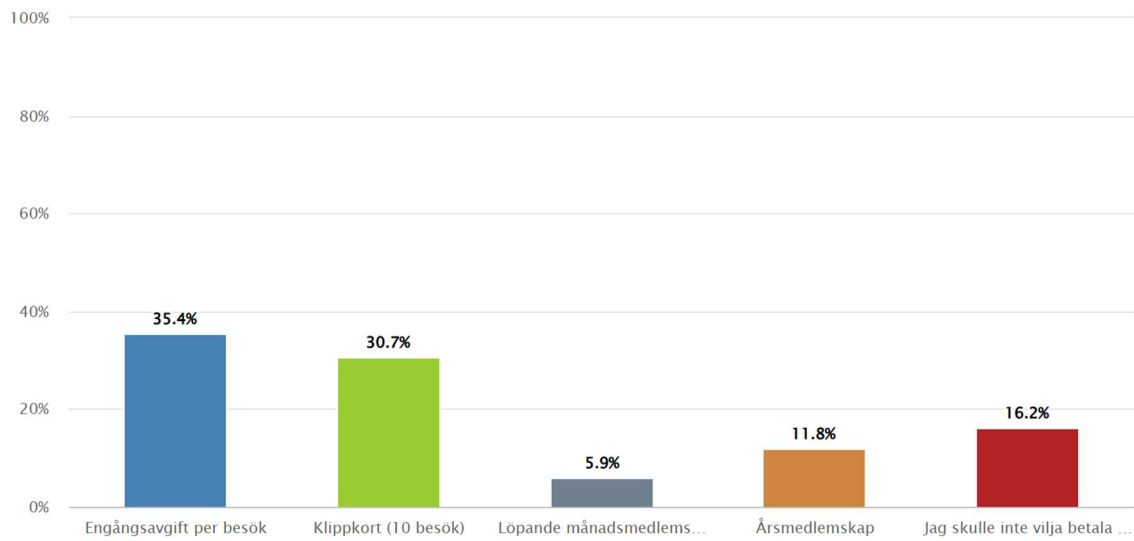
Om vi bygger ett kallbadhus, vilka funktioner skulle du vilja ha? (Ange ett eller flera val)

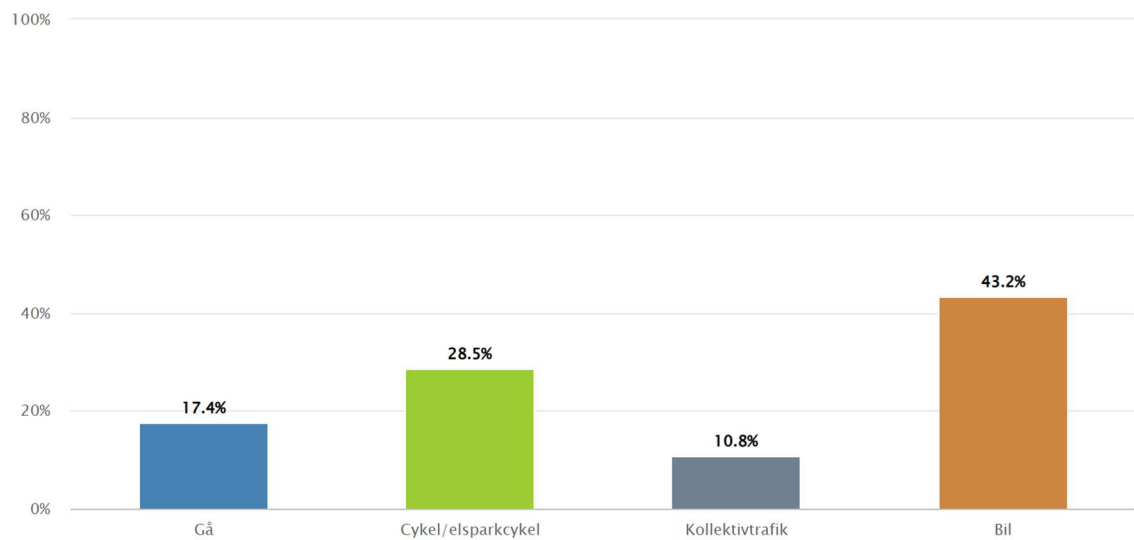
Vilken typ av miljö föredrar du för ett kallbadhus? (Ange ett val)

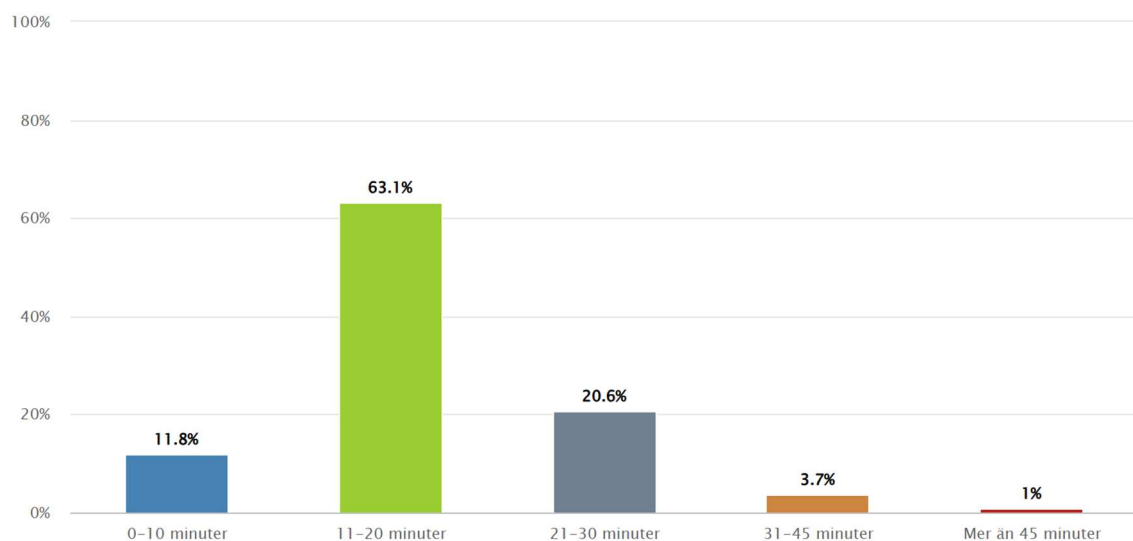
Vilken typ av entréavgift föredrar du? (Ange ett val)

Hur vill du helst ta dig till kallbadhuset? (Ange ett val)

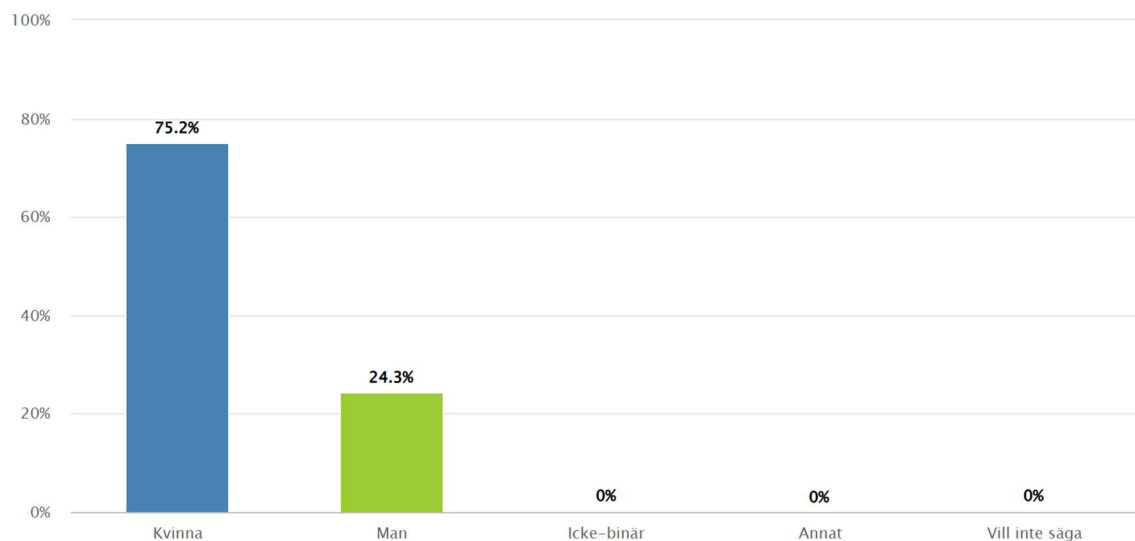

Hur lång restid (enkel resa) är acceptabel för dig till ett kallbadhus?
(Endast ett val)

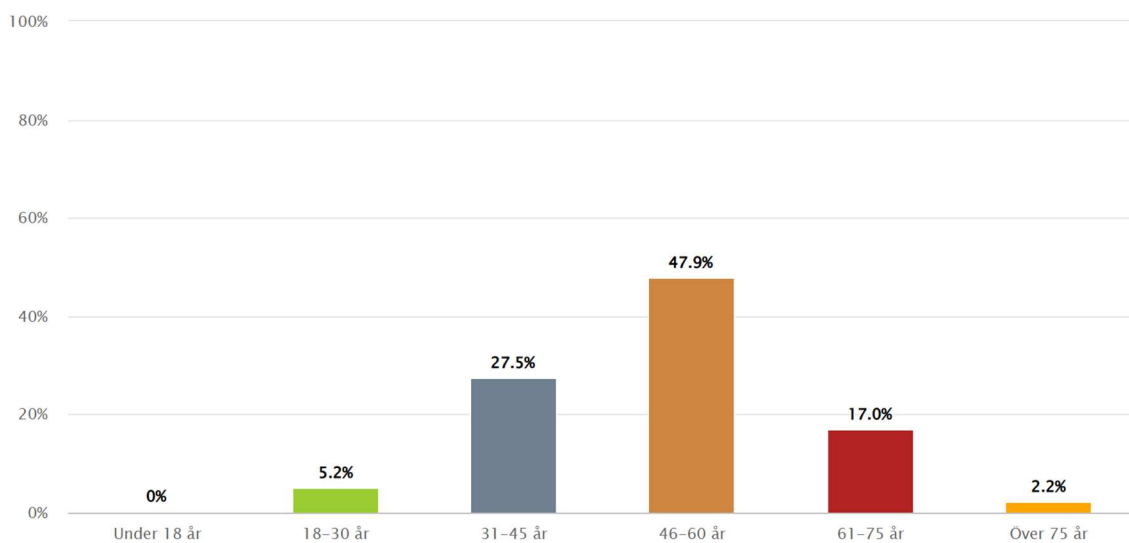

Frågor om dig

Vilket kön har du? (Ange ett val)

Vilken är din ålder? (Ange ett val)

Förstudie kallbadhus

2025-10-15

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1. Syfte och bakgrund	4
2. Kallbadhus.....	4
2.1. Vad är kallbad och kallbadhus?.....	4
2.2. Funktion och innehåll	5
2.3. Placering	12
2.4. Ägande-, drift- och upplåtelseformer.....	12
2.5. Ekonomiska förutsättningar.....	15
2.6. Andra viktiga aspekter att ta hänsyn till	16
3. Lokaliseringsutredning.....	17
3.1. Möjliga lokaliseringar	17
3.2. Andra studerade alternativ	21
3.3. Utvärdering.....	23
4. Slutsatser och rekommendationer	26
4.1. Rekommendation kring innehåll och funktion	26
4.2. Rekommendation kring placering	27
4.3. Inriktningar	27
4.4. Nästa steg	31
5. Referenser.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Arbetsgrupp:

Ingela Isaksson (projektledare), stadsträdgårdsmästare, Teknik- och fastighetsförvaltningen

Alexandra Trollberg (bitr. projektledare), samhällsbyggnadsstrateg, Teknik- och fastighetsförvaltningen

Karin Spets, friluftsstrateg, Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Börje Andersson, förvaltare, Teknik- och fastighetsförvaltningen

Erika Kurberg, miljö- och hälsoskyddsinspektör, Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen

Pontus Ljungberg, arkitekt, Stadsbyggnadsförvaltningen

Emma Lilja, planarkitekt, Stadsbyggnadsförvaltningen

Emelie Borglund (t o m juni 2025), projektledare MEX, Stadsledningskontoret

Gustav Wiberg (fr o m juni 2025), projektchef MEX, Stadsledningskontoret

Styrgrupp:

Jenny Bergström, avdelningschef, Teknik- och fastighetsförvaltningen

Tomas Pennanen, enhetschef, Teknik- och fastighetsförvaltningen

Maria Engfeldt, verksamhetschef, Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Ida Fritzdorf Pettersson, enhetschef, Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen

Vesna Kranjec (t o m april 2025), enhetschef, Stadsbyggnadsförvaltningen

Isabell Lundberg, enhetschef, Stadsledningskontoret

2025-10-15

Sammanfattning

Förstudien utreder förutsättningarna för att uppföra ett kallbadhus i Västerås vid Mälarens strand. Uppdraget gavs till tekniska nämnden 2022-09-01 (§276) att i samarbete med berörda nämnder ta fram en förstudie för ett kallbadhus. Ett kallbadhus definieras här som en byggnad som möjliggör bad i icke-uppvärmt vatten och som t ex kan innehålla omklädning, dusch och bastu.

I en lokaliseringsutredning har tolv platser studerats, varav sju bedömts som mest intressanta: Johannisberg, Lögarängen, Svartåns mynning, Notudden, Framnäs, Björnön och Gäddeholm. De mest lämpade platserna för ett kommunalt kallbadhus är Svartåns mynning och Björnöbron, men mindre anläggningar kan även etableras vid Johannisberg/Lövudden, Lögarängen, Framnäs och Björnön.

Fyra storlekar har definierats – XS, S, M och L – med varierande innehåll och bekvämlighet. Storlek XS och M bedöms mest aktuella för kommunen. Ett kallbadhus i mediumstorlek uppskattas kosta 50–100 miljoner kronor att bygga och ha en driftkostnad på över 6,5 miljoner kronor per år exklusive intäkter.

Förstudien beskriver sex möjliga inriktningar:

1. Det småskaliga alternativet för vinterbadare
2. Bastuflostrar för bastuföreningar och event
3. Bastu som komplement till befintliga bad
4. En publik anläggning för kalla bad
5. Friluftsgården för vattenanknutna verksamheter
6. Destination kallbadhus

Av dessa bedöms 1, 4, 5 och 6 vara mest genomförbara för kommunen eller kommunala bolag. Ett beslut om genomförande kräver dock vidare utredningar och prövningar. Ett kallbadhus i mediumstorlek beräknas ta cirka fem år från beslut till färdigställande, medan småskaliga anläggningar (XS) kan genomföras på kortare sikt.

1. Syfte och bakgrund

Denna förstudie syftar till att undersöka förutsättningarna för att bygga ett kallbadhus i Västerås utmed Mälarens strand. Tekniska nämnden fick 2022-09-01 §276 i uppdrag att i samarbete med nämnden för idrott, fritid och förebyggande, byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden samt miljö- och konsumentnämnden göra en förstudie för ett kallbadhus. Beslutet fattades efter att Vänsterpartiet lämnat in en motion 2021 om ett nytt kallbadhus i Västerås samt ett e-förslag i samma fråga. Förstudien ska omfatta en lokaliseringsutredning utmed Mälarens strand, förslag på kallbadhusets funktion och innehåll samt redogörelse för ekonomiska förutsättningar (investerings- och driftkostnader).

2. Kallbadhus

2.1. Vad är kallbad och kallbadhus?

Badkulturen växte fram under upplysningstiden på 1600–1700-talet, inspirerat av medicinska idéer från Tyskland och England. Det ansågs stärka nervsystem och blodcirkulation och blev populärt i Sverige under 1800-talet, då kallbadhus byggdes på flera platser – exempelvis i Västerås där det första stod klart 1853. Under 1900-talets mitt minskade intresset och många kallbadhus försvann, men idag ökar återigen intresset för kalla bad med fokus på välmående, mental hälsa och livsstil.

Kallbad handlar om att bada i kallt vatten. Det kan ske under alla årstider men vattnet ska vara kallt nog för att ge en tydlig köldupplevelse. Temperaturen behöver generellt vara under 15 °C. En variant av kallbad är vinterbad vilket betyder att badet sker under vinterhalvåret och oftast med en temperatur runt noll eller några plusgrader. Kallbad och vinterbad kan ske i öppet vatten, bassäng eller i en isvak om det är riktigt kallt.

Nyborjare på kallbad rekommenderas att bada i temperaturer mellan 10–15°C. Det innebär att anläggningar som inriktar sig mot kallbad, kommer att nå en bredare del av Västerås invånare, än de som enbart inriktar sig på vinterbad.

2025-11-18

*Figur 1 Vinterbad i isvak**Källa: Mostphotos*

Så kallade kallbadhus har funnits sedan 1800-talet och är en typ av badinrättning som även har en byggnadskonstruktion som möjliggör bad i ett icke-uppvärmt vatten. Badhuset gör också att badet kan ske på ett bekvämt och skyddat sätt.

I denna förstudie kommer ett kallbadhus att definieras som en byggnadskonstruktion som möjliggör badande i ett icke-uppvärmt vatten. Det vill säga en anläggning som inte enbart är en brygga utan även en byggnad som exempelvis kan innehålla dusch, omklädningsrum och bastu. Utöver det kommer rapporten innehålla en del beskrivningar av åtgärder som även möjliggör kall- och/eller vinterbad utan att en permanent byggnad uppförs.

2.2. Funktion och innehåll

2.2.1. OMVÄRLDSANALYS

White arkitekter (White arkitekter, 2025) har genomfört en omvärldsstudie som omfattar 32 olika anläggningar för kallbad varav 18 i Sverige. Därutöver är 13 i övriga Norden (6 i Danmark, 5 i Finland och 2 i Norge) och 1 i övriga Europa (Nederländerna).

Anläggningarna är byggda från 1898 till 2025 och har en storlek som varierar mellan 25–2 600 m². En majoritet av anläggningarna är placerade i vattnet (19), men även en stor andel återfinns på land. Det är nio anläggningar för kallbad som är privata och 15 som är i offentlig ägo (region eller kommun). Något färre drivs av

2025-11-18

föreningar eller stiftelse (8). I princip har alla anläggningar soldäck och bastumöjlighet därutöver har ungefär en tredjedel café eller restaurang och/eller lounge/relaxavd/spa.

De anläggningar som är i offentlig ägo är ofta av mindre storlek med omklädningsrum, dusch och bastu och i några fall även café eller restaurang samt relax. Några av dem har även pool och hopptorn.

De privata anläggningarna är ofta större där kravet verkar vara minst en kompletterande kommersiell verksamhet som restaurang, hotell och/eller konferensverksamhet. De är antingen centralt belägna där många passerar eller vid en naturskön plats där ett hotell finns. Kompletterande pooler är vanliga i de privata anläggningarna.

De föreningsdrivna anläggningarna är av en mindre storlek med omklädningsrum och bastu. Vissa av de föreningsdrivna anläggningarna har även café, spa eller konferensdel. Dessa kallbadhus återfinns både i lugna och natursköna platser eller de mest centrala och urbana lägena.

2.2.2. VAD EFTERFRÅGAS AV ETT KALLBADHUS I VÄSTERÅS?

Som en del av förstudien genomfördes under våren 2025 en enkätundersökning. Syftet var att få en bild av hur intresset ser ut bland invånarna, vilka funktioner och placeringar som efterfrågas samt hur betalningsviljan varierar. Enkäten fick in cirka 400 svar, vilket ger en god grund för analys.

Resultaten visar att erfarenheten av kallbad skiljer sig mycket mellan deltagarna. Nästan en fjärdedel svarade att de ännu inte har provat kallbad, nästan hälften har kallbadat i upp till tre år, ungefär fjärdedel mellan fyra och tio år och ungefär tio procent i mer än tio år. Spridningen gör att resultaten speglar både nyfikna nybörjare och erfarna kallbadare.

När det kommer till betalningsformer föredrar de flesta engångsavgift per besök eller klippkort med tio besök. Dessa alternativ är populära i alla grupper. Samtidigt syns en tydlig skillnad kopplad till erfarenhet: ju längre tid man kallbadat, desto större betalningsvilja. Nybörjare vill hålla nere avgiften, medan mer erfarna är beredda att betala mer. Årsmedlemskap framstår som särskilt intressant bland dem som har kallbadat i fyra till tio år.

2025-11-18

Plats och omgivning är också viktiga frågor. Nya kallbadare föredrar oftare en central placering med utsikt över stad och folkliv och kan i större utsträckning tänka sig att ta sig dit till fots eller med cykel. Mer erfarna kallbadare prioriterar däremot en avskild plats med lugn naturmiljö, dit bilen oftare är det primära färdsmittet. Bland de mest erfarna, med mer än tio års erfarenhet, finns också en större acceptans för längre restid, upp till 30 minuter enkel väg.

När det gäller funktioner och innehåll i ett kallbadhus är bastu det mest efterfrågade inslaget, följt av omklädningsrum, toalett och dusch. Hopptorn framstår däremot som minst attraktivt och är något flera vill undvika. I kommentarerna framkommer även olika önskemål kring bastun, till exempel att den ska vara vedeldad, att det ska finnas dam-, herr- och mixavdelningar, samt att möjligheten till nakenbad och bad i isvak ska ges. Stegar ner till vattnet lyfts fram som en viktig aspekt, och för enklare anläggningar efterfrågas även vindskyddade platser för ombyte.

När det gäller kompletterande funktioner är café eller matställe inte särskilt efterfrågat generellt, men de som ännu inte provat kallbad är överrepresenterade bland dem som vill ha denna möjlighet. Detta kan tyda på att en kombination av kallbadhus och café i första hand lockar nyfikna eller nya besökare snarare än de mer etablerade kallbadarna.

Sammanfattningsvis visar enkäten att det finns ett brett intresse för ett kallbadhus i Västerås, men att olika grupper har olika prioriteringar. Nybörjare efterfrågar centralt läge, låga avgifter och kompletterande service som café, medan mer erfarna kallbadare prioriterar avskildhet, högre standard på bastu- och hygienutrymmen samt är beredda att resa längre och betala mer. Dessa skillnader ger viktiga insikter för det fortsatta arbetet med att utreda kallbadhusets utformning, placering och innehåll.

2025-11-18

2.2.3. KALLBADHUS KAN VARA OLIKA STORA

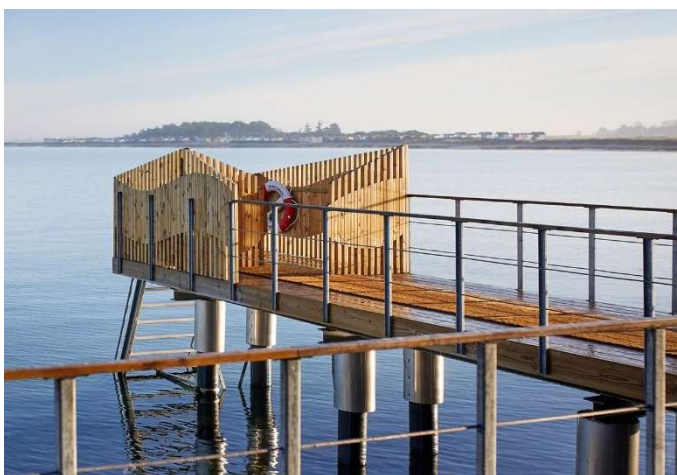
Omvärldsanalysen och enkäten visar att ett kallbadhus kan ha olika storlek, funktion och innehåll. Kallbadhusets funktion och innehåll påverkar vem som kan driva anläggningen och vilka målgrupper som nås. Ett kallbadhus storlek är också nära kopplat till dess placering; vissa platser lämpar sig för stora anläggningar och på andra platser fungerar endast mindre. Om platsen tillåter kan det även finnas möjlighet att utveckla anläggningen senare om behov uppstår.

Denna förstudie har valt att jobba utifrån fyra olika storlekkategorier av kallbadhus och anläggningar för kallbad: *extra small* (XS), *small* (S), *medium* (M) samt *large* (L).

2.2.3.1. Extra small

Det minsta anläggningen för kalla bad året runt är en enkel inrättning som håller vattnet öppet året runt, där det går att hänga av kläderna och låta komma i och ur vattnet. En eller flera anläggningar av denna storlek tillskapas utmed Mälarens stränder.

Omklädningshyttarna kan med fördel ha en likartad arkitektonisk utformning för att skapa enhetlighet.

Funktioner

- Brygga med stege
- Anordning för att hålla vattnet öppet med luftpump eller omrörare
- Omklädningsbås
- Sittplats
- Parkering för cykel

Målgrupp

Närboende och kallbadare samt vinterbadare som söker en lugn och tyst naturmiljö eller avskild plats med god tillgänglighet.

Kapacitet

Kapaciteten är relativt stor, men för att det inte ska upplevas obekvämt och trångt kan ca 50 personer vistas här samtidigt.

Figur 2 Bild som visar omklädningsbås och brygga med stege för kallbad i Skanör

2025-11-18

2.2.3.2. Small

Detta är ett småskaligt kallbadhus som möjliggör lite bekvämare kallbad med tillgång till dusch, toalett och bastubad. Anläggningen skulle om den placeras rätt även kunna nyttjas av andra vintersporter till exempel skridskoåkning.

Figur 3 Bastun vid Jubileumsbadet i Göteborg är gratis och har blivit mycket populär hos invånarna

Funktioner

- Brygga med stege
- Anordning för att hålla vattnet öppet med luftpump eller omrörare
- Byggnad med omklädningsrum, dusch, WC och bastu
- Yta för solbad t ex soldäck med sittplats
- Handikapparkering och parkering för cykel

Målgrupp

En anläggning av det här slaget riktar sig mot de som vill prova på kallbad och vinterbad under bekväma former. Det kan även nyttjas av en bredare allmänhet för bad under sommarhalvåret.

Storlek och kapacitet

Anläggningen kräver en mark- och vattenyta om minst 500 m², varav ca 50-100 m² för byggander, för att rymma de funktioner som behövs. Byggnaden är dimensionerad för ca 15 personer i bastu respektive omklädningsrum vilket innebär att 200-300 personer skulle kunna utnyttja anläggningen varje dag utan att trängsel uppstår. Det är en kapacitet på ca 75 000 besökare per år.

2025-11-18

2.2.3.3. Medium

Ett kallbadhus av mellanstorlek innehåller förutom hygienutrymmen även någon form av service som gemensamhetsytor med pentry eller kiosk, café eller restaurang.

Figur 4 Kallbadhuset i Karlshamn drivs av en förening, men även icke-medlemmar kan köpa ett engångsbesök.

Funktioner

- Brygga med stège
- Anordning för att hålla vattnet öppet med luftpump eller omrörare
- Byggnad med separata omklädningsrum, dusch, WC och bastuavdelningar
- Mindre gemensamhetsyta ute och inne t ex relaxavdelning
- Service i form av kiosk, café eller restaurang
- Yta för solbad t ex soldäck med sittplats
- Parkering för bil och cykel

Målgrupp

En anläggning av det här slaget kan drivas året runt och riktar som till en bred allmänhet med god simkunnighet.

Storlek och kapacitet

Anläggning kräver en markyta om minst 2000 m², varav ca 200-500 m² för byggander, för att rymma de funktioner som behövs. Byggnaden är dimensionerad för ca 30 personer i bastuavdelningar respektive omklädningsrum vilket innebär att 500-600 personer skulle kunna utnyttja anläggningen varje dag utan att trängsel uppstår. Det är en kapacitet på ca 150 000 personer per år.

2025-11-18

2.2.3.4. Large

Den största typen av kallbadhus har många olika typer av funktioner och en bred service. Det kan handla om SPA-avdelning med massage och varmbad, hotell, konferensanläggning samt café eller restaurang.

Figur 5 Arctic bath i Lule älv, Harads, är ett kallbadhus med tillhörande stugor på land och vatten

Funktioner

- Brygga med stege
- Anordning för att hålla vattnet öppet med luftpump eller omrörare
- Byggnad med separata omklädningsrum, dusch, WC och flera bastuavdelningar
- Yta för solbad t ex soldäck med sittplats och bassäng eller badtunnor
- Parkering för bil och cykel
- Café eller restaurang
- Hotell- eller konferensanläggning

Målgrupp

Ett större kallbadhus med konferens och hotellverksamhet är ett besöksmål som riktar sig till turister, konferensgäster och i viss mån allmänheten.

Storlek och kapacitet

Anläggning kräver en markyta om minst 3000 m², varav ca 500-1000 m² för byggander, för att rymma de funktioner som behövs. Byggnaden har många besökare på grund av de övriga funktioner som är knutna till en större anläggning. Hur många besökare är svårt att bedöma innan själva anläggningen är planerad.

2025-11-18

2.3. Placering

Ett kallbadhus kan placeras på land eller i vatten, antingen pålad eller flytande. Placeringen avgör vilken typ av konstruktion som är lämplig. I analysen utförd av White arkitekter kan byggnation av samma byggnad på land vara upp till 10% billigare än på vatten. (White arkitekter, 2025)

Det beror på:

1. Grundläggning och pålning är billigare och enklare på land.
2. Byggarbetsplatsen är mer tillgänglig, vilket förenklar logistik, transportlösningar och installationer.
3. Mindre utsatthet för väder och naturkrafter som isrörelser och vattennivåförändringar. Det ger en enklare konstruktion och minskar slitage samt billigare underhåll. På land är det enklare att utföra inspektioner, reparationer och uppgraderingar.

2.4. Ägande-, drift- och upplåtelseformer

Ägande- och driftformen för ett kallbadhus påverkar hur anläggningen planeras, byggs, finansieras och drivs. Vanliga modeller är ideell förening, kommun, bolag eller privat ägande, ofta i kombination. Exempelvis kan en förening driva anläggningen medan kommunen bidrar med driftstöd eller underhåll. Valet av form bör utgå från syfte, ekonomi, långsiktiga mål och platsens förutsättningar.

2.4.1. ÄGANDEFORMER

- **Kommunalt ägt**

Kommunen äger kallbadhuset direkt eller genom ett kommunalt bolag. Det kan även kombineras med kommersiell drift genom arrende, vilket kräver tydliga avtal för att säkerställa allmän tillgänglighet och underhåll.

+ Stabilitet, långsiktighet, tillgängligt

- Långa beslutsvägar, administrativa krav

- **Privat ägande**

Ett företag eller hotellkedja driver kallbadhuset som kommersiell satsning.

+ God investeringsförmåga, möjlighet till snabba beslut

- Begränsad tillgänglighet för allmänheten

- **Föreningsägt**

Ett föreningsägt kallbadhus bygger på frivilligt engagemang och finansieras via medlemsavgifter, bidrag, sponsring eller crowdfunding. I dagsläget finns inga registrerade föreningar för bastu-, kall- eller vinterbad som kan äga eller driva ett kallbadhus.

+ Lokal förankring, medlemsengagemang

- Begränsade resurser, risk för exkludering

2025-11-18

2.4.2. DRIFTFORMER

- **Kommunal drift**

Om kallbadhuset drivs och förvaltas av kommunen ligger ansvaret för daglig drift, bemanning, underhåll, bokningssystem, öppettider, prissättning och marknadsföring på staden. Driften kan även upphandlas genom ett så kallat koncessionsavtal då en aktör handlas upp som förvaltar de tjänster som staden vill erbjuda.
+ Kontroll över verksamheten, tillgänglighet för många grupper, möjlighet till styrning via tjänstekoncession
- Begränsad flexibilitet, höga driftskostnader, risk att konkurrera med annan kommunal verksamhet om resurser

- **Privat drift**

En privat aktör kan driva ett kallbadhus utifrån vinstintresse eller avtal med kommunen.
+ Professionell drift, hög servicenivå
- Risk för minskad tillgänglighet för allmänheten, drivs av vinstintresse

- **Föreningsdrift**

Ett föreningsdrivet kallbadhus innebär att en ideell förening sköter driften, ofta genom frivilliga insatser och eventuella deltidsanställda. Finansieringen bygger på medlemsavgifter, biljettintäkter, bidrag och sponsring.
+ Låg kostnadsnivå, lokal förankring
- Kontinuitet, långsiktighet, kompetens

2.4.3. UPPLÅTELSEFORMER

- **Försäljning**

Marken avyttras till en privat aktör, förening eller kommunalägt bolag.
+ Ger en intäkt till staden, inga fortsatta driftförpliktelser
- Staden förlorar inflytande över framtida användning

- **Tomträtt**

Om marken upplåts med tomträtt betyder det att den ägs av staden men upplåtes till privat aktör, förening eller kommunalägt bolag.
+ Långsiktig intäkt, inget driftsåtagande för staden
- Mindre flexibelt än arrende eller hyresavtal, staden tappar rådigheten över användningen

- **Arrende**

När kommunal mark arrenderas ut till privat aktör, förening eller kommunalägt bolag. I avtalet förhandlas vad som ingår i avtalet och vilken del av driften som åligger staden samt vilka delar som åligger arrendatorn.
+ Ger viss flexibilitet och insyn i verksamheten
- Kan innebära otydlig ansvarsfördelning, viss drift kan åligga staden, staden tappar rådigheten över användningen. Staden har svårt att styra verksamhetens inriktning

2025-11-18

- **Hysesavtal**

Ett kallbadhus kan upplåtas med hyresavtal till privat aktör, förening eller kommunalägt bolag.

+ Tydligt regelverk, möjlighet till viss insyn och kontroll av verksamheten

- Viss drift kan åligga staden, staden har svårt att styra verksamhetens inriktning

- **Koncessionsavtal**

Ett koncessionsavtal är ett avtal där Västerås stad överlåter ett ansvar, kostnader och verksamhetsdrift till en leverantör som driver och tjänar pengar på ett kallbadhuset.

Västerås stad kvar ansvarar och kostnaderna för den tekniska driften och investeringar.

+ Staden har kvar rådigheten över anläggningen då den kan i detalj styra innehållet i verksamheten via avtalet.

- Viss teknisk drift kan åligga staden vilket kan innebära otydlig ansvarsfördelning

2025-11-18

2.5. Ekonomiska förutsättningar

I det här avsnittet beskrivs de ekonomiska förutsättningarna för den kommunala organisationen. Kommunal drift bedöms möjlig för alla storlekar av kallbadhus, från de minsta (XS) till de största (L). För de större anläggningarna (M–L) kan driften ske i egen regi eller genom ett koncessionsavtal med extern aktör. De mindre anläggningarna XS och S kan också skötas genom föreningar eller andra ideella krafter. Det är bra att skapa en anläggning för aktivitet året runt då det är lättare att få bättre ekonomiska förutsättningar, huset kostar i form av ränta och kapitalkostnader även när det står tomt.

Storlek	Investeringskostnad	Driftkostnad	Intäkter
Small	2-3 Mkr	2,2-3,7 Mkr	Kräver en marknadsanalys
Medium	50-100 Mkr	>6,5 Mkr	Kräver en marknadsanalys
Large	>75 Mkr	>7,5 Mkr	Kräver en marknadsanalys

Investeringskostnaden baseras på en grov kalkyl utifrån Whites underlag till förstudie till kallbadhus (White arkitekter, 2025). Där en grov schablonkostnad har lagts på då projekterings- och byggherrekostnader samt VA- och elanslutningar inte ingår. Osäkerheten i kostnaden är mycket stor i det här skedet när en plats inte har valts, varför investeringskostnaden ges i ett spann för att ge en uppfattning av investeringens storlek.

I driftkostnaden ingår drift för själva huset men också verksamhetsdrift. Driftkostnaden för huset baseras på fastighetsnämndens "Riktlinjer för internhyra", reviderad 2017-01-24. Hyran för större investeringar tas fram för en 5 årsperiod. Driften för verksamheten har här beräknats utifrån en kommunal drift i egen regi med en öppettid på åtta timmar under alla årets dagar samt driftkostnad för el, vatten och reparationer (0,7 Mkr). De större anläggningarna kan dock behöva ha ytterligare personal vilket gör att kostnaden anges i en förmodad lägsta kostnad.

Eventuella intäkter är svåra att beräkna och beror mycket på hur välbesökt kallbadhuset blir samt pris för inträde. De större anläggningarna medium eller large kommer sannolikt drivas via ett koncessionsavtal eller liknande. Intäktsnivåerna behöver därför undersökas ytterligare i en marknadsundersökning.

2025-11-18

2.6. Andra viktiga aspekter att ta hänsyn till

Ett kallbadhus kan utformas och se ut på många olika sätt. För att vara ett attraktivt kallbadhus behöver vissa aspekter få större fokus än andra.

Tillgänglighet

Den här aspekten är viktig för att det ska bli ett kallbadhus som får en hög nyttjandegrad och är tillgängligt för alla. Möjlighet till angöring enligt gällande normer även för rörelsehindrade, tillgänglighet med kollektivtrafik, gång- och cykelavstånd samt möjlighet att anordna parkering är viktiga frågor att ta ställning till om ett kallbadhus byggs.

Badbarhet

För att kallbadhuset ska vara attraktivt och hälsosamt behöver det vara möjligt att bada bekvämt och säkert. En utmaning är den algbloomning som sker i Västeråsfjärden. Många delar av Mälarens strandområden är dessutom förorenade i olika grad. Föroreningarna kommer ifrån utsläpp från avloppsreningsverket, dagvattenssystemet och från tidigare industriella verksamheter. En god vattenkvalitet är en viktig fråga att överväga. Till det kommer andra aspekter som bottenmaterial, vågförhållanden och vattendjup. På de platser där det finns större problem med föroreningar kan det krävas byggnation av en nedsänkt bassäng eller liknande där vattnet renas för att klara en jämn vattenkvalitet.

Nakenbad/separata avdelningar

Med separata avdelningar eller tillräcklig avskildhet för att den som badar utan kläder kan nakenbad ske. Det innebär att det kan behövas minst två basturum för möjlighet till könsuppdelat bastubad. Detsamma gäller omklädningsrum där minst två större omklädningsrum bör finnas. För att ytterligare möjliggöra nakenbad kan dubbla ytor för avkoppling och njutning finnas både ute och inne.

Kompletterande kommersiell verksamhet

En attraktiv kafé- och restaurangdel där ett unikt läge har tagits tillvara kan ge goda förutsättningar att bedriva lönsam verksamhet året och dygnet runt. Verksamheten ska bedrivas i ett prissegment som är tillgängligt för många.

Isläge

Is i sjöar har en enorm kraft som kan orsaka skador på flytbryggor, fasta bryggor och annan vattennära egendom när isen rör på sig. En plats är mer utsatt för is om den har längre till närmaste strand och i Västerås har vi även stora fartyg vintertid som påverkar isen och då även de anläggningar som är byggda i Mälaren. Det medför att om man bygger ett kallbadhus i Mälarens vatten behöver konstruktionen klara de påfrestningar som isen ger.

2025-11-18

3. Lokaliseringsutredning

Förstudien har undersökt flera möjliga placeringar, som ger olika förutsättningar. Kallbadhuset behöver anpassas till platsens förutsättningar vilket innebär att vissa val enbart är möjliga på en viss plats.

3.1. Möjliga lokaliseringar

Figur 6 Karta som visar de sex platser som har utretts i lokaliseringsutredningen

2025-11-18

3.1.1. JOHANNISBERG

Johannisberg är naturskönt beläget 5 km väster om Västerås resecentrum. Det är ett större område som omfattar delar av Johannisbergs naturreservat liksom Lövudden. Här finns badplats med både brygga och strand, grillplatser och toalett. Vid Lövudden finns också vandrarhem, hotell och konferensanläggning. Cykelvägar från centrum finns och nås inom 20 minuter från centrala Västerås. Många västeråsare kommer dock behöva passera genom hamn- och industriområden, vilket kan minska attraktiviteten. Området har kollektivtrafik, men med lägre turtäthet. Under sommaren finns båttrafik till Johannisberg. Det finns goda bilparkeringsmöjligheter. De stora båtarna som angör hamnen kan ge otrevligt svall och undervattensströmmar, vilket påverkar säkerhet och badupplevelse. Det finns inga kända föroreningar som påverkar vattenkvalitén. Småbåtshamnen kan ha bidragit med föroreningar från båtbottnfärger vilket bör undersökas inför en eventuellt anordnande av kallbad.

Platserna kan upplevas något ödsliga, särskilt på vintern. Ett genomförande i Johannisberg kräver samarbete med campingen och kan vara svårare att genomföra eftersom det ligger inom naturreservatet.

3.1.2. LÖGARÄNGEN

Lögarängen ligger ungefär 1,5 km från resecentrum och är redan i dag ett område för fritid, rekreation och evenemang. Här finns sandstrand, trädäck, lekplats, stora gräsytor, volleybollplaner och båthamn i öster. I väster ligger Lögarängsbadet med inom- och utomhuspooler. Längs stranden löper Mälarpromenaden med gång- och cykelväg. Platsen ligger centralt med mycket god tillgång till gång- och cykelvägar, kollektivtrafik och bilparkering. Området nås av många där gång- och cykelavståndet från resecentrum är 5-10 minuter.

Platsen har lång badtradition och ett kallbadhus ligger i linje med den handlingsplan som tas fram för området. Risken finns dock att anläggningen försvinner i mängden av aktiviteter och därför inte utvecklar platsen i någon större utsträckning. Marken är tidigare utfylld industriyta och saneringsåtgärder har redan gjorts. Beroende på placering kan ytterligare åtgärder krävas.

2025-11-18

3.1.3. SVARTÅNS MYNNING

Svartåns mynning ligger mycket centralt, endast 600 meter från resecentrum. Platsen har historiskt haft kallbadhus, 1853-1948, med brygga, omklädningshytter och simundervisning. Idag nås platsen lätt med cykel och kollektivtrafik av många västeråsare, men bilparkering är begränsad.

Det centrala läget kräver en väl gestaltad byggnad som tar hänsyn till riksintresse för kulturmiljö och siktlinjer mot slottet. En arkitekttävling kan vara lämplig för att få fram bästa lösning. Sedimenten vid mynningen är kraftigt förorenade från tidigare verksamheter och dagvatten, vilket gör att omfattande sanering blir nödvändig. Ett alternativ är bassängbad med rent vatten om vattenkvalitet inte kan uppnås i Mälaren. Ett genomförande av ett kallbadhus bedöms kräva många utredningar kopplade till gestaltning, kulturmiljö och hälsoaspekter innan det kan uppföras.

3.1.4. NOTUDDEN

Notudden ligger 1,2 km från resecentrum längs Mälarpromenaden när bostadsområden och Steam hotell. Denna plats nära skog och vatten hyser en del naturvärden, vilket ett kallbadhus behöver ta hänsyn till. En utveckling här kan ge området nya rekreationsmöjligheter. Platsen nås lätt med cykel (5 minuter från resecentrum) och kollektivtrafik, men bilparkering är mer begränsad. Vattenkvaliteten påverkas av utsläpp från avloppsreningsverket och tidigare industriverksamhet. Sanering av mark har gjorts, men föroreningar finns kvar i sedimenten. Vid etablering krävs utredning av vattenkvalitet och sannolikt saneringsåtgärder. Ett alternativ kan vara att anlägga en bassäng med rent vatten.

3.1.5. FRAMNÄS

Framnäs ligger drygt 3 km från resecentrum och har en befintlig badplats med sandstrand, brygga, omklädningsbås, lekplats och gräsytor. Området nås enkelt via det rekreationsstråk som sträcker sig längs östra Mälaren. Det tar cirka 10-15 minuter att ta sig platsen med cykel. Det finns kollektivtrafik med begränsad turtäthet och viss möjlighet till bilparkering.

Här finns inga kända föroreningar som påverkar vattenkvaliteten, men småbåtshamnen kan ha bidragit med utsläpp från båtbottnfärger vilket bör undersökas inför ett kallbad.

2025-11-18

3.1.6. BJÖRNÖN

Björnöen ligger cirka 6 km öster om Västerås resecentrum och är ett välbesökt friluftsområde. Här finns goda möjligheter till rekreation året runt med badplatser, bryggor, lekplatser, grillplatser och. Området har god tillgång till kollektivtrafik, cykelvägar och bilparkeringar, men avståndet till centrum och större bostadsområden är längre än för övriga alternativ.

Sediment i Hässlösundet visar måttliga föroreningar från industri och dagvatten, men situationen vid aktuella platser på ön är inte fullt utredd och behöver undersökas vidare. Eftersom delar av området ligger inom skyddszon för ytvattentäkten krävs dessutom tillstånd för arbeten i vatten.

Ett kallbadhus på Björnöen skulle kunna integreras i den redan etablerade rekreativmiljön och bidra till att stärka området som ett centrum för friluftsliv och vattensport.

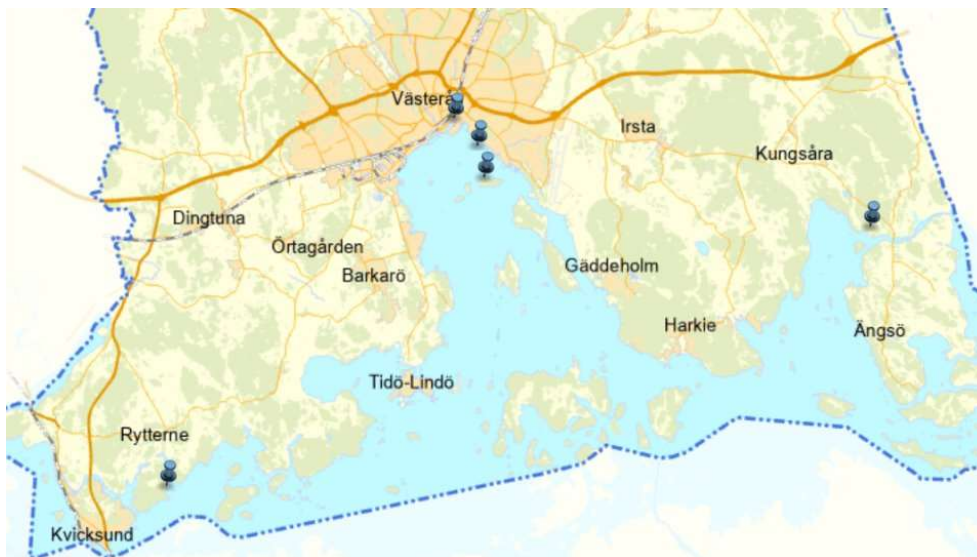
3.1.7. GÄDDEHOLM

Gäddeholm är en växande bostadsort 12 km sydost om centrala Västerås. Här finns befintlig badplats med sandstrand, gräsytor, lekplats, volleybollplan, utegym, café, småbåtshamn och wc. Området är del av ett kulturresevat med fokus på rekreation och natur. Ett kallbadhus här kan stärka ortens attraktivitet och bidra till besöksnäringen.

Platsen har gång- och cykelvägar men det tar 40 minuter att cykla från centrala Västerås. Kollektivtrafik finns men med begränsad turtäthet och bilparkering finns vid badet. Avståndet från Västerås centrum kan påverka tillgängligheten för övriga västeråsare. Det finns inga kända föroreningar, men småbåtshamnen kan ha bidragit med båtbottnfärger som bör undersökas inför ett kallbad. (White arkitekter, 2025)

2025-11-18

3.2. Andra studerade alternativ

Figur 7 Karta som visar de fem platser som har studerats i ett inledningsskede, men som inte har studerats ytterligare

3.2.1. TROSSÖN

Ett kallbadhus på Trossön skulle kunna vara en del i framtida utveckling av Kvicksund. Det skulle kunna vara en attraktion som ett nytt bostadsområde kan dra nytta av. Utveckling och exploatering av Trossön har i den här förstudien dock bedömts ligga för långt fram och därmed inte utretts ytterligare.

3.2.2. VÅGHOLMARNÄ

Vågholmarna och området innanför är skapade för fler och djupare båtplatser i Västerås, något som det råder stor brist på. Den är även till för ett stadsnära friluftsliv. En badplats är svår att förena med småbåtshamnen. Läget innebär även utmaningar kopplade till båttrafik, tillgänglighet, parkering och kollektivtrafik. Ett kallbadhus skulle upplevas privatiserande och därmed motverka syftet med Vågholmarna som en öppen plats för alla västeråsare, därmed bedöms ett kallbadhus som olämpligt på platsen.

2025-11-18

3.2.3. ÖSTRA HAMNEN

Östra hamnen är en mycket central plats i Västerås. Vattenkvaliteten har här tidigare visat sig vara problematisk, vilket skulle kunna lösas med nedsänkta bassänger. Planering pågår i Mälarporten med planprogram och markanvisning av silokvarteret. Det centrala läget innebär konkurrens kring markanvändning och önskan om utbredd allmän vattennärhet i Mälarporten. Platsen bedöms vara mer lämplig för en traditionell badplats eller bassängbad och har därmed inte utretts ytterligare. Detta kan om så önskas utredas i kommande detaljplan för området.

3.2.4. SUNDÄNGEN

Sundängen, i kommunens östra delar, är ett naturreservat med badplats sedan 1959. Det är dock långt ifrån centrala Västerås och med sämre tillgänglighet med kollektivtrafik. Detta tillsammans med svårigheter att exploatera i naturreservatet har gjort att alternativet inte utretts ytterligare.

3.2.5. ÖSTRA HOLMEN

Östra holmen är en naturskön plats där ett kallbadhus kan stärka besöksnäringen och tillgängliggöra skärgården. Det skulle dock ställa krav på en utvecklad och turtät kollektivtrafik på vattnet under en större del av året. Alternativet har sammantaget bedömts som svåråtkomligt för många västeråsare och innebära höga driftkostnader för kollektivtrafik på vatten. Alternativet har därmed inte utretts ytterligare.

2025-11-18

3.3. Utvärdering

Parameter/ läge	Johannis- berg	Lögar- ängen	Svartåns mynning	Notudden	Framnäs	Björnön	Gädd- holm
Tillgänglighet							
Vision, varumärke, landmärkespotential							
Omgivningspåverkan							
Ekonomi							
Badbarhet							
Byggtekniska förutsättningar							
Juridiska och administrativa förutsättningar							

Tillgänglighet

Bedömer hur lätt platsen kan nås till fots, med cykel, kollektivtrafik och bil, samt möjligheten till parkering och angöring.

Skala: Mycket god tillgänglighet → Mycket begränsad tillgänglighet

Ekonomi

Avser investerings- och driftskostnader samt affärsmässighet, det vill säga hur ekonomiskt hållbart projektet är utifrån förväntade besökare och kommersiellt underlag.

Skala: Låga kostnader → Mycket stora kostnader

Juridiska och administrativa förutsättningar

Bedömer regelverk som påverkar genomförandet, exempelvis strandskydd, riksintressen, skyddade områden eller behov av planändring

Skala: Förhållanden som möjliggör snabbt och enkelt genomförande → Förhållanden som försvårar genomförande

Vision, varumärke och landmärkespotential

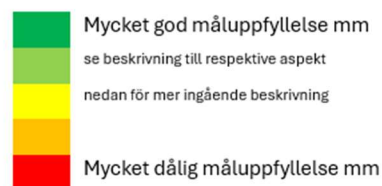
Värderar hur väl platsen och ett kallbadhus bidrar till Västerås vision, varumärke och att skapa ett arkitektoniskt landmärke som stärker platsens identitet.

Skala: Mycket stort bidrag till vision och varumärke → Motverkar vision och ingen landmärkespotential

Badbarhet

Värderar vattenkvalitet, djup, föroreningar, våg-, vind- och solförhållanden – faktorer som påverkar hur lätt det är att skapa hälsosamma och trivsamma badförhållanden.

Skala: Lätt att åstadkomma goda badförhållanden → Svårt att åstadkomma goda badförhållanden

Omgivningspåverkan

Bedömer kallbadhusets påverkan på kultur- och naturmiljöer, stads- och landskapsbild samt hur väl byggnaden kan anpassas till platsens känslighet för förändring.

Skala: Mindre känslig miljö där genomförande är enklare → Mycket känslig miljö som kräver stor anpassning

Byggtekniska förutsättningar

Bedömer praktiska och ekonomiska förutsättningar för byggnation, såsom isförhållanden, geologi och samt avstånd till vatten och avlopp.

Skala: Enklare byggtekniska förhållanden → Svårare byggtekniska förhållanden

2025-11-18

3.3.1. BEDÖMNING AV DE OLIKA PLATSERNA

Johannisberg

Johannisberg nås med cykel, bil och kollektivtrafik med begränsad turtäthet. Många behöver passera ett industriområde, vilket minskar attraktiviteten. Det natursköna läget bidrar till Västerås profil som Mälarstad, men platsen ligger något avsides och har låg potential för ett landmärke. Eftersom området delvis ligger inom naturreservat krävs särskild hänsyn till naturvärden och tillståndsprövning, vilket kan förlänga processen. Platsen bedöms kräva relativt stora investerings- och driftskostnader. Badförhållandena är goda men påverkas av farledstrafik. Sammantaget bedöms platsen lämpad för ett mindre kallbad.

Lögarängen

Lögarängen har mycket god tillgänglighet med gång-, cykel- och kollektivtrafik samt goda parkeringsmöjligheter. Den centrala placeringen och närheten till andra aktiviteter stärker Västerås varumärke som Mälarstad, men samtidigt finns en risk att ett kallbadhus upplevs som en i mängden av anläggningar. Området används redan intensivt för bad och rekreation men tillkommer i en känslig kulturmiljö vilket kräver anpassning. Kostnaderna bedöms som medelhöga, men närheten till befintlig kommunal infrastruktur ger driftsfördelar. Badbarheten är god med lång strand och lugnt vatten, och de byggtekniska förutsättningarna är gynnsamma med stabil mark och närhet till VA-ledningar och el. Ett genomförande bedöms vara medelsvårt på grund av de kulturhistoriska värdena, stadbildspåverkan och samordning med pågående utvecklingsplaner. Sammantaget lämpar sig Lögarängen väl för ett kommunalt kallbadhus i storleksordningen S–M som komplement till befintliga bad.

Svartåns mynning

Svartåns mynning har ett mycket centralt läge och är lätt att nå till fots och med cykel, även om parkeringsmöjligheterna är något begränsade. Platsen har en tydlig historisk koppling till bad och erbjuder hög potential som nytt landmärke som kan stärka Västerås profil som Mälarstad. Samtidigt är omgivningen känslig ur både kulturmiljö- och stadsbildsperspektiv och kräver stor arkitektonisk hänsyn. Kostnaderna för sanering, gestaltning och byggnation bedöms som höga, medan badbarheten begränsas av förorenat sediment och dålig vattenkvalitet. De byggtekniska förutsättningarna är komplexa med behov av pålning och konstruktion i vatten, och juridiskt krävs omfattande prövningar kopplade till strandskydd, siktnlinjer mot slottet och riksintresse för kulturmiljö. Sammantaget bedöms Svartåns mynning som lämplig för ett representativt kallbadhus av storlek M med hög arkitektonisk kvalitet och tydlig varumärkesprofil.

2025-11-18

Notudden

Notudden ligger nära centrum och är lätt att nå till fots och med cykel, men har något begränsade parkeringsmöjligheter och längre avstånd till busshållplats. Den naturnära miljön ger en attraktiv inramning men vattenkvaliteten påverkas av närliggande reningsverk. Investeringskostnaderna bedöms som medelhöga på grund av behov av marksanering och vattenkvaliteten. De byggtekniska förhållandena bedöms som bättre med gott isläge och geotekniska förhållanden, men med något längre avstånd till teknisk försörjning. Juridiskt krävs miljöprövning och dispens från strandskyddet. Sammantaget bedöms Notudden mindre lämplig för kommunal anläggning men möjlig för en mindre föreningsdriven lösning av storlek S.

Framnäs

Framnäs har god tillgänglighet via gång- och cykelvägar, men kollektivtrafik med lägre turtäthet. Ett kallbadhus på platsen bidrar inte starkt till Västerås varumärke men stärker det lokala friluftslivet och kan bli en uppskattad mötesplats för närboende. Omgivningen är robust och påverkas i liten grad av ny bebyggelse. Platsen bedöms kräva relativt stora investerings- och driftskostnader och ligger i ett område där det inte finns ett så stort besöksunderlag under hela året. Badbarheten är god, även om småbåtshamnen kan medföra viss risk för föroreningar. Byggtekniskt är förutsättningarna goda med bra isläge och närhet till teknisk infrastruktur. Det finns få juridiska hinder. Sammantaget lämpar sig Framnäs väl för ett småskaligt kallbad.

Björnön

Björnön bedöms ha begränsad tillgänglighet baserat på avstånd till busshållplats och ett något längre gång- och cykelavstånd till Västerås centrala delar. Ett kallbadhus på platsen kan stärka Västerås friluftprofil och komplettera befintliga aktiviteter. Kostnaderna bedöms kräva relativt stora investeringskostnader medan det är enklare att genomföra driften genom samordning med befintliga verksamheter och service. Här finns skyddat vatten och trivsamt miljö dock finns frågetecken kring bottenförhållanden och vassförekomst. De byggtekniska förutsättningarna är goda, men tillstånd enligt vattenskyddsföreskrifterna krävs innan genomförande. Sammantaget bedöms Björnön vara lämpligt för ett kallbad kopplat till friluftslivet.

Gäddeholm

Gäddeholm har god tillgång för bil men begränsad kollektivtrafik och längre avstånd till Västerås. Platsen kan bidra till utvecklingen av Gäddeholm som

2025-11-18

besöksmål, men har låg varumärkeseffekt för Västerås som helhet. Omgivningen ligger inom ett kulturresevat, vilket kräver varsam gestaltning och hänsyn till befintliga värden. Platsen bedöms kräva relativt stora investerings- och driftskostnader där det för närvarande inte finns ett så stort besöksunderlag under hela året.

Det är dock relativt lätt att åstadkomma trivsamma och hälsosamma badmöjligheter med bra solläge, vattenkvalitet och vindförhållanden. De byggtkniska förhållandena bedöms som bättre med gott isläge och närhet till teknisk infrastruktur, men juridiskt krävs prövning av strandskydd och enligt kulturresevatföreskrifterna. Sammantaget lämpar sig Gäddeholm bäst för en större privat anläggning (L) kopplad till besöks- eller konferensverksamhet.

3.3.2. SAMMANVÄGD BEDÖMNING

Samtantaget bedöms Lögarängen, Svartåns mynning, Björnön och Framnäs som de mest lämpade platserna för ett kallbadhus med där de lämpar sig för olika inriktning beroende på målgrupp och ambitionsnivå.

Svartåns mynning har störst potential att bli ett landmärke men kräver hög investering och noggrann anpassning.

Lögarängen erbjuder bästa tillgängligheten och kan fungera som ett naturligt komplement till befintliga bad.

Björnön bedöms som mest lämpad för ett natur- och friluftorienterat kallbad, medan

Framnäs är ett kostnadseffektivt men mindre tillgängligt alternativ.

Notudden, Johannisberg och Gäddeholm bedöms mindre lämpliga i nuläget på grund av miljömässiga, juridiska eller ekonomiska begränsningar, men kan på sikt övervägas för enklare eller privatdrivna lösningar.

4. Slutsatser och rekommendationer

Förstudien visar att Västerås har goda förutsättningar att utveckla kall- och vinterbad som en del av stadens attraktionskraft och friluftsliv. En kommunalt ägd och driven anläggning bör riktas till en bred allmänhet och kunna användas året runt.

4.1. Rekommendation kring innehåll och funktion

En kommunal kallbadhusanläggning bör innehålla:

- Bastu, wc och separata omklädningsrum samt soldäck, gemensamhetsyta och brygga med stege.
- Omrörare för att möjliggöra vinterbad.

2025-11-18

- Möjlighet till kompletterande service som kiosk eller mindre servering bör utredas.

4.2. Rekommendation kring placering

Val av plats påverkar möjlig storlek och utformning. Utifrån utvärderingen bedöms Svartåns mynning, Lögarängen och Björnön som mest lämpliga platser för en kommunal anläggning. Dessa platser erbjuder god tillgänglighet, hög platsutvecklingspotential och närhet till många boende och besökare. De har dock en del utmaningar som behöver hanteras i fortsatt arbete där känsliga miljöer, gällande planförhållanden och olika typer av skydd samt vattenkvalitet behöver utredas noga. Notudden bedöms vara svår att genomföra på grund av tekniska och miljömässiga förutsättningar och rekommenderas därför inte.

Ett kallbadhus som riktar sig till många och som kan bidra till stadens attraktivitet bör lokaliseras centralt där många passerar naturligt. En enklare anläggning lämpar sig bättre i ett mer naturnära och lugnt läge.

4.3. Inriktningar

I arbetet med förstudien har sex möjliga inriktningar för hur Västerås stad kan utveckla kallbad. Inriktningarna kan kombineras eller genomföras i etapper och lämpar sig för olika platser, målgrupper och nivåer av kommunalt engagemang.

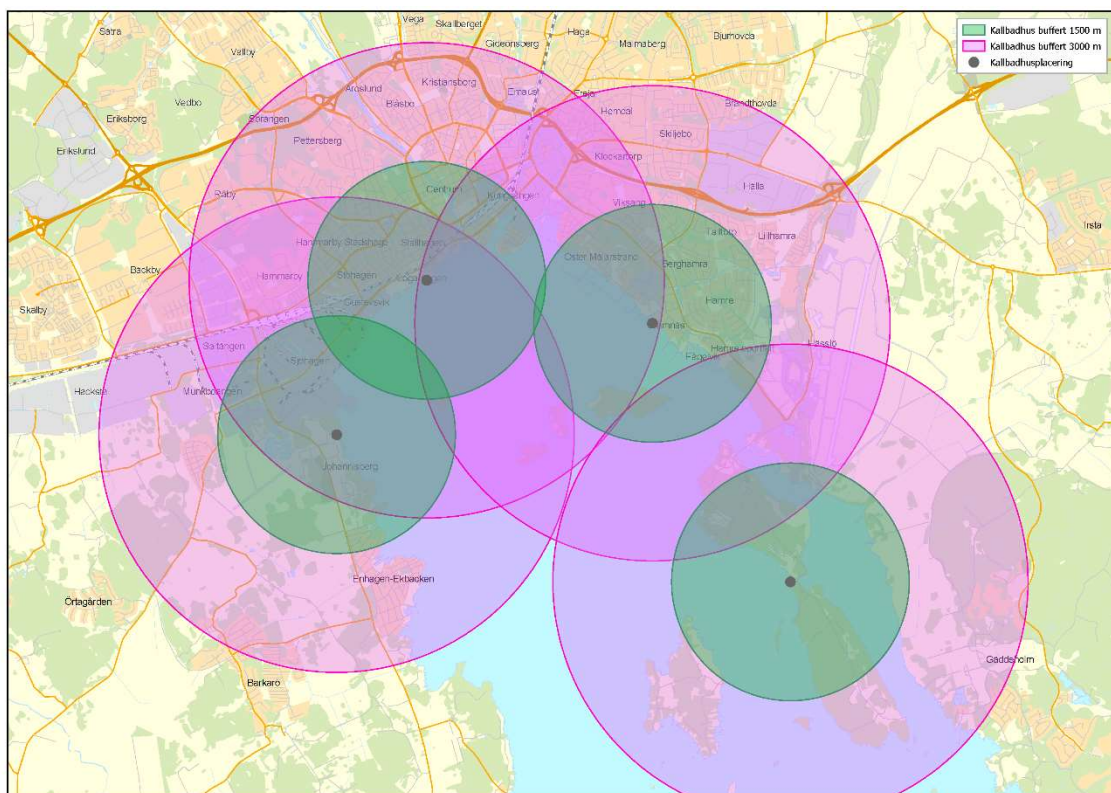
4.3.1. DET SMÅSKALIGA ALTERNATIVET FÖR VINTERBADARE

Det småskaliga alternativet vänder sig främst till erfarna kall- och vinterbadare som söker en naturnära och lugn plats. Anläggningen består av en brygga med steg, enklare omklädningsmöjligheter (vindskydd/bås), sittplatser och en anordning som håller vattnet isfritt vintertid. Det är en enkel och kostnadseffektiv lösning som kan etableras på flera platser och därmed öka tillgängligheten till kall- och vinterbad för många västeråsare.

Lämpliga platser är Björnöns camping, Framnäs, Johannisberg/Lövudden och Lögarängen där vissa funktioner redan finns och enbart behöver kompletteras. De fyra platserna skulle tillsammans kunna ge cirka 20 000 invånare tillgång till vinter- och kallbad inom 15 minuters gångavstånd och omkring 75 000 inom 15 minuters cykelavstånd. Lögarängen och Framnäs är de placeringar som når flest boende. Johannisberg/Lövudden och Björnön når tillsammans enbart ca 200 invånare inom dessa avstånd. Björnön är dock intressant utifrån att det är ett populär friluftsområde. Johannisberg/Lövudden kan vara intressant att utveckla när Barkarö växer.

Storlek: XS**Lämplig placering:** Lögarängen, Framnäs, Johannisberg/Lövudden, Björnöns camping**Investeringskostnad:** Låg**Lämpliga ägare:** Västerås stad och drift genom Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen**Lämpliga driftform:** Kommunalt drift**Ansvarig nämnd:** Nämnden för idrott, fritid och förebyggande

2025-11-18

Figur 8 Karta som visar hur stor räckvidd som fyra anläggningar av storleken XS skulle ha om de placeras vid Johannisberg/Lövudden, Lögarängen, Framnäs och Björnöns camping

2025-11-18

4.3.2. BASTUFLOTTAR FÖR BASTUFÖRENINGAR OCH EVENT

En bastuflotte är en bastu byggd på en flytande konstruktion som kan användas av föreningar, företag eller privatpersoner. De kan ligga förtöjda vid en brygga eller flyttas mellan olika platser. Denna inriktning passar särskilt för föreningar och kommersiella aktörer och kan nyttjas både för kallbad och för sociala evenemang. Den riktar sig därmed bland annat till de som vill testa på kall- eller vinterbad och de som vill hyra en bastu. Det är för stadens svårare att garantera en låg kostnad och tillgången för större del av befolkningen kan vara sämre än de kommunala anläggningarna.

Storlek: S
Lämplig placering: Johannisberg/Lövudden
Investeringskostnad: Låg (för staden)
Lämpliga ägare: Privat eller föreningsägt
Lämpliga driftform: Drift genom respektive aktör
Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

Stadens roll är främst att anvisa lämpliga platser för förtöjning som inte stör båttrafik eller hamnverksamhet. Förfrågningar har kommit in till kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen om att få hyra plats för bastufloTTar. Det har dock varit svårt att hitta platser som inte kommer i konflikt med båthamnar och båttrafik.

4.3.3. BASTU SOM KOMPLEMENT TILL BEFINTLIGA BAD

Denna inriktning innebär att en mindre bastu eller bastuvagn placeras vid befintliga badplatser eller simanläggningar. Det kan förlänga badsäsongen och skapa fler möjligheter till vinter- och kallbad. Modellen kan drivas av föreningar eller kommunen om kommunal drift och tillsyn redan finns. Även de enklare anläggningarna behöver dock anpassas till platsen, sett till stads- och landskapsbild, natur- och kulturvärden, samt en god helhetsverkan.

Storlek: S
Lämplig placering: Lögarängen
Investeringskostnad: <3 Mkr
Lämpliga ägare: Föreningar eller Västerås stad (intill en kommunal anläggning)
Lämpliga driftform: Drift genom respektive aktör
Ansvarig nämnd: Nämnden för idrott, fritid och förbyggande

Tänkbara lokaliseringar kan vara vid Lögarängsbadet liksom Löga strand. En föreningsdriven bastuvagn skulle även kunna placeras vid Löga strand.

2025-11-18

4.3.4. EN PUBLIK ANLÄGGNING FÖR KALLA BAD

En publik badanläggning för kalla bad året runt, behöver vara tillgänglig för en bred allmänhet och placeras centralt för att bidra till stadens identitet. Ett kallbadhus som riktar sig till många Västeråsare behöver vara lite större (medium) och kombinera kalla bad med sociala ytor, separata bastuavdelningar, duschar och omklädningsrum. En arkitekttävling kan säkerställa hög arkitektonisk kvalitet och skapa ett nytt landmärke och mötesplats för Västerås.

Den mest lämpliga platsen är Svartåns mynning, där ett kallbadhus tidigare funnits.

Platsen har potential att stärka stadens varumärke men också vissa utmaningar i form av vattenkvalitet och båttrafik.

Storlek: M

Lämplig placering: Svartåns mynning

Investeringskostnad: 50-100 Mkr

Lämpliga ägare: Kommunalt ägande

Lämpliga driftform: Kommunalt med möjlighet till extern drift genom avtal med entreprenör eller förening

Ansvarig nämnd: Nämnden för idrott, fritid och förbyggande samt fastighetsnämnden

4.3.5. FRILUFTSGÅRDEN FÖR VATTENANKNUTNA VERKSAMHETER

Vid Björnöbron och Framnäs finns redan flera vattenanknutna verksamheter som kanotförening, jollekappseglarna och sjöscouter. En gemensam friluftshubb för vattenanknutna verksamheter kan utvecklas med bastu, omklädningsrum och gemensamma utrymmen kan utvecklas vid Björnöbron. Det kan skapa en samlingsplats för föreningar och friluftsliv året runt kopplat till till exempel kallbad, kajak, skridsko och segling. Västerås ideella plogare, som ordnar skridskobanan på Västeråsfjärden, skulle också kunna utgå från denna plats.

Platsen behöver vissa åtgärder som muddring och nytt bottenmaterial för att passa bad. Vattenkvaliteten är dock relativt god jämfört med andra platser i lokaliseringsutredningen. Samtidigt som andra vattenaktiviteter kan skapa en mer livlig och aktiv miljö, föredrar vissa kallbadare en mer rofylld och fridfull atmosfär, vilket kan komma i konflikt med varandra. Detta är därför mer ett alternativ för en bredare allmänhet som vill utöva friluftsliv, än de som vill ha stilla stunder för kall- eller vinterbad.

Storlek: M

Lämplig placering: Björnöbron

Investeringskostnad: 50-100 Mkr

Lämpliga ägare: Kommunalt ägande

Lämpliga driftform: Kommunal drift alternativt genom samverkan med föreningar

Ansvarig nämnd: Fastighetsnämnden samt nämnden för idrott, fritid och förbyggande

2025-11-18

4.3.6. DESTINATION KALLBADHUS

Den största och mest exklusiva inriktningen är ett kallbadhus med konferens- och hotellverksamhet. Det är en kommersiell satsning, som kan locka många besökare även utanför kommunen, som lämpar sig för en privat aktör eller kommunalt bolag. En lämplig plats är Gäddeholms herrgård, där utvecklingen av området redan pågår och ett kallbadhus kan stärka destinationens profil.

Storlek: L**Lämplig placering:** Gäddeholm**Investeringskostnad:** >100 Mkr**Lämpliga ägare:** Privat eller kommersiellt ägande alternativt kommunalt bolag**Lämpliga driftform:** Privat drift**Ansvarigt bolag:** Västerås stads strategiska fastigheter

4.4. Nästa steg

Om kommunen beslutar att gå vidare med åtgärder för att öka möjligheterna till kallbad i Västerås behövs fördjupade utredningar göras på någon av de föreslagna platserna. Beroende på vilken målgrupp som staden vill rikta sig mot kan möjligheten till mindre anläggningar (XS) utredas antingen som ett första steg eller som ett komplement till ett större kallbadhus. Det kommer att ta längre tid att få till stånd ett kallbadhus som riktar sig till en bredare allmänhet och det kommer även att innebära en betydligt större investerings- och driftkostnad. Om kommunstyrelsen beslutar att ett kallbadhus ska uppföras behöver eventuella avgifter och intäkter klargöras genom marknadsundersökningar. Anläggningen bör också utformas så att den är öppen, inkluderande och attraktiv även för unga.

§ 169

Dnr TN 2022/00653-7.4.1

**Beslut - Återrapportering av uppdrag - Förstudie för ett kallbadhus
(Lokaliseringsutredning utmed Mälarens strand, funktion och innehåll,
ekonomiska förutsättningar)**

Beslut

1. Återrapporteringen av uppdraget godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Förslag till kommunfullmäktige

Återrapporten daterad den 18 november 2025 läggs till handlingarna och uppdraget avslutas.

Ärendebeskrivning

Tekniska nämnden fick 2022-09-01 §276 i uppdrag att i samarbete med nämnden för idrott, fritid och förebyggande, byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden samt miljö- och konsumentnämnden göra en förstudie för ett kallbadhus. Förstudie ska enligt uppdrag omfatta:

- Lokaliseringsutredning utmed Mälarens strand
- Förslag på kallbadhusets funktion och innehåll
- Ekonomiska förutsättningar för investerings- och driftkostnader.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har genomfört förstudien i samarbete med tjänstemän från de förvaltningar som jobbar under respektive nämnd som nämns i beslutet. Förstudien innehåller även en lokaliseringsutredning, förslag på kallbadhusets funktion och innehåll samt ekonomiska förutsättningar.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har till tekniska nämnden lämnat följande förslag till beslut:

1. Återrapporteringen av uppdraget godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Förslag till kommunfullmäktige

Återrapporten daterad den 18 november 2025 läggs till handlingarna och uppdraget avslutas.

Yrkanden

Ordföranden yrkar bifall till teknik- och fastighetsförvaltningens förslag till beslut.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Teknik- och fastighetsförvaltningen
Ingela Isaksson
Epost: ingela.isaksson@vasteras.se

Kopia till
Kommunstyrelsen

Tekniska nämnden

Tjänsteutlåtande - Återrapportering av uppdrag för förstudie för ett kallbadhus

Förslag till beslut

1. Återrapporteringen av uppdraget godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Förslag till kommunfullmäktige

Återrapporten daterad den 18 november 2025 läggs till handlingarna och uppdraget avslutas.

Ärendebeskrivning

Tekniska nämnden fick 2022-09-01 §276 i uppdrag att i samarbete med nämnden för idrott, fritid och förebyggande, byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden samt miljö- och konsumentnämnden göra en förstudie för ett kallbadhus. Förstudie ska enligt uppdrag omfatta:

- Lokaliseringsutredning utmed Mälarens strand
- Förslag på kallbadhusets funktion och innehåll
- Ekonomiska förutsättningar för investerings- och driftkostnader.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har genomfört förstudien i samarbete med tjänstemän från de förvaltningar som jobbar under respektive nämnd som nämns i beslutet. Förstudien innehåller även en lokaliseringsutredning, förslag på kallbadhusets funktion och innehåll samt ekonomiska förutsättningar.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har till tekniska nämnden lämnat följande förslag till beslut:

1. Återrapporteringen av uppdraget godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Förslag till kommunfullmäktige

Återrapporten daterad den 18 november 2025 läggs till handlingarna och uppdraget avslutas.

Beslutsmotivering

Förstudien utreder förutsättningarna för att uppföra ett kallbadhus i Västerås vid Mälarens strand. Förstudien definierar ett kallbadhus som en byggnad som möjliggör bad i icke-uppvärmt vatten och som t ex kan innehålla omklädning, dusch och bastu.

I en lokaliseringsutredning har tolv platser studerats, varav sju bedömts som mest intressanta: Johannisberg, Lögarängen, Svartåns mynning, Notudden, Framnäs,

Björnön och Gäddeholm. De mest lämpade platserna för ett kommunalt kallbadhus är Svartåns mynning och Björnöbron, men mindre anläggningar kan även etableras vid Johannisberg/Lövudden, Lögarängen, Framnäs och Björnön.

Fyra storlekar har definierats – XS, S, M och L – med varierande innehåll och bekvämlighet. Storlek XS och M bedöms mest aktuella för staden att äga och förvalta. Ett kallbadhus i mediumstorlek uppskattas kosta 50–100 miljoner kronor att bygga och ha en driftkostnad på över 6,5 miljoner kronor per år exklusive intäkter.

Förstudien beskriver sex möjliga inriktningar:

1. Det småskaliga alternativet för vinterbadare
2. Bastuflottar för bastuföreningar och event
3. Bastu som komplement till befintliga bad
4. En publik anläggning för kalla bad
5. Friluftsgården för vattenanknutna verksamheter
6. Destination kallbadhus

Av dessa bedöms 1, 4, 5 och 6 vara mest genomförbara för staden eller kommunala bolag. Ett beslut om genomförande kräver dock vidare utredningar och prövningar. Ett kallbadhus i mediumstorlek beräknas ta cirka fem år från beslut till färdigställande, medan småskaliga anläggningar (XS) kan genomföras på kortare sikt. Om ett kallbadhus ska byggas invid Mälaren behöver kommunfullmäktige fatta beslut om hur det ska inriktas utifrån storlek, målgrupp och val av plats. Förstudien behöver också vara ett underlag till uppdraget för att ta fram ett utvecklingsprogram för Västerås skärgård.

Juridisk bedömning

Nämnden är behörig att fatta godkänna förstudien i enlighet med nämndens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

De ekonomiska konsekvenserna för staden blir olika beroende på vilken typ av anläggning, ägandeskap och driftform som väljs. Ett kallbadhus i mediumstorlek uppskattas kosta 50–100 miljoner kronor att bygga och ha en driftkostnad på över 6,5 miljoner kronor per år exklusive intäkter. Ett kallbadhus i mediumstorlek beräknas ta cirka fem år från beslut till färdigställande, medan småskaliga anläggningar (XS) kan genomföras på kortare sikt. Det innebär att investeringskostnader uppstår när kallbadhuset börjar planeras och fram till att det är färdigställt medan driftkostnaderna inträder när anläggningen har tagits över av den förvaltning som ansvarar för att driva anläggningen.

Hållbarhets- och näringslivsbedömning

Ett kallbadhus bedöms bidra positivt till folkhälsa och välbefinnande genom att uppmuntra till fysisk aktivitet och social samvaro året runt. Den ekologiska påverkan kan variera och behöver beaktas vid val av plats, storlek på kallbadhus samt byggmetod.

Projektet kan även skapa viss lokal sysselsättning och stärka besöksnäringen genom ökat intresse för friluftsliv och rekreation i Västerås.

Bedömning av barnets bästa

När förstudien inleddes genomförde projektet en barnrättslig reflektion. Ett kallbadhus kan skapa möjligheter för barn att vistas nära vatten och bada tillsammans med familj och vänner. Det ger även möjlighet att delta i aktiviteter som främjar simkunnighet och hälsa. Tillgänglighet med gång, cykel och kollektivtrafik liksom säkerhet och avgiftsnivå blir avgörande för att ge alla barn jämlika förutsättningar att ta del av anläggningen. Projektet kan påverka barns lekmiljöer och trafiksäkerhet i anslutning till badet, vilket behöver beaktas i den fortsatta planeringen.

Henrik Bengtsson
Direktör

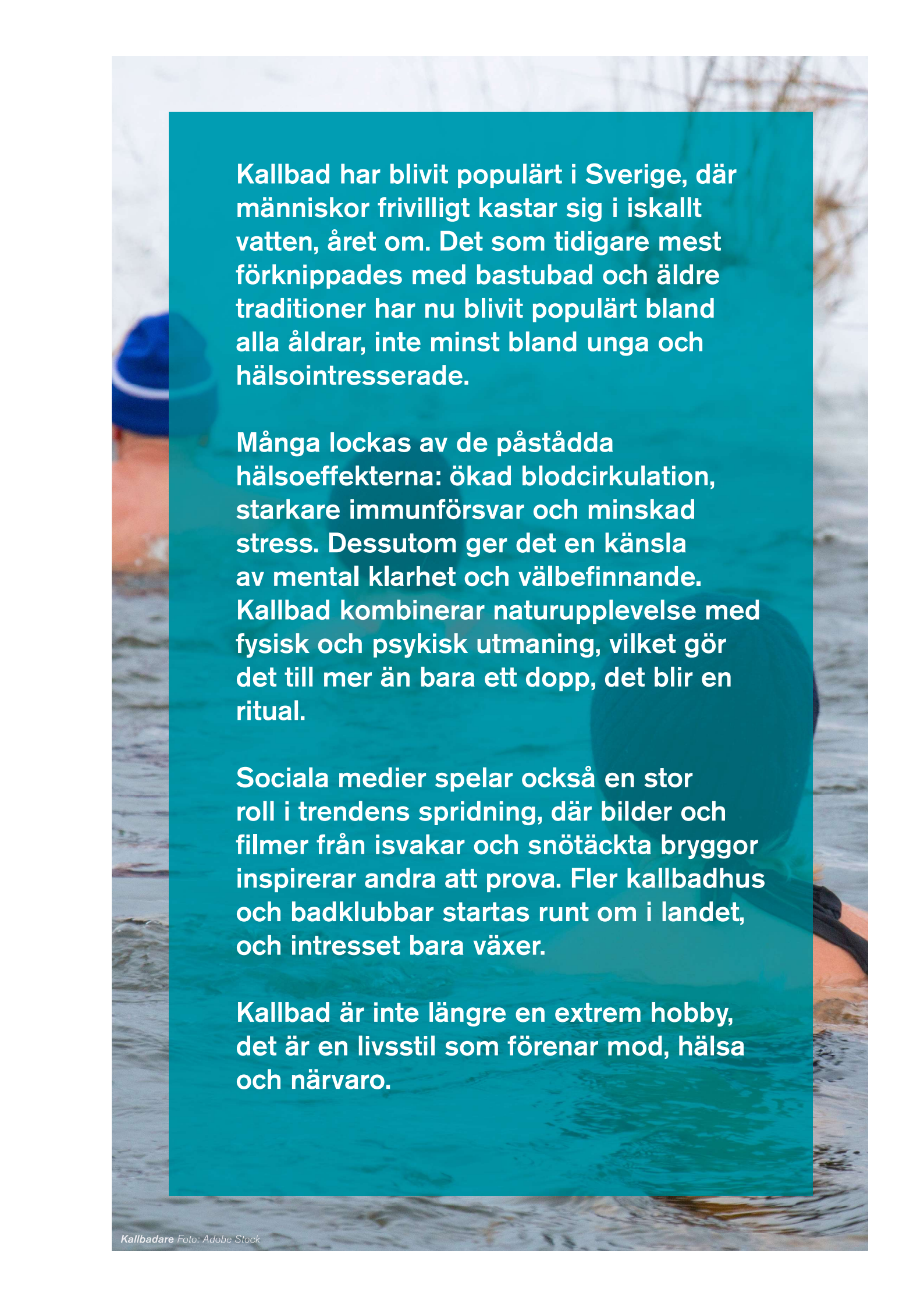
Krister Sikström
Tf enhetschef

Underlag till Förstudie Kallbadhus Västerås

Innehåll

1. INLEDNING	4
Utredningens omfattning	5
Uppdraget	6
Metod och genomförande	6
2. OMVÄRLDSSPANING	8
Innehåll och funktion	9
Small/Medium/Large	10
Ägandeform	14
Drift	15
Driftkostnads kalkyl	16
Pris- och besöksjämförelse	17
Kostnadseffektivitet	18
Tabell	20
Enkät	22
3. FÖRUTSÄTTNINGAR	24
Inventering	25
Analys	26
Fortsättning	26
Platsförslag	27
Kalkyluppskattning	38
4. SAMMANFATTNING	42
Avslutande analys	43
Slutsats	44
BILAGA:	
Omvärldsspaning	
Platsanalys	

The background image shows a group of people in cold water, likely participating in a cold water swim or ice bath. One person in the foreground is wearing a blue swim cap. The water is dark and choppy, and the background is slightly blurred, showing more people and some bare trees.

Kallbad har blivit populärt i Sverige, där människor frivilligt kastar sig i iskallt vatten, året om. Det som tidigare mest förknippades med bastubad och äldre traditioner har nu blivit populärt bland alla åldrar, inte minst bland unga och hälsointresserade.

Många lockas av de påstådda hälsoeffekterna: ökad blodcirkulation, starkare immunförsvar och minskad stress. Dessutom ger det en känsla av mental klarhet och välbefinnande. Kallbad kombinerar naturupplevelse med fysisk och psykisk utmaning, vilket gör det till mer än bara ett dopp, det blir en ritual.

Sociala medier spelar också en stor roll i trendens spridning, där bilder och filmer från isvakar och snötäckta bryggor inspirerar andra att prova. Fler kallbadhus och badklubbar startas runt om i landet, och intresset bara växer.

Kallbad är inte längre en extrem hobby, det är en livsstil som förenar mod, hälsa och närvaro.

1. Inledning

Badhus vid Ammersee, Tyskland Foto: Ingo Zimmermann

Utredningens omfattning

På uppdrag av Västerås Stad har White tagit fram en avgränsad utredning som ska fungera som underlag i det fortsatta arbetet med att utreda möjligheter för nya badanläggningar eller ett kallbadhus i staden. Uppdraget omfattar tre huvudsakliga delar: omvärldsbevakning, programskiss och ekonomiska bedömningar.

Inom omvärldsbevakningen har White undersökt olika typer av badanläggningar med fokus på varierande storlekar, driftformer och affärsmodeller. Arbetet har även omfattat frågor kring finansieringslösningar, kostnader

för nyttjande/inträde samt placering, både på land och i vatten.

Programskissen innefattar en programutredning för badanläggningar i tre storlekar (S, M, L), där möjligheten att etablera dessa på sju olika platser inom kommunen har analyserats. Fokus har legat på att bedöma vilken storlek som är möjlig på respektive plats, samt om placering är genomförbar både på land och i vatten. Gestaltungsfrågor och lokaliseringsutredning ingår inte i detta uppdrag.

Slutligen har White genomfört ekonomiska bedömningar med fokus på grova uppskattningar av investeringskostnader för anläggningar i storlek S, M och L. Dessa kostnader har analyserats i relation till de olika platserna. Uppdraget inkluderar även en bedömning av lämpliga driftformer för respektive plats.

Att bygga ett kallbadhus innebär inte bara att uppföra en byggnad, det är ett tillskott till det offentliga rummet som påverkar stadsbild, miljö, tillgänglighet och folkhälsa.

Uppdraget

Syftet med detta underlag är att utreda möjligheterna att etablera ett kallbadhus längs Mälarens strand i Västerås. Utredningen ska identifiera potentiellt lämpliga platser samt presentera en långsiktigt hållbar lösning för både genomförande och framtida drift.

Målet är att skapa ett välgrundat och stabilt beslutsunderlag som ger en tydlig bild av vad ett kallbadhus skulle innebära ur såväl praktiska som ekonomiska och organisatoriska perspektiv. Underlaget ska också klargöra huruvida ett kallbadhus är genomförbart, hållbart och efterfrågat, samt utgöra ett underlag för att möjliggöra nästa steg i processen, vilket inkluderar projektering, finansiering och en eventuell byggnation.

Metod och genomförande

För att ta fram ett välgrundat och heltäckande beslutsunderlag har underlaget byggt på flera parallella analys- och utredningsdelar. Arbetet utgår både från lokala förutsättningar och lärdomar från liknande projekt i Sverige och Norden.

Omvärldsanalys

Studier har gjorts av olika kallbadhus i svenska och nordiska städer, t.ex. Malmö, Helsingborg, Göteborg och Stockholm.

Våra fokusområden är:

- Val av plats och anläggningens innehåll
- Entreprenad- och finansieringsformer
- Driftlösningar och organisation
- Resultatet ger viktiga jämförelsepunkter för Västerås.

Platsstudier

Flera möjliga lokaliseringar i och kring Västerås har identifierats.

Utvärdering sker utifrån:

- Tillgänglighet
- Miljöpåverkan
- Tekniska förutsättningar
- Infrastruktur
- Upplevelsevärden

Vår underlag bygger på fysisk platsbesök, kartmaterial och dialog med berörda aktörer.

Ägande- och driftformer

Analys av olika organisationsformer:

- Kommunal förvaltning
- Kommunalt bolag
- Ideell förening
- Privat aktör

Varje modell bedöms utifrån investeringskostnad, byggtid och medborgarinflytande.

Besökarperspektiv

Analys av målgrupp, besöksflöden och säsongsvariation.

Både nationella exempel och lokala data används som underlag.

Kallbadhus Bornholm Foto: Adobe Stock

Kallbadhus vid Kaiserstrand i Lochau, vid Bodensjön i Österrike Foto: Adobe Stock

2. Omvärldsspaning

Innehåll och funktion

Ett kallbadhus kan utformas på en mängd olika sätt, beroende på syfte, målgrupp, finansiering och platsens förutsättningar. Spannet mellan det mest grundläggande och det mest avancerade är stort, och det finns många exempel på olika nivåer av faciliteter i Sverige och andra nordiska länder.

Enkel anläggning

I sin enklaste form kan ett kallbadhus bestå av en bastuvagn placerad vid vattnet, med ett omklädningsbås och en enkel brygga för att bada. Denna typ av lösning är ofta förverkligad av ideella föreningar eller eldsjälar, ibland med hjälp av crowdfunding eller andra former av lokal finansiering. Bastun kan vara vedeldad och anläggningen sakna el eller rinnande vatten. Trots det erbjuder den often värdefull plats för gemenskap, hälsa och friluftsliv. Dessa småskaliga kallbadhus kräver begränsade resurser och är ofta mycket uppskattade av lokalsamhället, det finns bra exemplar som en kallbadhusvagn i Umeå som finansieras av allmänheten och ett stadigt växande bastukultur i Oslo som består nu ut 24 olika, ofta hembyggda, bastur.

Bekvämt och lättillgängligt kallbadhus

Ett steg upp i standard innebär att kallbadhuset har permanenta byggnader med bastu, dusch, toalett, omklädningsrum och någon form av lounge- eller viloyta. Här finns ofta el och vatten indraget, och anläggningen kan vara öppen året runt med eventuell viss personal närvarande. Denna nivå av kallbadhus riktar sig ofta till en bred allmänhet och kan drivas av kommunen, en förening eller ett bolag. I vissa fall finns även en liten servering eller ett kafé kopplat till anläggningen. Gamla anläggningar som i Lysekil, Strömstad, Varberg och Ribersborg blir kompletterad i Ulricehamn, Karlshamn och Landskrona med de här type av kallbadhus.

Kommersiellt kallbadhus

De större och mer utvecklade kallbadhusen kan ha en tydlig kommersiell inriktning och inkludera spa-faciliteter, flera bastutyper (t.ex. torrbastu, ångbastu), massage- och behandlingsrum, varma bad eller bassänger samt inomhusavdelningar för vila och socialt umgänge. Dessa anläggningar riktar sig ofta både till lokalbefolkning och besökare, och erbjuder en helhetsupplevelse kring hälsa och återhämtning.

I den mest exklusiva änden av skalan finns kallbadhus som är integrerade i hotell- eller konferensanläggningar. Här kombineras bad- och bastuupplevelsen med boende, restaurang, mötesrum och ibland träningsanläggningar. Denna typ av kallbadhus utgör ofta en del av destinationsturism och attraherar både privata gäster och företag. De kan vara öppna för allmänheten men erbjuder ofta extra bekvämligheter för betalande gäster. Nynäs Havsbad är en klassisk resmål över 100 år och Arctic Bath i Harads är en modern destination för lyxbadande.

Small/Medium/Large

I det här projektet har vi valt studera och definiera tre olika typer av anläggningar - small, medium, large.

Small utgör den mest grundläggande formen av kallbadhusanläggning. Denna typ omfattar enbart en bastu, med tillhörande omklädningsrum med dusch och toalett. Fokus ligger här på den enkla bastuupplevelsen med direkt tillgång till vatten via brygga eller trappa. Anläggningen kräver minimal infrastruktur och kan exempelvis vara obemannad eller drivas av en ideell förening. Exempel som bastuvagn i Umeå och Bastun i Jubileumsparken i Göteborg är 13 och 25 kvm stor. De har en kapacitet av 10 och 25 besökare. Här finns inga omklädningsrum i samma byggnad. Se för mer information om dessa i bilagan 'Omvärdsspaning'.

Medium innebär en mer utvecklad anläggning med större utrymmen och fler funktioner. Här ingår vanligtvis två bastur uppdelat efter kön samt omklädningsrum, duschar och relaxutrymmen. Ett mindre café eller lounge kan också ingå, vilket bidrar till ökad tillgänglighet och socialt värde. Denna typ kräver viss bemanning och en enklare driftorganisation. Den här storleken av kallbadhus är mest vanlig i Sverige. De har olika storlekar, mellan 200 och 850kvm. Kapaciteten av basturna ligger rund 16 till 30 personer.

Large är den mest omfattande typen och fungerar ofta som en regional destination. Förutom flera bastur och fullständiga hygienutrymmen kan anläggningen innehålla restaurang, bar, hotellverksamhet och/eller konferens- och kongressfaciliteter. Det kräver avancerad teknisk infrastruktur, en utvecklad affärsmodell och en professionell driftorganisation. Denna typ av anläggning har potential att bidra till både turism, näringsliv och lokal identitet. Anläggningar i large har ofta en stor bruttoarea mellan 1000 och 2000 kvm. De förekommer även mindre anläggningar i segmentet som i stället är mer exklusiva och lyxiga. Antal bastuplatser i de större anläggningarna är rund 40 platser.

Denna tredelning utgör en viktig utgångspunkt för att analysera vilka typer av anläggningar som är möjliga och relevanta på de olika platser som studerats.

1. *Bastun i Jubileumspark Göteborg* foto: Adobe Stock
2. *Kallbadhus, Karlshamn* foto: White Arkitekter
3. *Kallis, Helsingborg* foto: Horisont Arkitekter

Small

1. **Umeå Kallbad** foto: Umeå Kallbad

2. **Badhus Amsterdam** foto: deceuve.nl

3. **Bastun i Jubileumspark Göteborg** foto: Adobe Stock

4. **Bademaschinen, Oslo** foto: ACT! Studio

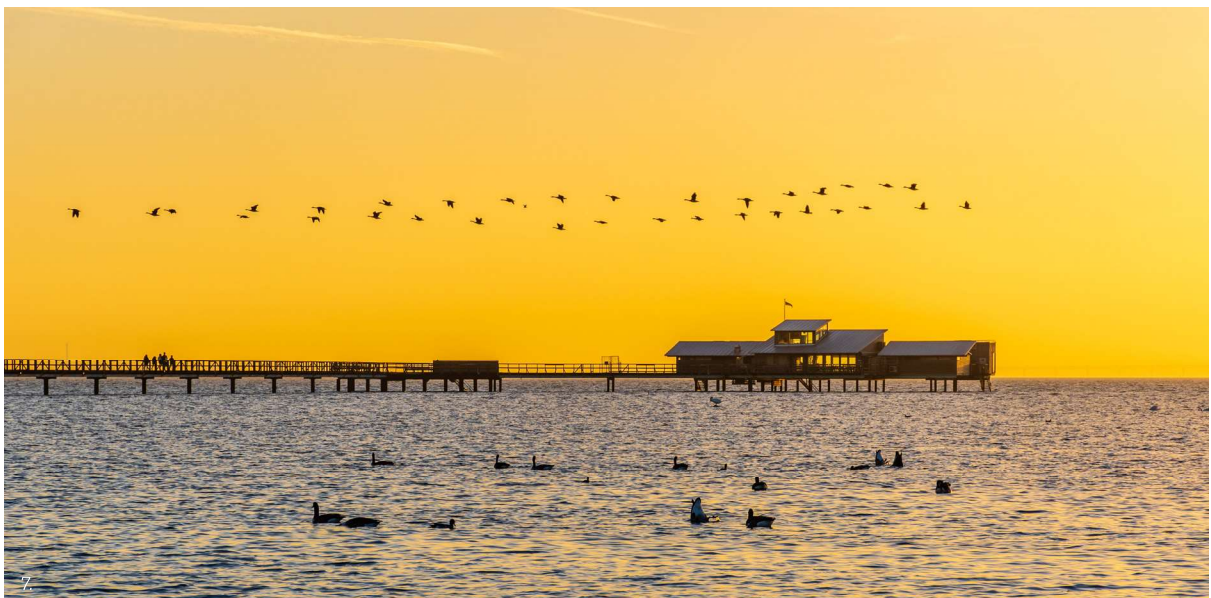
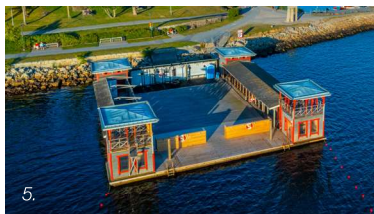
5. **Trosten, Oslo** foto: Einar Aslaksen

6. **Big Branzino, Stockholm** foto: Filip Gränström, Creativeflipp

7. **Soria Moria Sauna, Dalen, Norge** foto: Dag Jenssen

2. OMVÄRLDSSPANING

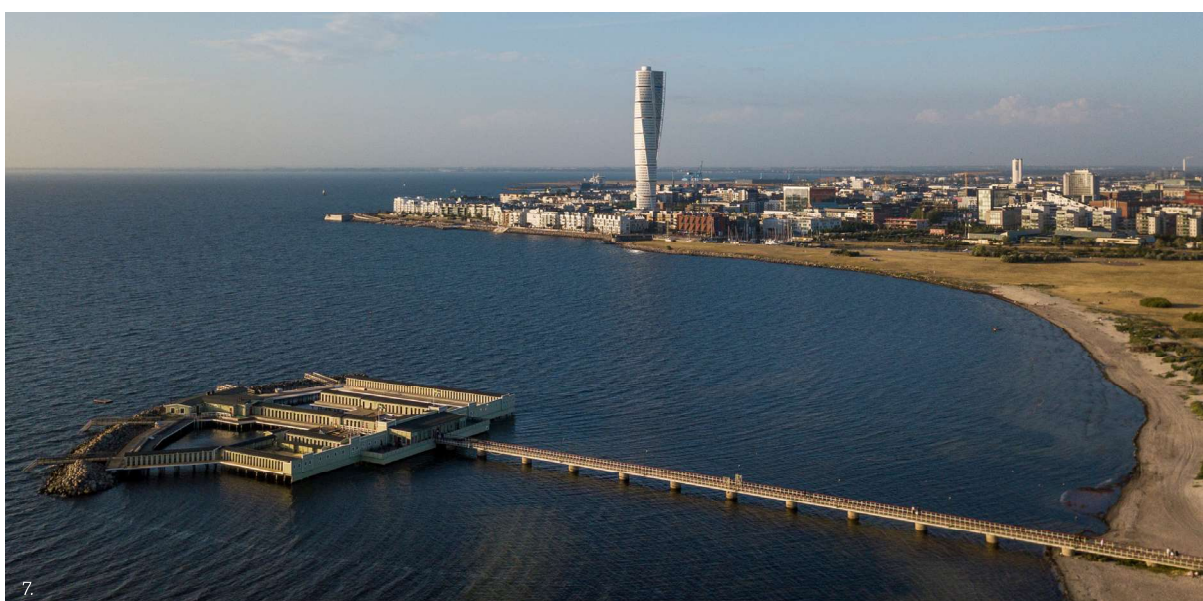
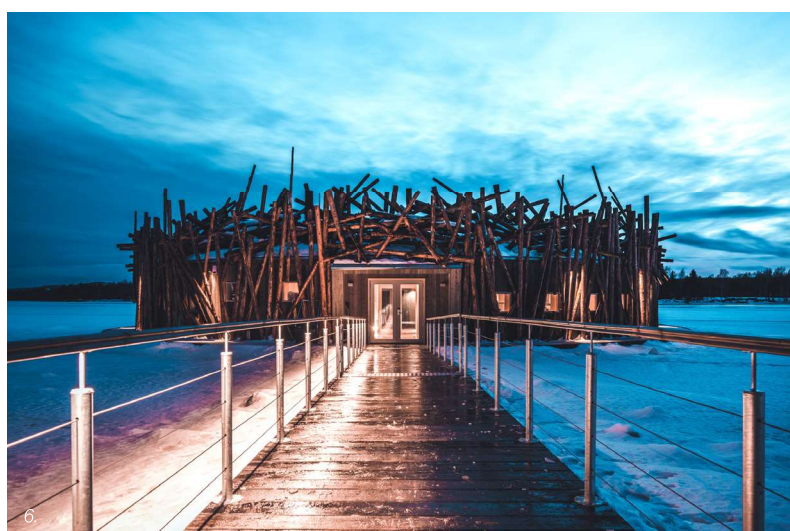
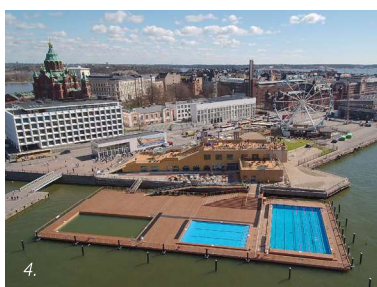
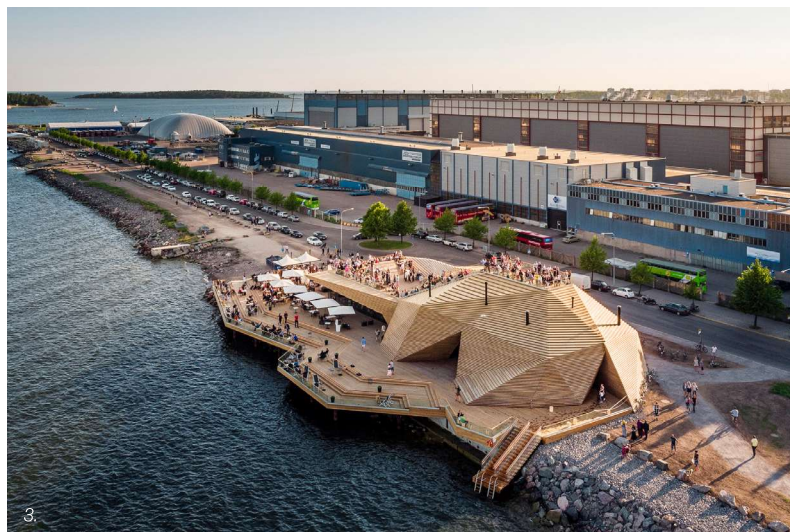
Medium

1. **Friluftsbad, Saltsjöbaden** foto: Holger Ellgaard
2. **Kallbadhus Ulricehamn** foto: byggarvid.se
3. **Kallbadhus Lysekil** foto: Adobe Stock
4. **Kallbadhus Landskrona** foto: Oskar Fäldt

5. **Kallbadhus Strömstad** foto: Adobe Stock
6. **Båstad Kallbadhus** foto: Adobe Stock
7. **Bjerreds Saltsjöbad** foto: Adobe Stock

Large

1. **Saunaravintola Kiulu Wellness, Etseri, Finland** foto: Marc Goodwin
 2. **Nynäs Havsbad, Nynäshamn** foto: Adobe Stock
 3. **Löyly, Helsingfors, Finland** foto: Kuvio.com
 4. **Allas Sea Pool, Helsingfors, Finland** foto: Climecon

5. **Holiday Resort Kuopion Saana, Kuopio, Finland** foto: Tahko Markkinointi
 6. **Arctic Bath Hotel, Harads** foto: Arctic Bath Hotel
 7. **Ribersborg, Malmö** foto: Adobe Stock

Ägandeform

Ägandeformen för ett kallbadhus har stor betydelse för hur anläggningen planeras, byggs, finansieras och drivs över tid. Det finns flera olika modeller som är möjliga, och varje alternativ har sina styrkor, svagheter och krav på organisation, resurser och långsiktigt engagemang. De vanligaste ägandeformerna är ideell förening, kommunal förvaltning eller bolag, samt privat ägande, ofta i form av företag eller hotellverksamhet.

Föreningsägt

En ideell förening kan vara en stark drivkraft bakom etableringen av ett kallbadhus, särskilt när det sker på initiativ av engagerade medborgare. Denna modell bygger ofta på frivillig arbetskraft och medlemsengagemang. Finansieringen kan ske genom medlemsavgifter, bidrag, sponsring och ibland crowdfunding. Ägandeskapet vilar då hos föreningen, som ansvarar för byggnation, drift och underhåll. Fördelen är en stark lokal förankring och möjligheten att anpassa verksamheten till medlemmarnas önskemål.

Nackdelen kan vara begränsade resurser, både ekonomiskt och organisatoriskt, vilket kan påverka långsiktig hållbarhet och möjlighet till större investeringar.

Kommunalt ägt

Ett alternativ är att kommunen äger kallbadhuset, antingen direkt via kommunal förvaltning eller genom ett kommunalt bolag. Detta ger stabilitet, långsiktig planeringsförmåga och ofta goda möjligheter till samordning med annan offentlig service och stadsutveckling. Kommunalt ägda anläggningar kan dessutom säkerställa att kallbadhuset är tillgängligt för hela befolkningen och att avgifter hålls på en rimlig nivå. Nackdelen kan vara en längre beslutsväg och större administrativa krav, samt att verksamheten ibland riskerar att prioriteras ned i konkurrens med andra kommunala behov.

Privat ägande

Ett tredje alternativ är privat ägande, där en företagare, fastighetsutvecklare eller hotellkedja investerar i kallbadhuset som en del av en kommersiell satsning. Det kan

exempelvis ske i kombination med ett spa, hotell eller restaurang. Fördelen här är ofta snabbare beslutsvägar, större investeringsförmåga och möjlighet till en hög servicenivå. Utmaningen ligger i att tillgängligheten kan bli begränsad för allmänheten, särskilt om verksamheten främst riktar sig till betalande gäster eller konferenskunder. Det krävs också tydliga avtal om långsiktigt underhåll och tillgång.

Valet av ägandeform bör baseras på syftet med kallbadhuset, målgruppen, platsens karaktär och vilka resurser som finns tillgängliga. I vissa fall kan en hybridmodell vara aktuell, där t.ex. kommunen äger anläggningen men driften sköts av en förening eller ett privat bolag genom avtal eller upphandling, som Ribersborg i Malmö, Kallbadhuset i Varberg, Lysekils Kallbadhus eller Inre hamnens bastu i Norrköping. I tabellen på sidan 19 finns en sammanställning.

Drift

Driftformen för ett kallbadhus är en central fråga som påverkar både den dagliga verksamheten och den långsiktiga hållbarheten. Oavsett vem som äger anläggningen; kommunen, ett privat företag eller en ideell förening, måste någon ansvara för att kallbadhuset hålls öppet, säkert, rent och funktionellt. Det finns flera möjliga driftformer, och valet beror på syfte, ekonomiska förutsättningar och hur man vill att kallbadhuset ska fungera i relation till sina användare.

Kommunal drift

Ett alternativ är att driften sker i kommunal regi, antingen genom en förvaltning eller ett kommunalt bolag. I detta fall ansvarar kommunen för hela den dagliga driften: bemanning, underhåll, bokningssystem, öppettider, prissättning och marknadsföring. Fördelen med denna modell är att den ger god kontroll, möjlighet till bred tillgänglighet och kan samordnas med annan kommunal verksamhet inom exempelvis fritid, hälsa eller turism. Det innebär också ofta stabilitet i finansiering. Nackdelen kan vara begränsad flexibilitet, högre driftskostnader samt att kallbadhuset riskerar att bli beroende av politiska prioriteringar och budgetbeslut.

Föreningsdrivet

En annan modell är att driften sköts av en ideell förening. Detta är vanligt för mindre och medelstora kallbadhus där det finns ett starkt lokalt engagemang. Föreningen tar då ansvar för den löpande verksamheten, ofta genom frivilliga insatser kombinerat med eventuella deltidsanställda. Finansieringen bygger på medlemsavgifter, biljettintäkter, bidrag och ibland sponsring. Fördelen är låg kostnadsnivå, lokal förankring och stor möjlighet till att anpassa verksamheten efter användarnas behov. Utmaningen ligger i att säkerställa kontinuitet, kompetens och att undvika att för mycket vilar på några få personers insatser.

Privat drift

Ett tredje alternativ är att driften upphandlas eller överläts till en privat aktör. Det kan röra sig om ett företag som driver kallbadhuset i egen regi, med vinstintresse, eller genom avtal med kommunen. Denna modell är vanlig vid större eller mer kommersiellt inriktade anläggningar, exempelvis när kallbadhuset ingår i ett hotell- eller spakomplex. Fördelen är ofta hög servicenivå, professionell drift och investeringsvilja. Samtidigt måste man säkerställa att tillgängligheten för allmänheten bevaras och att verksamheten uppfyller kommunens mål kring hälsa, inkludering och hållbarhet.

I vissa fall används en kombination av dessa modeller, exempelvis att en förening driver anläggningen medan kommunen står för visst driftstöd eller underhåll. Valet av driftform bör utgå från platsens unika förutsättningar, långsiktiga mål och vilken roll kallbadhuset ska spela i det lokala samhället.

Kallbadhus i Karlshamn Foto: White Arkitekter

Driftkostnaderskalkyl

För att ge en mer specifik uppskattning för ett kallbadhus i Västerås behöver vi ta hänsyn till ett par lokala faktorer, som hyresnivåer, driftkostnader i staden, samt lokalbefolkningens köpkraft och intresse för kallbadhus. Vi har gjort en uppskattning baserat på allmänna kostnader och intäktsnivåer i Västerås.

Intäkter:

1. Entréavgifter:

Antal besökare per månad: Västerås har en befolkning på omkring 160 000 människor, och ett kallbadhus kan locka både lokalbefolkning och turister, särskilt under sommarhalvåret.

- o Antal besökare per månad (uppskattning): **500 besökare/månad.**
- o **Pris per besök:** Eftersom det är ett kallbadhus med bastu och duschar, kan entréavgiften vara något högre än för ett vanligt badhus, kanske **100 kr per besök.**

Intäkter från entréavgifter:

- o 500 besökare × 100 kr × 12 = **600 000 kr per år.**

2. Medlemsavgifter:

Om det finns ett medlemskap som ger rabatterade priser eller fördelar, kan det vara attraktivt för regelbundna besökare.

- o Antal medlemmar (uppskattning): **400 medlemmar.**
- o Medlemsavgift per år: **1500**

Intäkter från medlemskap:

- o 400 medlemmar × 1500 kr = **600 000 kr per år.**

3. Caféintäkter:

Ett café som serverar enkel mat, dryck och eventuellt lokalproducerade produkter kan vara en viktig intäktskälla.

- o Genomsnittligt belopp per besökare: **50 kr.**
- o Antal besökare: **500 besökare + 400 medlemmar/månad.**

Intäkter från café:

- o 900 besökare × 50 kr × 12 = **540 000 kr per år.**

4. Lokala samarbeten eller sponsring:

Eventuella sponsorer från lokala företag eller samarbeten med Västerås stad kan ge ytterligare intäkter.

- o Estimerad intäkt från sponsring: **60 000–120 000 kr per år.**

Totala intäkter per år (uppskattning):

- Entréavgifter: **600 000 kr**
- Medlemsavgifter: **600 000 kr**
- Café: **540 000 kr**
- Sponsring/Övrigt: **60 000–120 000 kr**

Totala intäkter: 1 800 000 – 1 860 000 kr per år.

Driftkostnader:

1. Personalkostnader:

Om anläggningen är öppen dagligen och kräver bemanning, behövs personal för reception, städning och café.

- o **1 person i receptionen och städning** samt **1 caféanställd.**
- o **Genomsnittlig månadslön per anställd:** ca **25 000 kr.**
- o **Totalt för personal:** 2 anställda × 25 000 kr × 12 = **600 000 kr/år.**
- o **Arbetsgivaravgift:** = **200 000 kr/år.**

2. El, vatten och uppvärmning:

Kallbadhus med bastu och duschar kan ha relativt höga kostnader för el, uppvärmning och vatten.

- o Elkostnader (uppvärmning av bastu, duschar, belysning etc.): **200 000–250 000 kr/år.**
- o Vattenkostnader: **60 000 kr/år.**
- o Uppvärmning (om fjärrvärme eller värmepump används): **96 000–120 000 kr/år.**

Totalt för el, vatten och uppvärmning: 356 000–430 000 kr/år.

3. Underhåll och städning:

Regelbundet underhåll av byggnaden samt städning av gemensamma utrymmen.

- o Städning: **60 000 kr/år.**
- o Underhåll (reparationer, material): **36 000 kr/år.**

Totalt för städning och underhåll: 96 000 kr/år.

4. Försäkringar:

Ansvarsförsäkring och försäkring för byggnaden.

Kostnad: 30 000–36 000 kr/år.

5. Marknadsföring och PR:

Kostnader för annonsering, sociala medier, och eventuella lokala PR-kampanjer.

Kostnad: 36 000–60 000 kr/år.

6. Övriga driftkostnader:

Eventuella administrativa kostnader, programvara, avgifter till kommunen eller liknande.

Kostnad: 24 000–36 000 kr/år.

Totala driftkostnader per år (uppskattning):

- Personalkostnader: **800 000 kr**
- El, vatten och uppvärmning: **356 000–430 000 kr**
- Underhåll och städning: **96 000 kr**
- Försäkringar: **30 000–36 000 kr**
- Marknadsföring: **36 000–60 000 kr**
- Övriga kostnader: **24 000–36 000 kr**

Totala driftkostnader: 1 342 000 – 1 558 000 kr per år.

Resultat (Intäkter - Kostnader) | 342 000–518 000 kr/år

Slutsats:

Det ser ut som att ett kallbadhus i Västerås kan ha ett positivt resultat med intäkter på mellan

1,80–1,86Mkr per år och driftkostnader på **1,34 och 1,46Mkr**. Detta ger ett uppskattat överskott på mellan **342 000–518 000 kr/år**, vilket är ett bra resultat för en ideell eller kommunal anläggning.

Pris- och besöksjämförelse mellan föreningsdrivna, kommunala och privata anläggningar

Vi har jämfört tio föreningsdrivna anläggningar, tolv kommunala samt tio privata anläggningar. Resultatet visar tydliga skillnader i både prisnivåer och antal besökare, vilket i sin tur kan kopplas till typ av driftform och tillgång till faciliteter.

Prisskillnader

Medelpriset för föreningsdrivna anläggningar ligger på 119 kronor, med variation mellan 85 och 207 kronor. Kommunala anläggningar är billigast med ett medelpris på 77 kronor, där priset varierar mellan 60 och 85 kronor. Vissa kommuner, som Göteborg, erbjuder till och med avgiftsfritt inträde. De privata anläggningarna har det högsta medelpriset på 182 kronor, med priser mellan 90 och 290 kronor.

Besöksantal

Besökarantalet varierar också kraftigt. Föreningsdrivna anläggningar har mellan 8 000 och 240 000 besökare per år. Kommunala anläggningar lockar mellan 7 100 och 100 000 besökare årligen. Privata anläggningar visar störst variation med mellan 4 000 och hela 750 000 besökare per år.

Faciliteter och omfattning

Privata anläggningar erbjuder ofta fler faciliteter, och drivs ibland i kombination med hotellverksamhet, vilket kan bidra till både högre priser och fler besökare. De kommunala anläggningarna är generellt enklare men tillgängligare för allmänheten, ofta till låg eller ingen kostnad. Föreningsdrivna anläggningar ligger prismässigt mitt emellan och har relativt höga besökssiffror i vissa fall, vilket kan tyda på stark lokal förankring och ideellt engagemang.

Slutsats

Det finns ett tydligt samband mellan pris, utbud och typ av verksamhet. Kommunala anläggningar är generellt billigast och ofta tillgängliga för alla, medan privata erbjuder störst kapacitet och mest varierade tjänster, till ett högre pris. Föreningsdrivna alternativ utgör en mellanväg och verkar särskilt viktiga i lokalsamhället. Valet av driftform påverkar alltså både tillgänglighet, besöksmängd och ekonomiska förutsättningar.

Kallbadhus i Varberg Foto: Adobe Stock

Kostnadseffektivitet påverkan av storlek och byggplats

En jämförelse av flera kallbadhusprojekt i Norden visar tydliga mönster när det gäller kostnadseffektivitet i relation till både projektets storlek och dess placering på land eller på vatten. Generellt tenderar större projekt att vara mer kostnadseffektiva per kvadratmeter, men även valet av byggplats spelar en avgörande roll.

Större projekt ger lägre kvadratmeterkostnad

Exempelvis har Allas Sea Pool i Finland (1 800 kvm) en relativt låg kostnad på 66 061 kr/kvm, trots sin höga totalkostnad. Mindre anläggningar, som Isfuglen i Danmark (110 kvm, 91 818 kr/kvm) och Kallbadhuset i Landskrona (244 kvm, 110 656 kr/kvm), hamnar betydligt högre per kvadratmeter. Detta kan förklaras av att fasta kostnader, såsom projektering, grundläggning och logistik, fördelas över en större yta i större projekt. Dessutom kan inköp och arbetskraft planeras och optimeras mer effektivt.

Byggnation av samma byggnad på land upp till 10% billigare än på vatten

När det gäller byggplats visar jämförelsen att samma byggnad kan vara upp till 10% billigare att uppföra på land jämfört med på vatten. Det finns flera orsaker till detta:

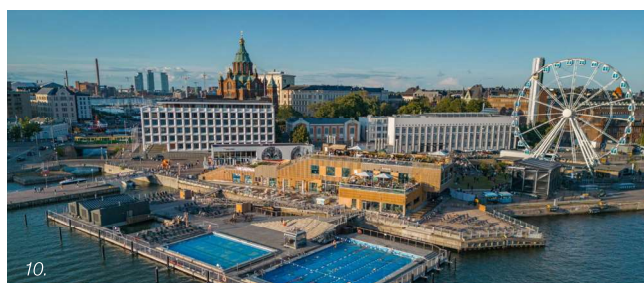
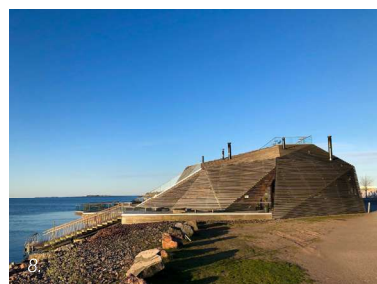
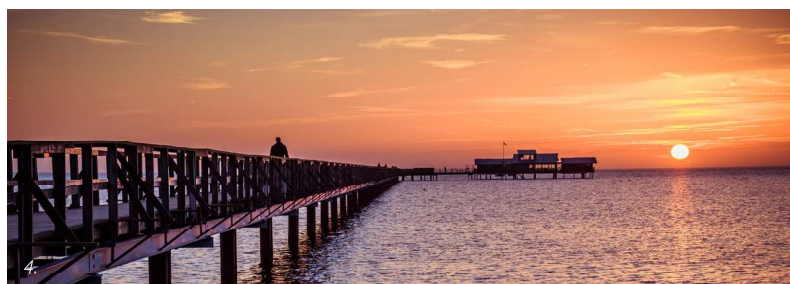
1. Grundläggning och pålning är billigare och enklare på land, där förutsättningarna är mer stabila och tekniken mer standardiserad.
2. Byggarbetsplatsen är mer tillgänglig, vilket förenklar logistik och minskar behovet av specialtransporter och tillfälliga installationer.
3. Byggnaden utsätts i mindre grad för väder och naturkrafter, som isrörelser och vattennivåförändringar, vilket både förenklar konstruktionen och minskar slitage.

Utöver detta blir även det långsiktiga underhållet billigare, både i frekvens och i svårighet. På land är det enklare att utföra inspektioner, reparationer och uppgraderingar, vilket håller livscykelkostnaderna nere över tid.

Sammanfattning

Sammantaget visar analysen att stora projekt har tydliga fördelar i form av lägre kostnad per kvadratmeter. Dessutom visar jämförelsen att samma byggnad placerad på land kan bli cirka 10% billigare än på vatten, tack vare kostnadseffektivare grundläggning, bättre arbetsförutsättningar och lägre exponering för yttre påfrestningar. Detta bör tas i beaktande vid val av plats och budgetering i tidiga projektskeden.

	Plats	kvm	kostnad		Beräkning enl SCB		
M	Kallbadhuset Karlshamn	200 kvm	8 Mkr	i 2015 →	10,7 Mkr i 2025	53500 kr/kvm	nybyggnation på vatten
	Isfuglen Winter Bathing House (DK)	110 kvm	8,1 Mkr	i 2020 →	10,1 Mkr i 2025	91818 kr/kvm	nybyggnation på land
	Kallbadhus Landskrona	244 kvm	27 Mkr	i 2025		110656 kr/kvm	nybyggnation på vatten (300m bryggan kostade 10 Mkr, inte med i kostnaden här)
L	Saltsjöbadens friluftsbad	850 kvm	4,1 Mkr	i 2006 →	6,04 Mkr i 2025	7106 kr/kvm	renovering
	Bjerreds Saltsjöbad	200 kvm	5 Mkr	i 2004 →	7,5 Mkr i 2025	37500 kr/kvm	nybyggnation på vatten
	Ulricehamns Kallbadhus	434 kvm	13 Mkr	i 2008 →	18,13 Mkr i 2025	41774 kr/kvm	nybyggnation på vatten
	Fåborg Havnebad (DK)	2100 kvm	28,95 Mkr	i 2015 →	38,71 Mkr i 2025	18433 kr/kvm	nybyggnation på vatten, mesta del av yta är brygga
	Det Blå Rum (DK)	550 kvm	24,45 Mkr	i 2021 →	29,85 Mkr i 2025	54273 kr/kvm	nybyggnation på land
	Kallbadhuset Båstad	200 kvm	8 Mkr	i 2009 →	11,19 Mkr i 2025	55950 kr/kvm	nybyggnation på vatten
	Löyly (FIN)	1071 kvm	56,7 Mkr	i 2016 →	79,27 Mkr i 2025	74015 kr/kvm	nybyggnation på land
	Allas Sea Pool (FIN)	1800 kvm	85,05 Mkr	i 2016 →	118,91 Mkr i 2025	66061 kr/kvm	nybyggnation på land
	Saana Sauna & Spa (FIN)	1000 kvm	41,2 Mkr	i 2019 →	51,63 Mkr i 2025	51630 kr/kvm	nybyggnation på land

1. **Kallbadhus Karlshamn** foto: White arkitekter
2. **Kallbadhus Landskrona** foto: Emil Langvad
3. **Isfuglen Winter Bathing House** foto: Helene Høyer Mikkelsen
4. **Bjerreds Saltsjöbad** foto: Adobe Stock
5. **Kallbadhus Ulricehamn** foto: Ayla Arslan Waltersson

6. **Det Blå Rum** foto: Helene Høyer Mikkelsen
7. **Båstad Kallbadhus** foto: Adobe Stock
8. **Löyly** foto: Wikipedia
9. **Saana Sauna & Spa** foto: Tripadvisor
10. **Allas Sea Pool** foto: Allas Sea Pool

2. OMVÄRLDSSPANING

Tabell

Namn	Plats	Land	År	Renoverad	Arkitekt	Placering	Placering på	Ägare		Drift	
Ribersborg Kallbadhus	Malmö	Sverige	1898	2009		Öresund	vattnet	Stadsfastigheter	Kommunal	Hekajo AB	Privat
Kallbadhuset Varberg	Varberg	Sverige	1903	1997		Kattegat	vattnet	Varbergs Fastighets AB	Kommunal	Handelsbolaget Kallbadhuset i Varberg	Privat
Lysekils Kallbadhus	Lysekil	Sverige	1906			Skagerrak	land	Lysekils Kommun	Kommunal	Föreningen Kallbadhusets Vänner i Lysekil	Förening
Nynäs Havsbad	Nynäshamn	Sverige	1907	2003		Östersjön	land	Sodexo	Privat	Sodexo	Privat
Pålsjöbaden	Helsingborg	Sverige	1915	2015		Öresund	vattnet	Helsingborg stad	Kommunal	Helsingborg stad	Kommunal
Saltsjöbadens friluftsbad	Stockholm	Sverige	1925	2006	Restaurering av Nyréns arkitektkontor	Saltsjön	land	Föreningen Saltsjöbadens Friluftsbad	Förening	Föreningen Saltsjöbadens Friluftsbad	Förening
Bjerreds Saltsjöbad	Bjärred	Sverige	2004		Oliver Lühr / Dreem Arkitekter	Öresund	vattnet	Föreningen Bjerreds Saltsjöbad	Förening	Föreningen Bjerreds Saltsjöbad	Förening
Strömstads Kallbadhus	Strömstad	Sverige	2005			Kosterhavet	flyttande	Strömstadslokaler	Kommunal	Strömstads Badanstalt	Kommunal
Kastrup Havsbad	Köpenhamn	Danmark	2005		White arkitekter	Öresund	vattnet	Tårby Kommun	Kommunal	Tårby Kommun	Kommunal
Ulricehamns Kallbadhus	Ulricehamn	Sverige	2008		Torbjörn Isaksson	Åsunden	vattnet	Ulricehamns Kallbadhusförening (310 medlemmer)	Förening	Ulricehamns Kallbadhusförening	Förening
Kallbadhuset Båstad	Båstad	Sverige	2009		Bjäre Bygg Konsult	Kattegat	vattnet	Båstad Tennis & Hotell AB	Privat	Båstad Tennis & Hotell AB	Privat
Kallis	Helsingborg	Danmark	2012		Horisont	Öresund	land	Helsingborg stad	Kommunal	Helsingborg stad	Kommunal
Hasle Havsbad	Bornholm	Danmark	2013		White arkitekter	Arkonahavet	flyttande	Hasle Badeklub	Förening	Hasle Badeklub	Förening
Bastun i Jubileumsparken	Göteborg	Sverige	2014		raumlabor	Göta älv	vattnet	Göteborg stad	Kommunal	Göteborg stad	Kommunal
Kallbadhuset Karlshamn	Karlshamn	Sverige	2015		White arkitekter	Karlshamn fjorden	vattnet	Karlshamns Kallbadhus AB (450 medlemmer)	Förening	Karlshamns Kallbadhus AB	Förening
Søregas Badstue- og Helårs badeanstalt	Oslo	Norge	2015			Oslofjord	flyttande	Oslo Badstuförening	Förening	Oslo Badstuförening	Förening
Faborg Havnebad	Fåborg	Danmark	2015		CREO ARKITEKTER A. S. JDS, URBAN AGENCY	Bälthavet	flyttande	Faabor Municipality	Kommunal	Faabor Municipality	Kommunal
Löyly	Helsingfors	Finland	2016		avanto architects	Finska viken	land	Löyly	Privat	Löyly	Privat
Allas Sea Pool	Helsingfors	Finland	2016		Huttunen-Lipasti-Pakkanen Arkitekter	Finska viken	land och flyttande	Helsinki Allas Oy	Privat	Helsinki Allas Oy	Privat
Århus Havnebadet	Århus	Danmark	2018		Bjarke Ingels Group	Århus bukt	vattnet	Århus Kommun	Kommunal	Århus Kommun	Kommunal
Arctic Bath	Harads	Sverige	2018		Bertil Harström och Johan Kauppi	Lule älv	flyttande	Arctic Bath AB	Privat	Arctic Bath AB	Privat
Soria Moria Sauna	Dalen	Norge	2018		Feste Landscape + Architecture	Bandak flodet	vattnet	Telemarkskanalen regionalpark med Tokke kommune	Regio och Kommunal	Telemarkskanalen regionalpark med Tokke kommune	Regio och Kommunal
Saana Sauna & Spa	Kuopio	Finland	2019		QVIM Arkitehdit	Kallavesi sjö	land	Kuopion Saana Oy	Privat	Kuopion Saana Oy	Privat
Isfuglen Winter Bathing House	Hvidovre	Danmark	2020		Matters architects	Køgebukten	land	Brendby Kommun	Kommunal	Bifrost winter bathing club (600 medlemmer)	Förening
Saunaravintola Kiulu Wellness	Etsen	Finland	2020		Studio Puisto	Pilkkaselkä sjö	land	Ravintola Kiulu Oy	Privat	Ravintola Kiulu Oy	Privat
Skanör Falsterbo Kallbadhus	Skanör Falsterbo	Sverige	2020		New Line Arkitekter	Arkonahavet	land	Skanör Falsterbo Kallbadhus AB	Privat	Skanör Falsterbo Kallbadhus AB	Privat
Det Blå Rum	Herning	Danmark	2021		Sweco Architects	Fuglsang sjö	land och vattnet	Herning Kommun	Kommunal	Herning Kommun	Kommunal
Serlachiusmuseernas Art Sauna	Mänttä	Finland	2022		Hector Mendoza, Mara Partida and Boris Bežan	Melasjärvi sjö	land	Gösta Serlachius Konststiftelse	Stiftelse	Gösta Serlachius Konststiftelse	Stiftelse
Stålbåd, Inre Hamnen	Norrköping	Sverige	2023		Nyréns arkitektkontor	Motala ström	vattnet	Norrköping Kommun	Kommunal	Klätterhallen i Norrköping AB	Privat
Umeå Kallbad	Umeå	Sverige	2025			Umeälven	hjul	Umeå Kallbad	Förening	Umeå Kallbad	Förening
Kallbadhus Landskrona	Landskrona	Sverige	2025		Magasin A	Öresund	vattnet	Landskrona Stad	Kommunal	Landskrona Stad	Kommunal
Badhus	Amsterdam	Nederländerna				IJ flodet	flyttande	Badhus	Privat	Badhus	Privat

Tabellen visar samtliga kallbadhus som ingår i vår analys. Den innehåller information om antal besökare, entréavgifter, driftskostnader, anläggningarnas storlek samt tillgång till olika faciliteter.

Mer information om de analyserade projekten finns i bilagan 'Omvärldsspaning'.

2. OMVÄRLDSSPANING

Namn	Besöksers-antal	Ärsonsättning	Driftkostnader	Storlek	Byggbkostnad	Dagskort	Årskort	Faciliteter:	Bastur kapacitet	Antal bastu	Gemensamma bastu	Soldeck	Trappa till vattnet	Avskild bassäng	Relax / Lounge	Onkådningsrum	Toalett	Dusch	Utesdusch	Hoppstom	Restaurang	Café	Bageri	Hotell	Konferens	Massageavdelning	Varmbad	Utomhus pool	Kajak/SUB uthyring	Utekök	Bastorad	Elbad	Köök	Seglingsprogram
Ribersborg Kallbadhus	210 000					90 kr	3 200 kr		60	6	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X												
Kallbadhuset Varberg						75 kr	5 200 kr			2		X	X	X		X	X	X			X	X												
Lysekils Kallbadhus						100 kr	400 kr			1	X	X	X	X		X																		
Nynäs Havsbad									36	10	X	X	X	X	X	X	X	X			X		X			X	X							
Pålsjöbaden	34 000					85 kr	2 600 kr		48	4	X	X	X	X	X	X	X	X			X		X			X	X							
Saltsjöbadens friluftsbad	5-8000 besökare	1,5 Mkr	1,5 Mkr	600 + 250 kvm	Renovering 1,8 + 2,3 Mkr	90 kr	1 500 kr			2		X	X	X	X	X	X	X			X				X									
Bjerreds Saltsjöbad	55 500	4 Mkr	1,1 Mkr	200 kvm	5 Mkr	100 kr	1 500 kr		16	2		X	X	X	X	X	X	X			X	X		X										
Strömstads Kallbadhus	100 000					60 kr	1 050 kr			2		X	X	X	X	X	X	X									X							
Kastrup Havsbad				1100 kvm		gratis						X	X			X	X	X	X															
Ulricehamns Kallbadhus	16 300	1 060 000		434 kvm	13 Mkr	85 kr	1 300 kr		24	2		X	X	X	X	X	X	X			X				X									
Kallbadhuset Båstad				200 kvm	8 Mkr	130 kr	2 800 kr		30	2		X	X	X	X	X	X	X			X		X	X	X	X								
Kallis	30 000				14 Mkr	85 kr	2 600 kr			2		X	X	X	X	X	X	X						X	X	X								
Hälsle Havsbad				960 kvm			5000 DKK			1	X	X	X	X		X	X	X	X															
Bastun i Jubileumparken	7077 bastu 69043 bad		15 Mkr för hela parken inkl. bastu	25 kvm	7 Mkr	gratis			25	1	X	X	X	3		X	X	X										X						X
Kallbadhuset Karlshamn				200 kvm	8 Mkr	100 kr	1 400 kr		20	2		X	X	X	X	X	X	X	X															
Søregas Badstue- og Helårs badeanstalt	240 000			flera		NOK 220	NOK 400 + 125		24	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X															
Faborg Havnebad				2100 kvm	19,3 min DKK	gratis				1	X	X	X	X	X	X	X	X	X									X						
Løylf	200 000			1071 kvm	6 min Euro	26 Euro			40	4	X	X	X	X	X	X	X	X			X													
Allas Sea Pool	750 000			1800 kvm	9 min Euro	18 Euro	696 Euro			5	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X		X		X	X							
Århus Havnebadet				2600 kvm	40 min DKK	gratis				2		X	X	X	X	X	X	X	X															
Arctic Bath	4 000			500 kvm						3	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X		X									
Soria Moria Sauna						NOK 400 (5 pers)				1	X	X	X	X		X	X	X																
Saana Sauna & Spa				1000 kvm	4 min Euro	13 Euro			38	4	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X												
Isfuglen Winter Bathing House				110	5,4 min DKK		500 DKK			1	X	X	X	X	X	X	X	X																
Saunaravintola Kiulu Wellness				325 kvm						2		X	X	X	X	X	X	X			X													
Skanör Falsterbo Kallbadhus		1,7 Mkr				195 kr	2 495 kr			2		X	X	X	X	X	X	X			X													
Det Blå Rum				250 + 300 kvm	16,3 min DKK	50 DKK			15	1	X	X	X	X	X	X	X	X										X	X	X	X			
Serlachiusmuseernas Art Sauna				310 kvm		14 Euro				1	X	X	X	X	X	X	X	X			X													
Stålbud, Inre Hamnen	mest 70/dygn			135 + 178 kvm		170 kr				1	1	X	X	X	X	X	X	X																X
Urmeå Kallbad				13 kvm		200 kr			10	1	X		X			X																		
Kallbadhus Landskrona				244 kvm	37 Mkr	85 kr	2 500 kr		30	2		X	X	X	X	X	X	X	X															
Badhus						20 Euro	60 Euro/månad		20	2	X		X	X	X	X	X	X			X													

Enkät

Enkätsvaren från 407 deltagare visar att kallbada är en etablerad och växande aktivitet i Västerås, med en tydlig preferens för naturbad. Endast en mindre andel har erfarenhet av kallbadhus, men det finns ett intresse, förutsatt att vissa grundläggande behov tillgodoses.

För utformningen av ett kallbadhus pekar resultaten på att funktionella faciliteter som omklädningsrum, bastu, toalett och dusch är avgörande. Kommersiella tillägg som café eller restaurang rankas däremot lågt. Det tyder på att ett enklare, funktionellt koncept, snarare än ett fullt utvecklat rekreationscenter, bättre möter målgruppens behov.

Driftsmässigt visar svaren att betalningsviljan är begränsad och varierad. Många föredrar flexibla lösningar som engångsbetalning eller klippkort, medan en betydande andel helst inte betalar alls. Detta pekar på behovet av en kostnadseffektiv driftmodell, gärna med låg tröskel för användning.

Vad gäller placering efterfrågar de flesta ett avskilt men lättillgängligt läge, snarare än ett centralt eller mycket urbant sammanhang. Det stärker bilden av kallbad som en naturanknuten och lugn aktivitet.

Sammantaget ger enkäten tydliga indikationer på att ett kallbadhus i Västerås bör utformas enkelt, naturnära och tillgängligt, med fokus på grundfunktioner och låg driftskostnad, snarare än kommersiella inslag eller exklusivitet.

Enkät svar på en av Västerås Stads frågor i deras webenkät.

Om vi bygger ett kallbadhus, vilka funktioner skulle du vilja ha? (Ange ett eller flera val)

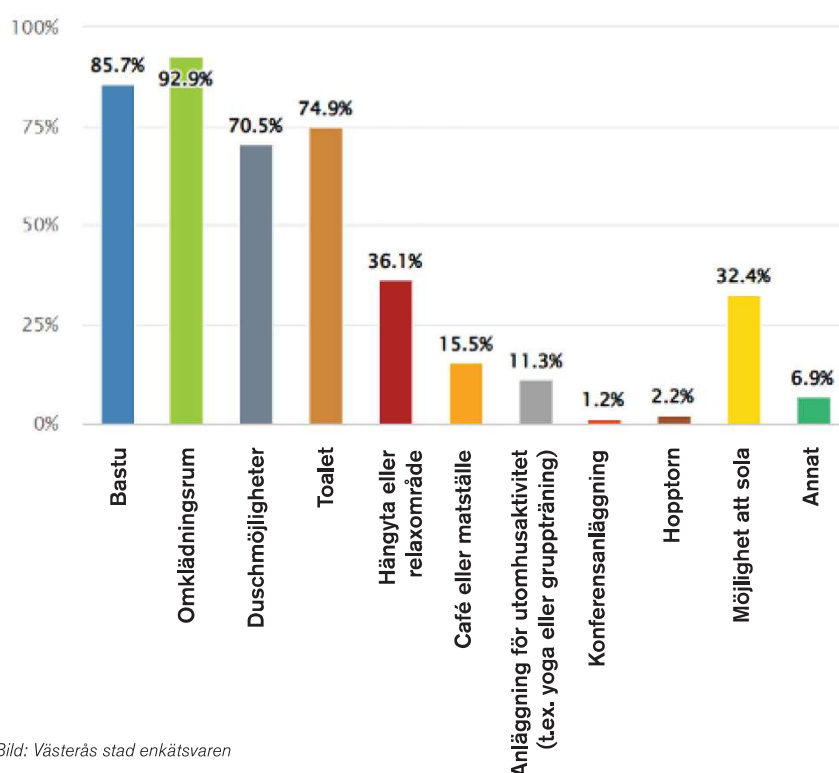

Bild: Västerås stad enkätsvaren

Multifunktionsanläggning vid Fuglsang sjö i Herning, Danmark Foto: Det Blå Rum, realdania.dk

3. Förutsättningar

Inventering

En viktig del i arbetet med förstudien har varit att genomföra en grundlig platsinventering längs Mälarens strandlinje inom Västerås stad. Syftet har varit att identifiera möjliga lokaliseringar för ett framtida kallbadhus, samt att skapa en första överblick kring platsens potential, tillgänglighet och förutsättningar för olika typer av anläggningar. Inventeringen har genomförts som ett första steg i att förstå stadens geografiska möjligheter för att kunna ta vidare beslut om placering i kommande skeden. Den här inventeringen kan man se i bilagan 'Platsanalys'.

Staden har valt ut ett antal platser där White har gjort en analys av de platserna. Vi har noterat faktorer som markanvändning, närhet till vatten, fysisk tillgänglighet, närhet till befintlig infrastruktur, samt övergripande karaktär på omgivningen. Även möjligheterna att etablera ett kallbadhus i olika storlek har diskuterats vid respektive platsbesök, från enklare anläggningar till mer omfattande badanläggningar med flera faciliteter.

I varje fall har vi även dokumenterat eventuella för- och nackdelar för vidare analys, dock utan att dra slutsatser i detta skede. Målet har varit att samla in ett tillräckligt brett beslutsunderlag för att kunna fortsätta arbetet med att utvärdera vilka platser som kan vara mest lämpliga, utifrån både tekniska och sociala perspektiv.

Analys

I vår analys av de platser som identifierades under platsinventeringen har vi gjort en övergripande bedömning av varje områdes karaktär, förutsättningar och potential för att inrymma ett kallbadhus. Analysen har fokuserat på både funktionella och upplevelsemässiga kvaliteter, med särskild vikt vid närhet till befintliga faciliteter, tillgänglighet och helhetsmiljö.

Vi har först undersökt vilken typ av befintlig infrastruktur och service som finns på plats eller i närområdet. Det gäller exempelvis närhet till naturreservat, stränder, bryggor, kajakuthyrning (Kayakomat), småbåtshamn, vattensportklubbar, camping, restauranger och skridskobanan på vintertid. Sådana faktorer spelar stor roll både för att förstå platsens nuvarande användning och för att bedöma hur ett kallbadhus skulle kunna komplettera eller förstärka det som redan finns. I vissa fall kan ett kallbadhus bli en naturlig del av ett befintligt friluftsområde, medan det i andra lägen kräver ny infrastruktur eller särskilda hänsyn.

Tillgänglighet är en annan central parameter i vår analys. Vi har därför granskat varje plats utifrån parkeringsmöjligheter, närhet till kollektivtrafik och avstånd till stadens centrum,

särskilt med fokus på cykel- och gångavstånd. Detta ger en bild av hur lätt det är för olika målgrupper att ta sig till platsen, både spontant och planerat, året runt. God tillgänglighet är särskilt viktig för att ett kallbadhus ska kunna användas av en bred allmänhet, inte bara av bilburna eller lokalt boende.

Utöver dessa praktiska aspekter har vi också gjort en kvalitativ bedömning av platsens läge i förhållande till väderstreck, utsikt och den allmänna upplevelsen av miljön. Ett kallbadhus är inte enbart en funktionell byggnad utan också en upplevelse av lugn, naturkontakt och estetiska värden. Vissa platser erbjuder vidsträckt utsikt över Mälaren eller soliga lägen, medan andra är mer skyddade, intima eller naturnära. Dessa aspekter påverkar inte bara besökarens upplevelse, utan även hur anläggningen bör utformas och integreras i landskapet.

Sammanfattningsvis har vår analys gett en nyanserad bild av varje plats utifrån flera olika perspektiv. Dessa insikter utgör en viktig grund för nästa steg i processen – att prioritera de mest lämpade alternativen för ett framtida kallbadhus i Västerås.

Fortsättning

Vi har genomfört en omfattande analys av flera platser i Västerås med syfte att bedöma deras lämplighet för ett kallbadhus.

Varje av de utvalda platserna skulle kunna fungera för olika typer av kallbadhus, från enklare brygga och bastu till mer utvecklade anläggningar. Bedömningen resulterade i en klassificering: lämplig, möjlig med särskilda villkor, eller olämplig.

Ett antal platser har valts ut för att studera och illustrera samt testa hur olika stora anläggningar skulle kunna uppföras på de platserna. Studierna är också underlag för en grov kostnadsanalys.

De fyra föreslagna platserna på Björnö samt Gäddeholm avfärdades på grund av sitt avstånd till stadens centrum. Deras placering bedömdes ligga för långt bort för att motsvara visionen om ett centralt tillgängligt kallbadhus.

Trots detta har dessa platser potential för enklare kallbadsanläggningar, såsom ett omklädningsbås och en brygga. Sådana lösningar kan bidra till att sprida kallbadsupplevelsen i hela kommunen, och utgör ett värdefullt komplement till en större, mer centralt belägen anläggning i framtiden.

Platsförslag:

- Svartåns mynning**
- Notuddsparken**
- Björnöbron**

Svartåns mynning

Svartåns mynning är en plats med stor historisk betydelse där ett kallbadhus fanns mellan 1853 och 1948. Denna historiska koppling ger platsen ett unikt kulturellt värde och skapar en naturlig förankring för en återetablering av kallbadhusverksamhet. Läget vid Svartåns utlopp är både vackert och spännande, med en närhet till vatten och stadsmiljö som kan attrahera många besökare.

Platsen är centralt belägen, vilket ger goda möjligheter att samla en bred målgrupp och skapa ett levande badhus med många användare. I närområdet finns förutsättningar för att utveckla ett ökat utbud av caféer och restauranger, något som kan komplettera och förstärka besöksupplevelsen.

Flera evenemang hålls redan i området, vilket ytterligare bidrar till att locka både lokalbefolkning och turister. Möjligheterna till samarbete med befintliga faciliteter är goda, och det finns även bra förutsättningar för samordning av parkeringsplatser. Det finns en möjlighet att lägga några tillgängliga parkeringsplatsen ut på piren vid kallbadhusets entré.

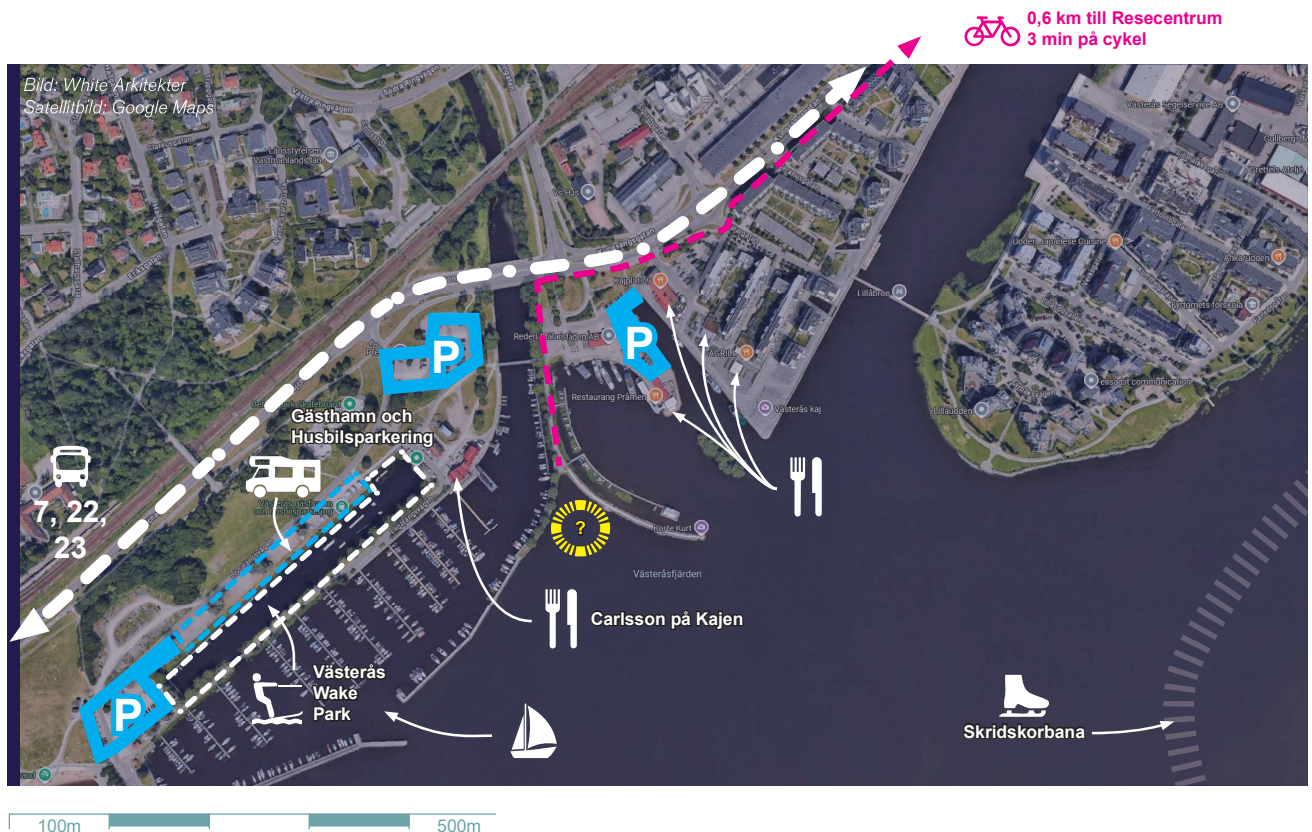
Svartåns mynning har ett strategiskt läge i Västerås stadsbyggnadsutveckling, vilket gör platsen extra intressant för en framtida satsning. Ett kallbadhus här skulle kunna bli ett ikoniskt landmärke och ett smycke för staden, som bidrar till stadens identitet och attraktivitet.

Det finns dock utmaningar som behöver beaktas. Tidigare rapporter pekar på problem med vattenkvaliteten, särskilt i själva Svartån och dess mynning, vilket är viktigt att hantera för att säkerställa goda badförhållanden. Historiskt brann det tidigare kallbadhuset ner, vilket påminner om vikten av säkerhet och hållbar konstruktion. Efterfrågan på området är hög, vilket kan leda till trängsel, särskilt under evenemang och högsäsong. Närheten till hamnverksamheter kan också innebära störningar, både vad gäller buller och trafik.

Sammanfattningsvis är Svartåns mynning en mycket intressant plats med stark historisk koppling och god potential, men som också kräver noggranna avvägningar vad gäller vattenkvalitet och påverkan från närliggande verksamheter.

Placering mellan pirlar

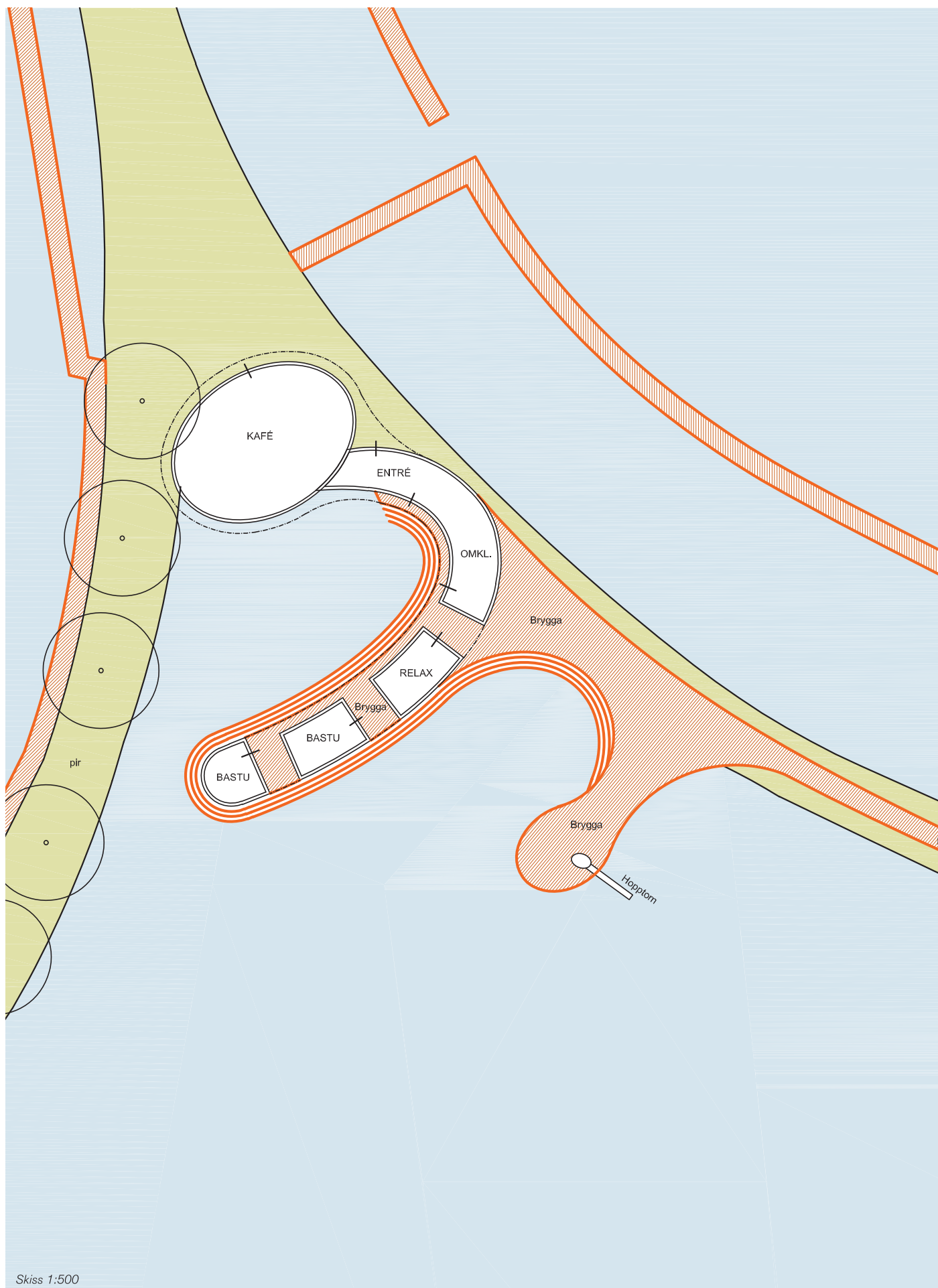

Faciliteter Kallbadhus **Svartåns mynning (M)**

- Enskilda omklädningsrum och bastur
- Verksamhet som ett kafé
- Bryggor och terrass med tillgång till vattnet

Svartåns mynning, med sin unika historiska koppling och centrala läge, är en perfekt plats för ett nytt kallbadhus som kombinerar naturnära bad med stadspuls. Med moderna faciliteter och ett levande kafé kan detta bli ett ikoniskt landmärke och en attraktiv mötesplats för både Västeråsbor och besökare.

3. FÖRUTSÄTTNINGAR

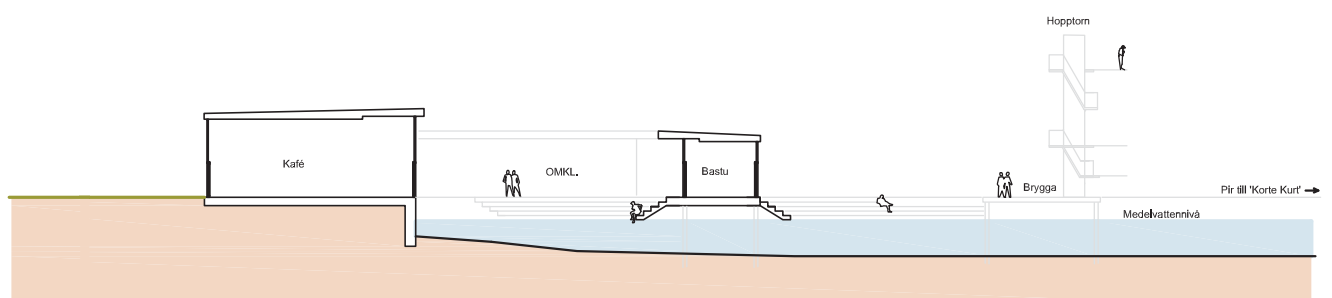

Skiss 1:500

3. FÖRUTSÄTTNINGAR

Fotos: White Arkitekter

Skiss 1:500

Notuddsparken

Notuddsparken erbjuder ett avskilt och naturskönt läge med närhet till stadens urbana miljöer, vilket gör platsen intressant som möjlig plats för ett kallbadhus. Området präglas av en lugnare atmosfär jämfört med mer centrala delar av Västerås, vilket kan skapa en rofylld och behaglig miljö för bad och rekreation. Notuddsparken ligger i en ny stadsdel med ett stort upptagningsområde, där många potentiella kallbadare bor i närområdet.

Tillgängligheten till Notuddsparken är relativt god, med möjlig koppling till närliggande anläggningar såsom Steam Hotel och strandpromenaden. Detta

öppnar för att skapa en sammanhängande och attraktiv rekreativ miljö där kallbad kan bli en naturlig del. Dessutom finns potential att koppla kallbadhuset till befintlig infrastruktur, som caféer, restauranger och toaletter, vilket kan öka besökarnas trivsel och upplevelse.

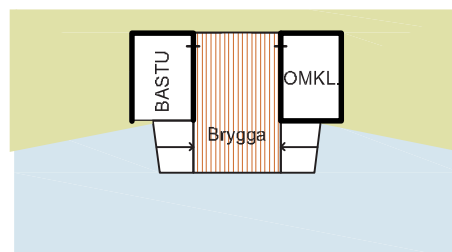
Samtidigt finns flera utmaningar att ta hänsyn till. Parkering är begränsad och området kan upplevas som trångt, vilket kan påverka både tillgänglighet och besökskomfort. En annan viktig aspekt är risken för påverkan på känsliga ekosystem i området, vilket kräver noggranna miljöanalyser och hänsynstaganden vid planering

och byggnation. Närheten till en småbåtshamn och ett reningsverk kan också innebära potentiella störningar, både vad gäller ljud och vattenkvalitet.

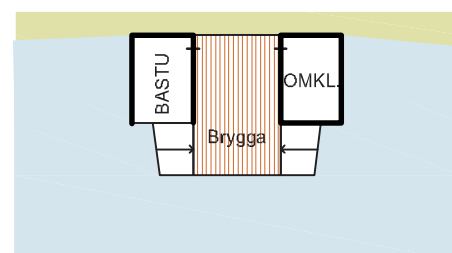
Ytterligare en utmaning är strandskyddet, som begränsar möjligheterna till exploatering längs strandlinjen och kan påverka placeringen och utformningen av ett kallbadhus. Trots dessa begränsningar finns en tydlig potential i Notuddsparken att utveckla en lugn, naturnära kallbadsanläggning som kan komplettera Västerås utbud av badmöjligheter och tillgodose behovet hos boende i den nya stadsdelen.

Placering på landet

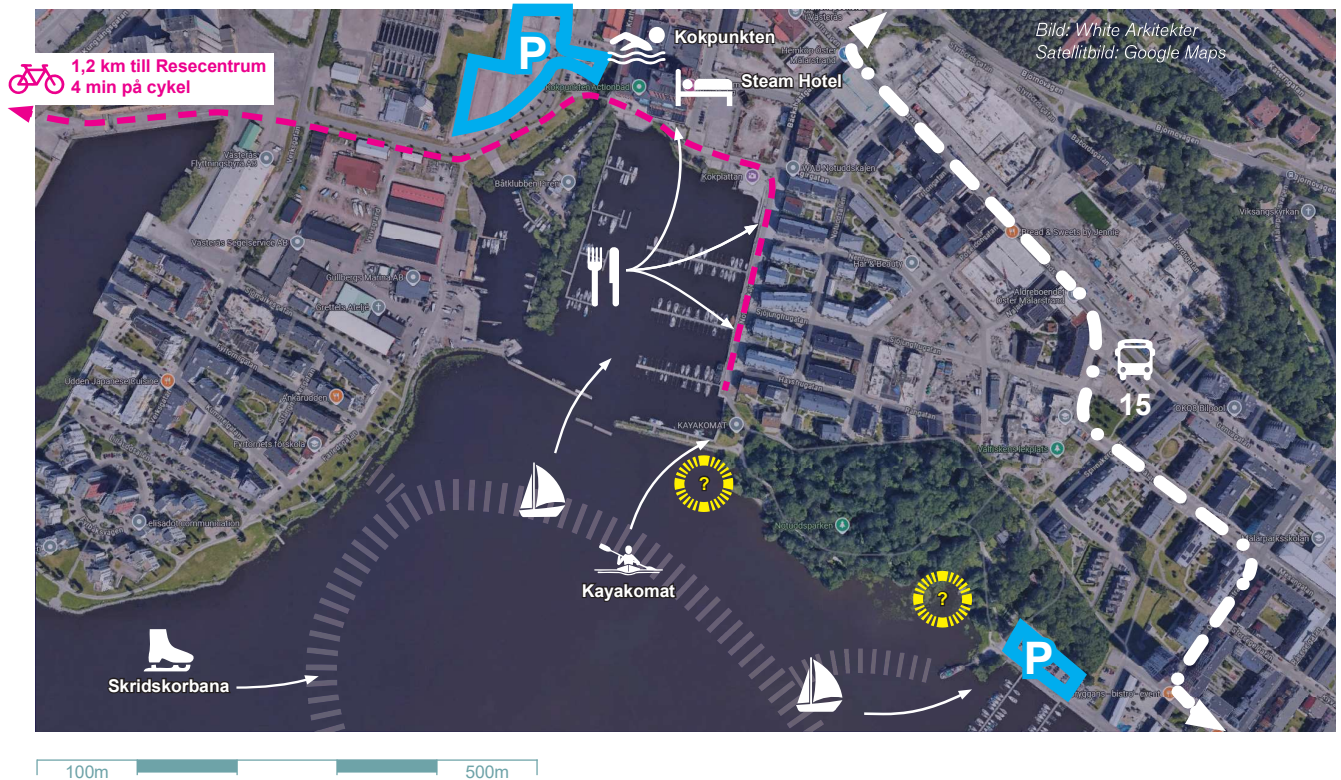

Möjlighet att lägga helt på land...

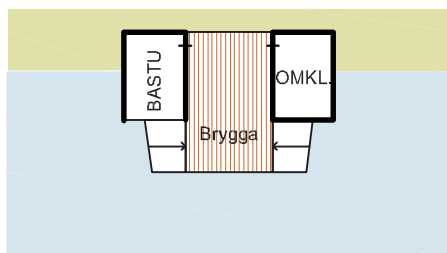
eller på vatten.

Notuddsparken erbjuder ett naturskönt och lugnt läge nära stadens puls, perfekt för ett rofylld kallbadhus som möter behovet i den nya stadsdelen. Med gemensamma omklädningsrum, bastu och brygga skapas en attraktiv och lättillgänglig mötesplats för rekreation och bad.

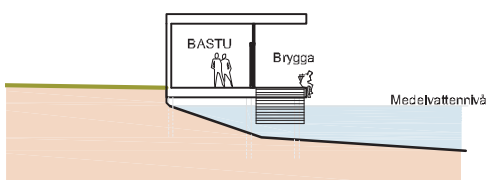

Faciliteter Kallbadhus **Notuddsparken (S)**

- Gemensamt omklädningsrum
- Gemensam bastu
- Brygga med tillgång till vattnet

Placering på halv på vattnet och halv på landet

Placering på slutet av Mälarpromenad
Skiss 1:400

Björnöbron

Björnöbron är en plats med god tillgänglighet tack vare bra kollektivtrafik, även om det ligger en bit från stadens centrum. Området kännetecknas av hög synlighet och är väl integrerat med det omgivande friluftslivet, vilket ger goda möjligheter att locka både lokalbor och besökare. Den närliggande Björnögården och kanotklubben med sina faciliteter skapar en naturlig samverkansmöjlighet, vilket kan bidra till ett rikt och varierat utbud av vattenaktiviteter.

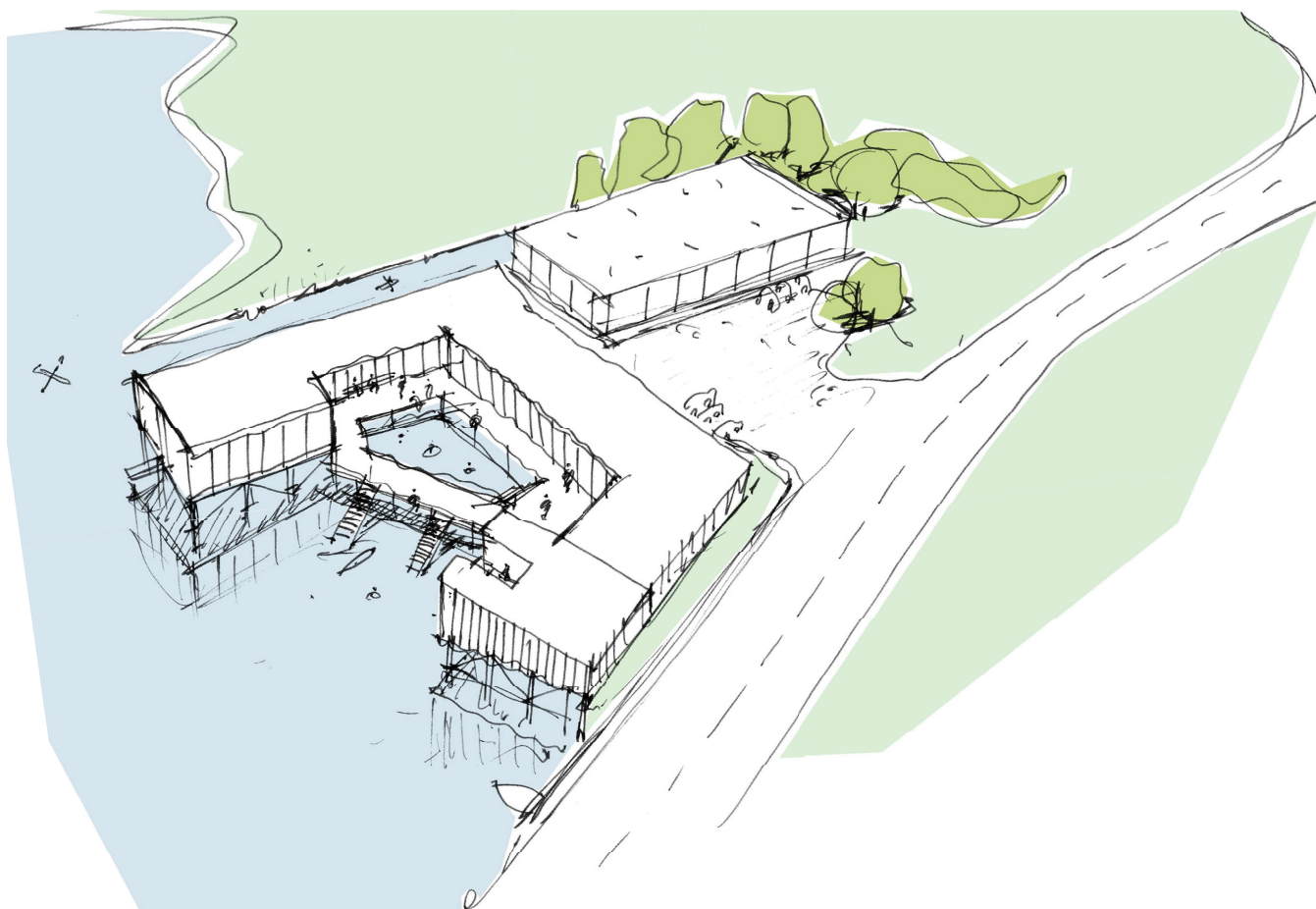
Parkeringen för bilister är bra och området är en idealisk plats för att kombinera ett kallbadhus med olika vattensportföreningar, vilket kan skapa en stark profil och erbjuda fler attraktiva fritidsupplevelser. Björnöbron har också en vacker vy över Västerås, vilket kan förstärka

anläggningens karaktär och locka besökare som söker en naturskön och rogivande miljö. Platsen fungerar dessutom som en naturlig entré till Björnö, vilket kan öka områdets dragningskraft.

Trots dessa fördelar finns vissa utmaningar. Tillgången till naturliga badmöjligheter är begränsad, då vass och dy dominerar strandlinjen, vilket kan påverka badupplevelsen negativt och ställa krav på anpassade lösningar vid anläggningen. Dessutom finns risk för påverkan på närliggande ekosystem, vilket kräver noggranna miljöanalyser och hänsyn i planeringen. Faktum att kallbadhuset ligger i ytvattentäcks skyddsområde, betyder extra tid och kostnader för tillstånd från miljönämnden och tekniska lösningar.

Infrastrukturen är relativt begränsad, med avsaknad av toaletter eller andra faciliteter i direkt anslutning, vilket kan påverka besökarnas bekvämlighet. Även om kollektivtrafiken är god, är avståndet till centrum ganska stort, vilket kan påverka tillgängligheten för vissa grupper. Granbo bastun ligger i direkta närheten, men dess fokus på gruppaktiviteter gör att den inte konkurrerar med ett kallbadhus, som riktar sig till en bredare målgrupp.

Björnöbron är en plats med starka kvaliteter för ett kallbadhus, särskilt tack vare sin naturnära miljö, goda parkering och samarbetsmöjligheter. Vissa begränsningar råder gällande badmöjligheter och infrastruktur vilka behöver hanteras i den fortsatta planeringen.

3. FÖRUTSÄTTNINGAR

3. FÖRUTSÄTTNINGAR

Faciliteter Kallbadhus

Björnöbron (L)

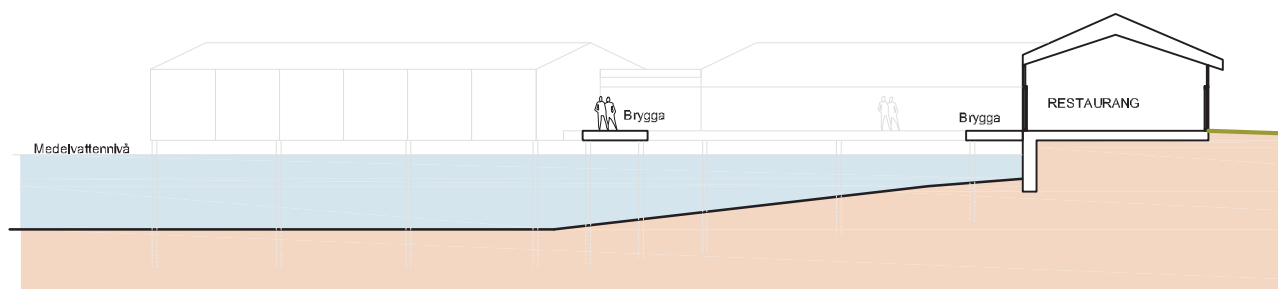
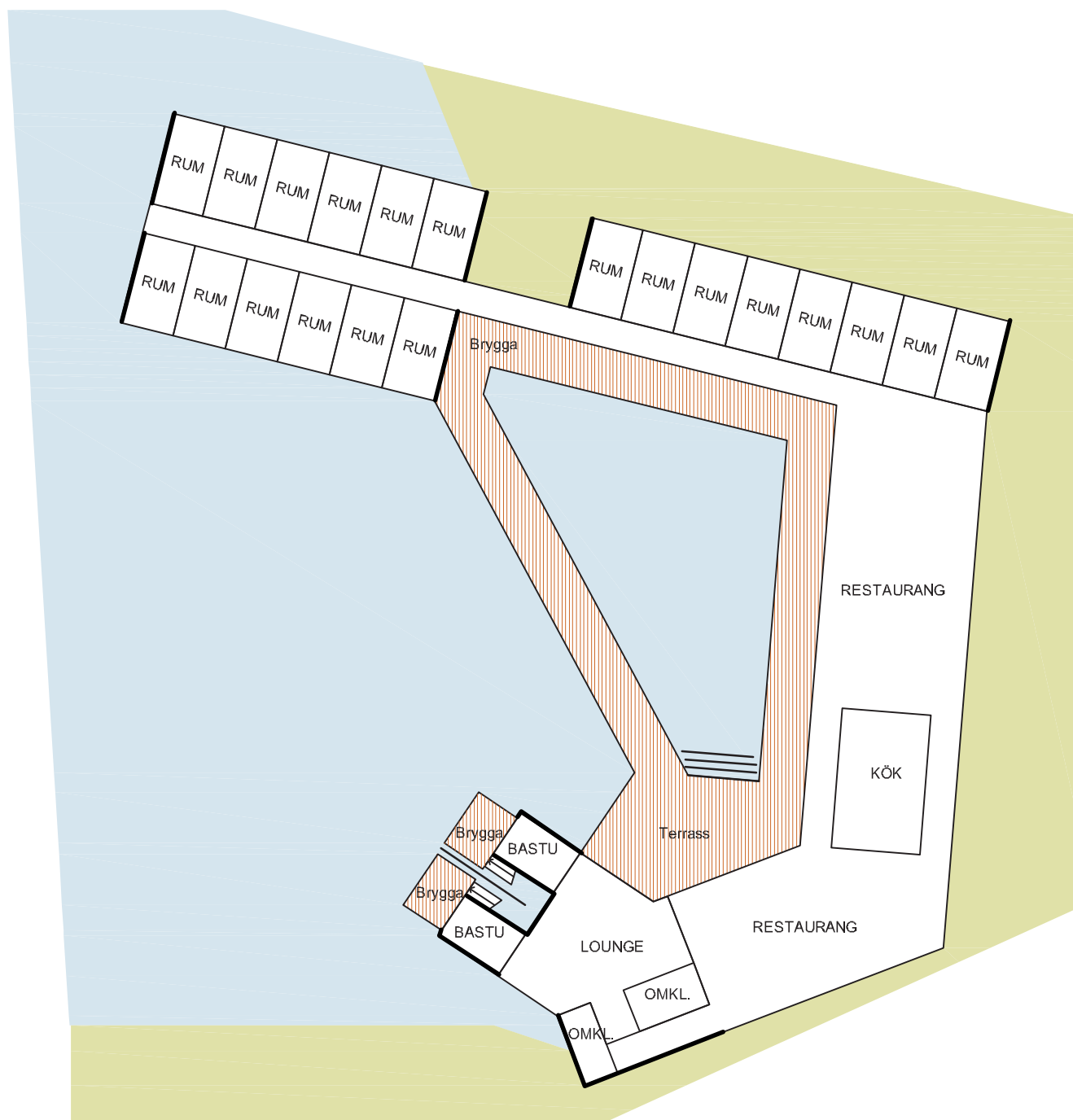
- Enskilda omklädningsrum och bastur med lounge
- Bryggor och terrass med tillgång till vattnet
- Friluftshotell med 20 rum
- Restaurangverksamheter

Fotos: White Arkitekter

Björnöbron erbjuder en naturnära och lättillgänglig plats med god parkering och starka samarbetsmöjligheter, perfekt för ett kallbadhus med en bred målgrupp. Med enskilda omklädningsrum, bastur, bryggor samt närhet till hotell och restauranger kan anläggningen bli en attraktiv mötesplats för både lokalbor och besökare.

Björnöbron

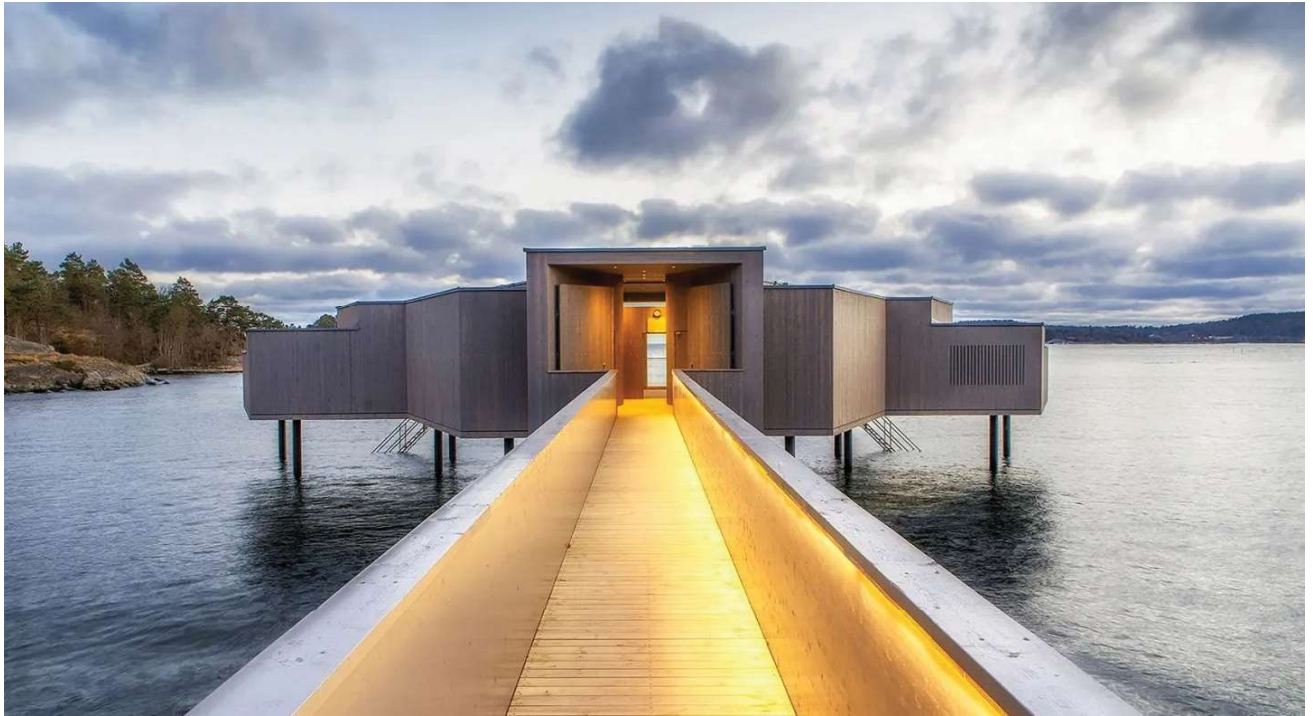
Skiss 1:400

Kalkyluppskattning

Vi har använt Karlshamn kallbadhus som referens i vår kalkyluppskattning. Eftersom projektet är ritat av oss, White arkitekter har vi god kännedom om dess omfattning, kvalitetsnivå och kostnadsstruktur. Denna kunskap har vi använt som utgångspunkt i våra egna skisser, där vi har jämfört både ytor och faciliteter för att skapa en realistisk bedömning. Att utgå från ett genomfört projekt med liknande förutsättningar ger ett pålitligt underlag, även i detta tidiga skede. Det möjliggör en välgrundad uppskattning av såväl omfattning som kostnader, och lägger en trygg grund för fortsatt utveckling och beslut.

Fotos: White Arkitekter

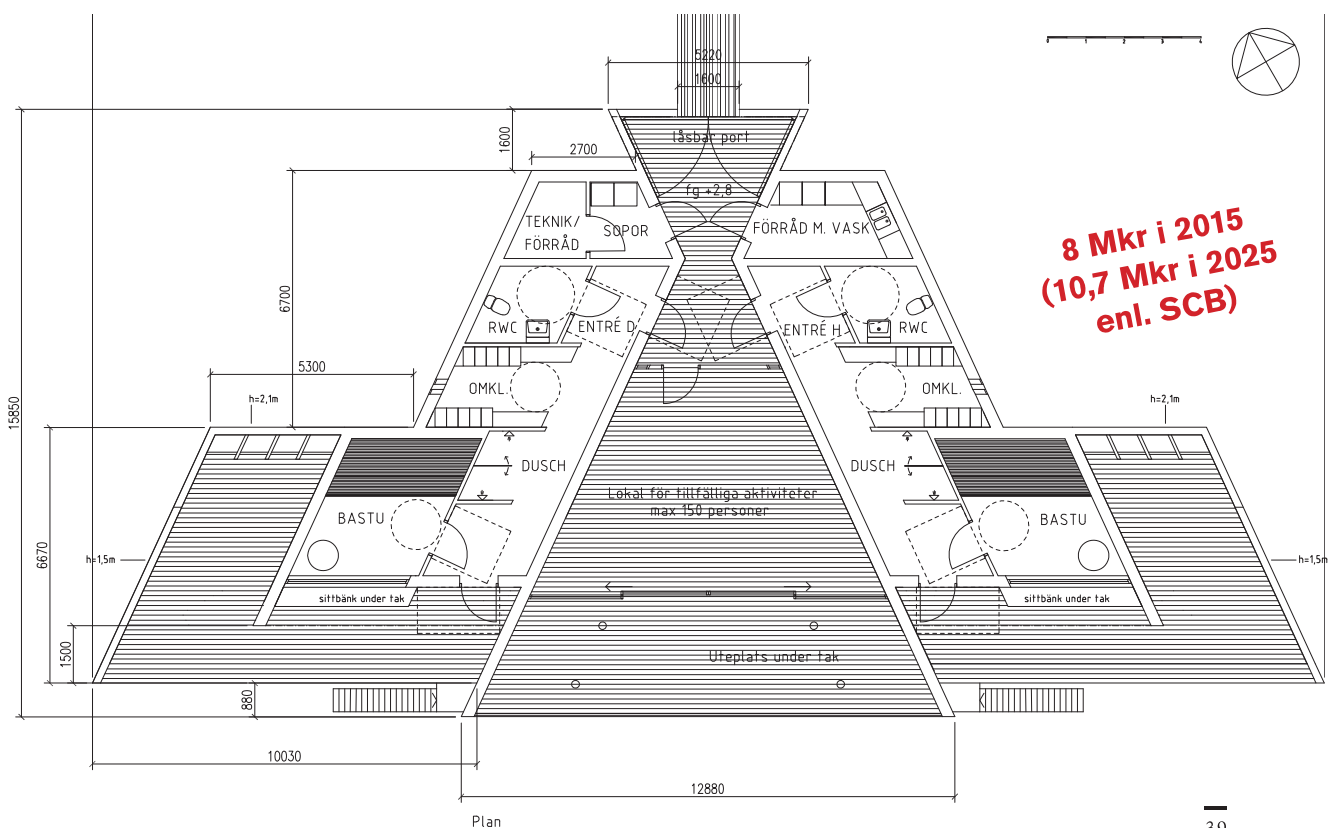
Referensprojekt Kallbadhus

Karlshamn (M)

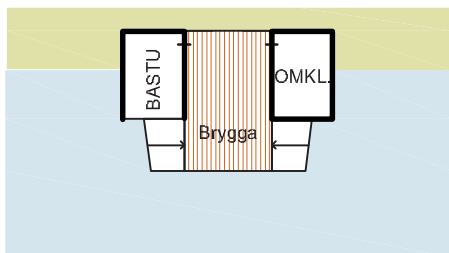
BTA byggnad: 177 kvm

Däck/Bryggor + gångbro: 174kvm

- Enskilda omklädningsrum och bastur med lounge
- Bryggor och terrass med tillgång till vattnet

3. FÖRUTSÄTTNINGAR

Kallbadhus

Notuddsparken (S)

BTA byggnad: 30 kvm

Däck/Bryggor: 34kvm

ca. 2 Mkr

- Gemensamt omklädningsrum
- Gemensam bastu
- Brygga med tillgång till vattnet

Kallbadhus

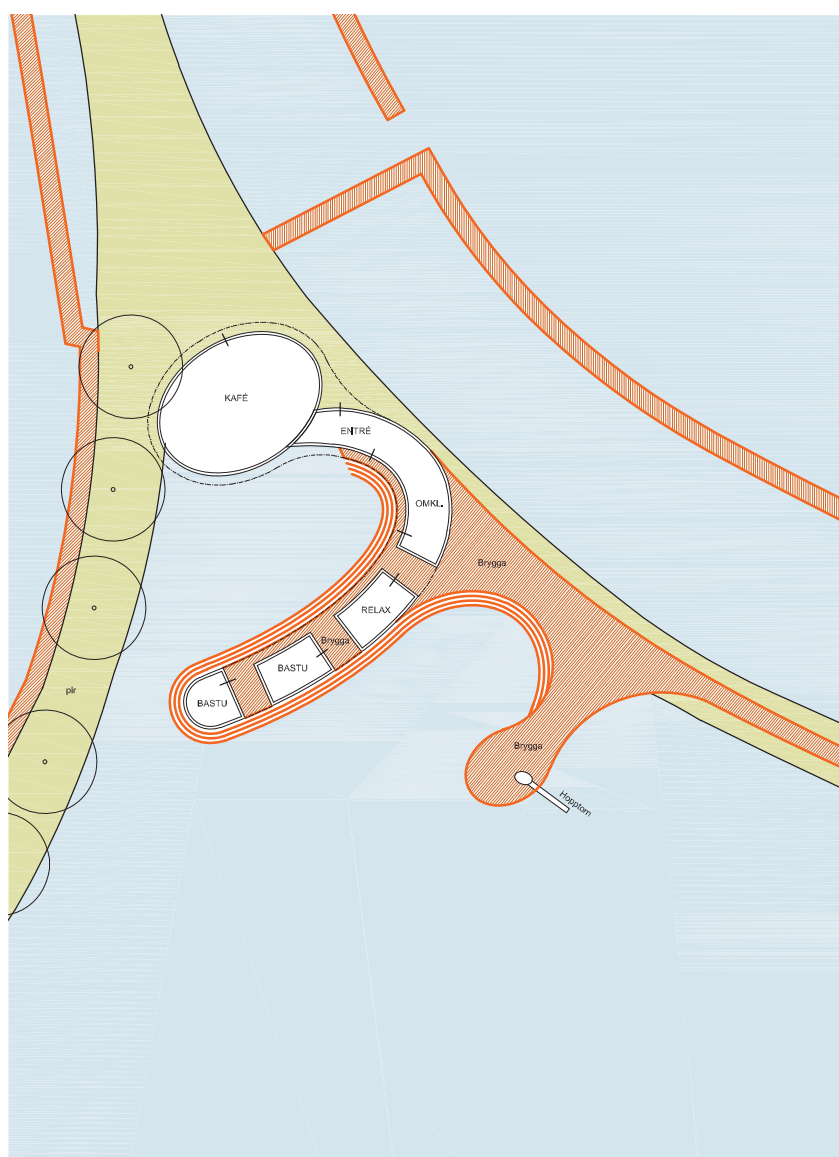
Svartåns mynning (M)

BTA byggnad: 475 kvm

Däck/Bryggor: 800 kvm

- Enskilda omklädningsrum och bastur
- Verksamhet som ett kafé
- Bryggor och terrass med tillgång till vattnet

ca. 36 Mkr

Kallbadhus

Björnöbron (L)

BTA byggnad: 1 102 kvm

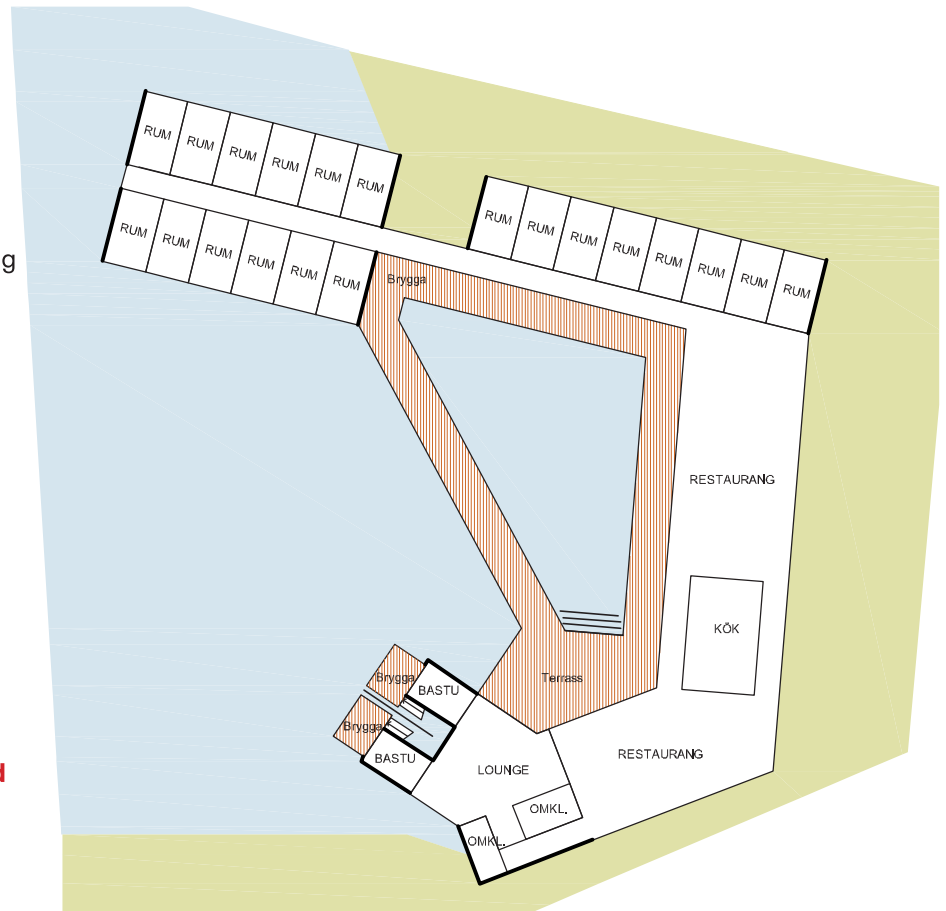
Däck/Bryggor: 340 kvm

- Enskilda omklädningsrum och bastur med lounge
- Bryggor och terrass med tillgång till vattnet
- Friluftshotell med 20 rum
- Restaurangverksamheter

ca. 51 Mkr

OBS!

- Uppskattning av entreprenad-kostnader exklusive projektering, byggherrekostnad och index.
- Gällande pålning har vi räknat med impregnerade träpålar.
- Ingen schakt för el- VA från anslutningspunkt till kallbadhus finns med i kalkyluppskattningen.

4. Sammanfattning

Kallbadhus vid Kaiserstrand i Lochau, vid Bodensjön i Österrike Foto: Adobe Stock

Avslutande analys

I arbetet med att hitta en lämplig plats för ett kallbadhus i Västerås har flera platser längs Mälarens strand inventerats och analyserats utifrån olika kriterier som tillgänglighet, naturvärden, befintliga faciliteter och möjligheter till samverkan med andra aktörer. Tre platser har särskilt utvärderats: Svartånmyningen, Notuddsparken och Björnöbron.

Svartånmyningen bär på en stark historisk koppling genom ett kallbadhus som fanns där mellan 1853 och 1948. Den vackra och spännande platsen vid Svartåns utlopp har strategiskt läge i stadens utveckling och kan bli ett ikoniskt landmärke genom välfunnen komplettering. Området används för flera evenemang och har goda möjligheter till samverkan med befintliga anläggningar och parkeringsplatser. Vattenkvaliteten i Svartån är dock en utmaning, och risken för trängsel är hög under högsäsong. Närheten till hamnverksamhet kan dessutom innebära störningar.

Notuddsparken skiljer sig genom sitt lugnare och mer avskilda läge med natursköna omgivningar med samtidigt direkt närhet till urbana delar. Den nya stadsdelen runt parken utgör ett stort upptagningsområde med många potentiella badare. Platsen kan kopplas till närliggande promenadstråk och anläggningar som t.ex. Steam Hotel. Dock finns begränsningar i form av trång parkering, känsliga ekosystem och närhet till småbåtshamn och reningsverket.

Björnöbron präglas av god tillgång till parkering och hög synlighet i ett naturnära område som är väl integrerat i friluftslivet. Här finns möjlighet till samverkan med Björnögården, kanotklubben och i en kombination med flera ytterligare vattenaktiviteter. Platsen bjuder på vacker utsikt och fungerar som entré till Björnö. Däremot är naturliga badmöjligheter begränsade på grund av vass och dy, och infrastrukturen är sparsam utan toaletter eller

kiosker i närheten. Avståndet till centrum är relativt stort, men kollektivtrafik finns. Granbo bastu ligger nära men riktar sig till en annan målgrupp.

Avslutningsvis visar analysen att varje plats har unika styrkor och utmaningar. Svartånmyningen utmärker sig med sin centrala lägen och historiska kopplingar, medan Notuddsparken erbjuder lugnare miljöer med goda kopplingar till natur och nya stadsdelar. Björnöbron har en stark friluftprofil men begränsningar i badmöjligheter och service. Vidare arbete behöver fokusera på att väga dessa faktorer mot varandra för att hitta en plats som bäst kan tillgodose Västerås invånares behov av ett kallbadhus.

Slutsats

Ett kostnadseffektivt och naturnära kallbadhus eller ett välfunnet landmärke som destination i Västerås?

Valet av plats är avgörande för att ett kallbadhus i Västerås ska bli både välbesökt och ekonomiskt hållbart. Analysen visar att läget och den tekniska utformningen påverkar såväl bygg- som driftkostnader i hög grad. För att hitta den mest lämpliga platsen krävs att man noggrant väger in tillgänglighet, vattenkvalitet och tekniska förutsättningar.

De tre utvärderade platserna Svartånmyningen, Notuddsparken och Björnöbron, erbjuder alla olika styrkor.

Svartånmyningen har historisk tyngd, är centralt beläget och har goda samverkansmöjligheter men påverkas av trängsel och vattenkvalitet. Notuddsparken har naturnära kvaliteter och närhet till nya stadsdelar, men begränsas av känsliga ekosystem och trång parkering. Björnöbron är integrerad i friluftslivet med god parkering, men har svagare badmöjligheter och enklare infrastruktur.

Enkätresultat från 407 personer visar att kallbad i Västerås är en växande aktivitet med stark preferens för naturbad. Målgruppen efterfrågar ett enkelt och funktionellt kallbadhus med bastu, dusch och toalett, snarare än kommersiella inslag som café eller restaurang. Betalningsviljan är generellt låg, vilket ställer krav på en driftmodell med låga kostnader och låg tröskel för användning.

Mot denna bakgrund bör ett framtida kallbadhus i Västerås utformas med fokus på funktionalitet, kostnadseffektivitet och naturnära placering på land. Genom att kombinera en enkel byggnadslösning med en plats som balanserar tillgänglighet, lugn miljö och låga driftkostnader, skapas bästa möjliga förutsättningar för långsiktig hållbarhet och högt nyttjande.

Till detta behöver vägas stadens önskemål, vision och intentioner ur ett större perspektiv. En byggnad på vattnet kan ha högre upplevelsepotential och bli ett landmärke eller vallfärdsattraktion just utifrån sitt läge på vattnet.

Basta i Umeås bastuvagn Foto: Umeå Kallbad

white